

PATVIRTINTA
Plungės rajono savivaldybės
tarybos 2021 m. vasario 18 d.
sprendimu Nr. T1-49

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS 2021–2023 M.

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021–2023 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS			
Biudžetiniai metai – 2021			
Asignavimų valdytojas	Plungės rajono savivaldybė (iždas)	Kodas	188714469
SAVIVALDYBĖS MISIJA			
Plungės rajono savivaldybė siekia įgyvendinti savivaldos teisę ir užtikrinti viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo funkcijų vykdymą, tenkinant bendruomenės viešuosius poreikius bei interesus			
SAVIVALDYBĖS STRATEGINIAI TIKSLAI IR EFEKTO KRITERIJAI			
Kodas	Savivaldybės strateginio tikslo pavadinimas		
1	Ugdyti išsilavinusią ir kultūrą puoselėjančią bendruomenę socialiai saugioje aplinkoje		
Įgyvendinant šį tikslą vykdomos programos:			
01	Ugdymo kokybės ir modernios aplinkos užtikrinimo programa		
04	Socialiai saugios ir sveikos aplinkos kūrimo programa		
06	Kultūros ir sporto programa		
2	Skatinti rajono socialinę - ekonominę plėtrą, formuoti turizmui ir verslui patrauklaus Plungės krašto įvaizdį. Užtikrinti racionalų Savivaldybės teritorijos ir jos infrastruktūros vystymąsi, pramonės ir verslų plėtrą.		
Įgyvendinant šį tikslą vykdomos programos:			
02	Ekonominės ir projektinės veiklos programa		
08	Infrastruktūros objektų priežiūros ir ūkinių subjektų rėmimo programa		
3	Didinti Plungės rajono patrauklumą		
Įgyvendinant šį tikslą vykdomos programos:			
03	Teritorijų planavimo programa		
05	Savivaldybės aplinkos apsaugos programa		
07	Savivaldybės veiklos valdymo programa		
Efekto vertinimo kriterijai:			
E-03-01 Gyventojų skaičiaus pokytis (%)			
E-03-02 Vidutinis darbo užmokestis (Eur)			
E-03-03 1000 gyventojų tenka natūralios kaitos (vnt.)			
E-03-04 Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (metais)			
E-03-05 Patrauklumo gyventi Plungės r. sav. vertinimas			
Kita svarbi informacija:			
2021–2023 metų strateginio veiklos plano priemonės bus vykdomos, atsižvelgiant į Savivaldybės biudžeto augimo tendencijas, kitų finansavimo šaltinių dydį.			
Pagrindiniai rodikliai			
Įstaigos	Teikiama programų	Etatų skaičius	
1	8	248	

Asignavimų valdytojo pavadinimas	Asignavimų valdytojo kodas
Plungės rajono savivaldybės taryba	188714469
BĮ Plungės rajono savivaldybės administracija	188714469
Savivaldybės kontrolės ir audito taryba	188664023
Savivaldybės gydytojas	188714469
Vyr. specialistas (civilinei saugai ir dalyvavimui rengiant ir vykdant mobilizaciją, demobilizaciją, priimančiosios šalies paramą)	188714469
Jaunimo reikalų koordinatorė	188714469
Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius	188714469
Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius	188714469
Bendrųjų reikalų skyrius	188714469
Buhalterinės apskaitos skyrius	188714469
Centralizuotas Savivaldybės vidaus audito skyrius	188714469
Civilinės metrikacijos skyrius	188714469
Finansų ir biudžeto skyrius	188714469
Informacinių technologijų skyrius	188714469
Juridinis ir personalo administravimo skyrius	188714469
Protokolo skyrius	188714469
Socialinės paramos skyrius	188714469
Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	188714469
Švietimo, kultūros ir sporto skyrius	188714469
Turto skyrius	188714469
Viešųjų pirkimų skyrius	188714469
Vietos ūkio skyrius	188714469
Žemės ūkio skyrius	188714469
Alsėdžių seniūnija	188714469
Babrungo seniūnija	188714469
Kulių seniūnija	188714469
Nausodžio seniūnija	188714469
Paukštakių seniūnija	188714469
Platelių seniūnija	188714469
Plungės miesto seniūnija	188714469
Stalgėnų seniūnija	188714469
Šateikių seniūnija	188714469
Žemaičių Kalvarijos seniūnija	188714469
Žlibinų seniūnija	188714469
BĮ Alsėdžių Stanislovo Narutavičiaus gimnazija	191130983
BĮ Plungės „Babrungo“ progimnazija	191130111
BĮ Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla	191130645
BĮ Plungės „Saulės“ gimnazija	191130264
BĮ Plungės Senamiesčio mokykla	291130450
BĮ Plungės specialiojo ugdymo centras	190986017
BĮ Plungės sporto ir rekreacijos centras	302776863
BĮ Plungės akademiko Adolfo Jucio progimnazija	191130079
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Nykštukas“	191128231
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Pasaka“	291128570
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Raudonkepuraite“	191128427

BĮ Plungės lopšelis-darželis „Rūtėlė“	191128765
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Saulutė“	191128612
BĮ Plungės lopšelis-darželis „Vyturėlis“	191128950
BĮ Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla	191816128
BĮ Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centras	191130798
BĮ Plungės r. Kulių gimnazija	191131028
BĮ Plungės r. Platelių gimnazija	191131170
BĮ Plungės r. Platelių meno mokykla	191816847
BĮ Plungės r. Šateikių pagrindinė mokykla	191131213
BĮ Plungės rajono Žemaičių Kalvarijos Motiejaus Valančiaus gimnazija	191131551
BĮ Plungės vyskupo Motiejaus Valančiaus pradinė mokykla	195430736
BĮ Plungės socialinių paslaugų centras	271759610
BĮ Plungės krizių centras	171697549
BĮ Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	302415311
VŠĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninė	191135578
VŠĮ Plungės rajono greitoji medicinos pagalba	170091071
VŠĮ „Plungės futbolas“	304102151
VŠĮ Plungės atviras jaunimo centras	302589073
Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Plungės rajono policijos komisariatas	191008577
SĮ „Plungės būstas“	271042320
BĮ Plungės rajono savivaldybės kultūros centras	191123266
BĮ Plungės rajono savivaldybės Kulių kultūros centras	191123266
BĮ Plungės rajono savivaldybės Šateikių kultūros centras	300904855
BĮ Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	300127381
BĮ Plungės rajono savivaldybės Žlibinų kultūros centras	301779536
BĮ Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka	191124934
BĮ Plungės turizmo informacijos centras	304159540
BĮ Žemaičių dailės muziejus	191123113
BĮ Plungės rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba	301537230

SITUACIJOS ANALIZĖ

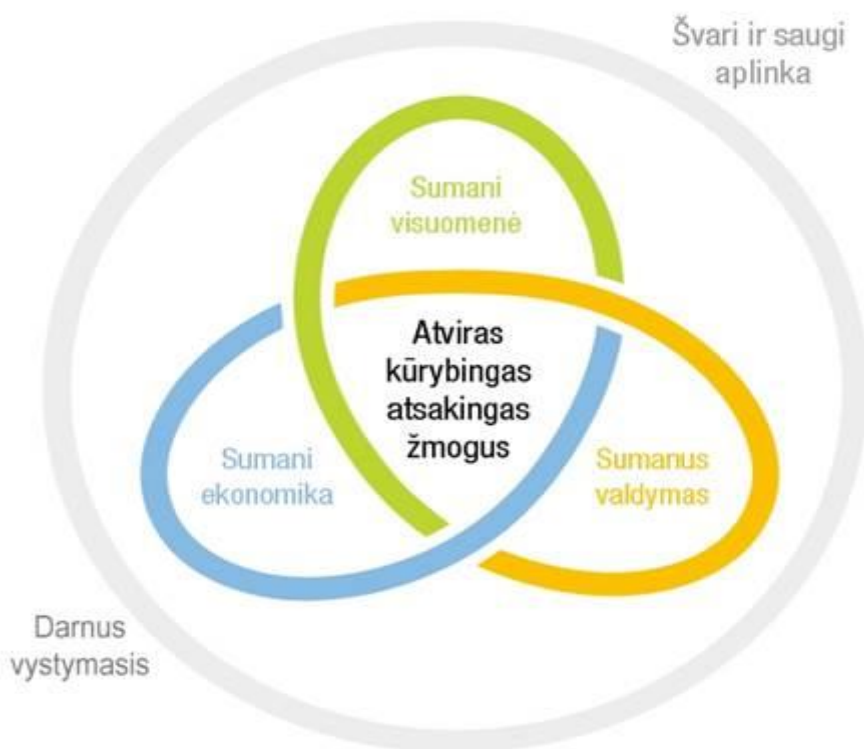
IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ

POLITINIAI – TEISINIAI VEIKSNIAI

Lietuvos savivaldybių veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas, Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymas, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas. Savivaldybės ekonominius klausimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos biudžetų sandaros įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymas ir kiti teisės aktai.

Planuojant savivaldybių veiklą, atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, patvirtintą 2016 m. gruodžio 13 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-82, Lietuvos pažangos strategijai „Lietuva 2030“¹, kurioje įvardintos 3 pagrindinės pokyčių sritys: sumani visuomenė, sumani ekonomika ir sumani valdymas.

1 pav. 3 pagrindinės pokyčių sritys.

Šaltinis: Valstybės pažangos strategija. „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“.

Dar vienas svarbus nacionalinis dokumentas, nustatantis Lietuvos regioninės politikos tvarios ir darnios plėtros įgyvendinimo gaires – „Baltoji knyga“. Šis dokumentas parengtas siekiant suderinti nacionalinės valdžios ir vietos savivaldos institucijų bei socialinių ir ekonominių partnerių teritorinės sanglaudos vizijas ir veiksmus joms pasiekti. „Baltoji knyga“ apima laikotarpį nuo 2017 m. iki 2030 m., svarbiausi knygoje patvirtinti principai – atsakinga ir į ekonominę plėtrą orientuota savivalda, įtraukiantys, įgalinti ir kompetentingi regionai, suderintas viešųjų politikų regioninis matmuo ir koordinuota vietos, regionų ir valstybės plėtra.

¹ Patvirtinta LR Seimo 2012-05-15 nutarimu Nr.XI-2015 „Dėl pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva2030“ patvirtinimo“

Šiuo planavimo laikotarpiu, kaip ir ankstesniu, numatyta, kad už dalies investicinių sričių planavimą yra atsakingos regionų plėtros tarybos.

Plungės rajono savivaldybės plėtros strategija, atitinkanti nacionalines ir regionines strategines nuostatas, pateikta Plungės rajono savivaldybės strateginiame plėtros 2021–2030 m. plane, kuris patvirtintas Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T1-281 „Dėl Plungės rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginio plėtros plano patvirtinimo“.

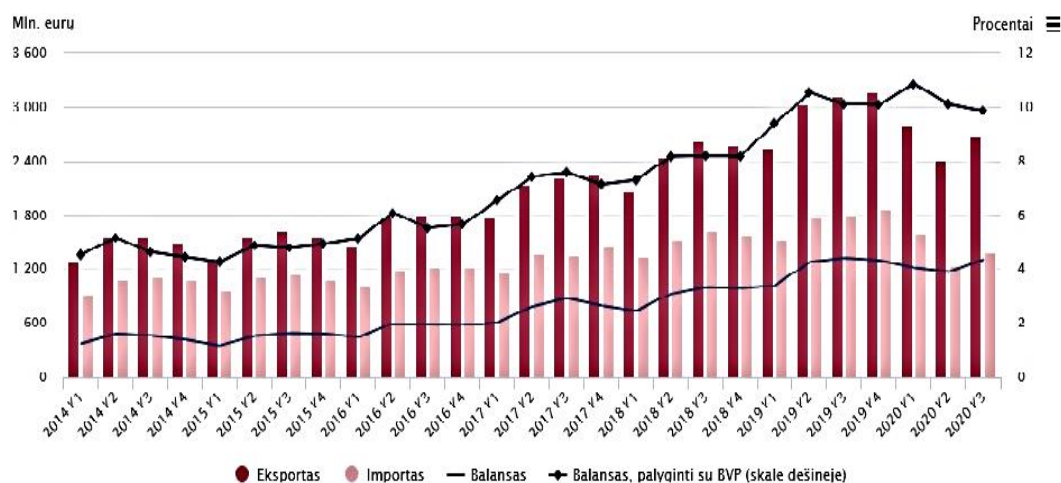
EKONOMINIAI VEIKSNIAI

Pagrindiniai Lietuvos makroekonomikos rodikliai

Esant galimybėms ir statistinei informacijai, analizuojami 2020–2023 m. duomenys. Tačiau nesant naujausių duomenų, taip pat pateikiami ankstesnių metų oficialūs statistiniai duomenys. Siekiant įvertinti ekonominę situaciją ir veiksnius, tam tikri rodikliai lyginami su regiono ar šalies rodikliais.

Remiantis Lietuvos banko ir statistikos departamento pateiktais duomenimis, paslaugų **eksportas** 2020 m. trečiąjį ketvirtį sudarė 2,7 mlrd. EUR – 14,2 proc. mažiau negu 2019 m. trečiąjį ketvirtį, **importas** sudarė 1,4 mlrd. EUR – 23,5 proc. mažiau. **Paslaugų balanso** perviršis sudarė 1,3 mlrd. Eur, arba 9,8 proc., per metus sumažėjo 1,5 proc.

2 pav. Paslaugų balansas

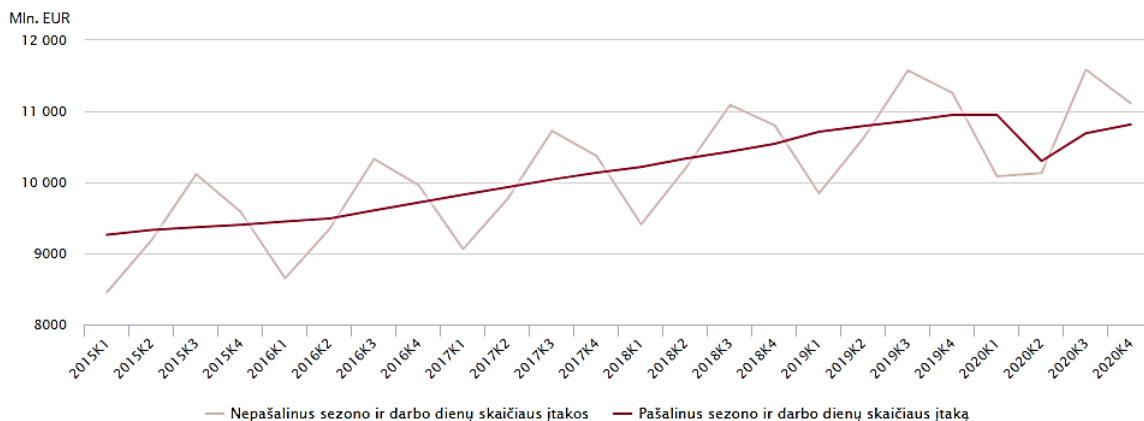

Šaltinis: Lietuvos bankas, Lietuvos statistikos departamentas

Sparčiausiai iš visų paslaugų rūšių 2020 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su praėjusiais metų atitinkamu laikotarpiu, krito kelionių paslaugų eksportas (76,1 proc.) bei importas (76,7 proc.).

2020 m. šalies bendrasis vidaus produktas (BVP) to meto kainomis siekė 47,8 mlrd. Eur, praneša Lietuvos statistikos departamentas. Palyginti su 2019 m. **realusis BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, buvo neigiamas ir sudarė 1,3 proc.**

3 pav. Bendrojo vidaus produkto realusis kitimas

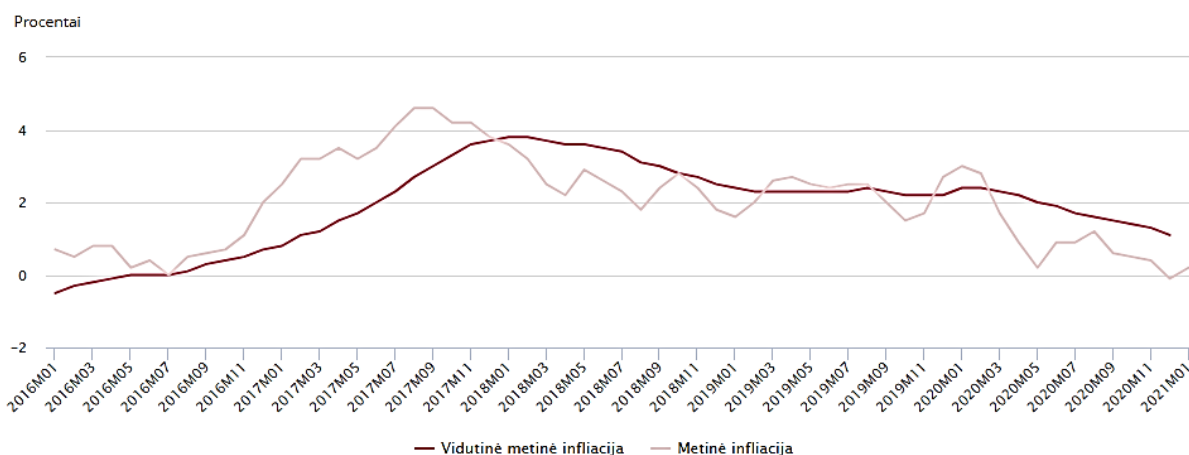
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2020 m. ketvirtąjį ketvirtį bendrasis vidaus produktas (BVP) to meto kainomis siekė 12,7 mlrd. Eur, praneša Lietuvos statistikos departamentas. Palyginti su 2019 m. trečiuoju ketvirčiu, **realus BVP pokytis, pašalinus sezono ir darbo dienų skaičiaus įtaką, sudarė 1,2 proc.**

2019 m. ketvirtąjį ketvirtį BVP pokyčiui didžiausią neigiamą įtaką darė apgyvendinimo ir maitinimo bei transporto ir saugojimo įmonių veiklos rezultatai.

Pagal su kitomis Europos Sąjungos (ES) valstybėmis narėmis metodologiškai suderintą vartotojų kainų indeksą (SVKI) **2019 m. rugsėjį apskaičiuota vidutinė metinė infliacija sudarė 1,5 proc.,** pagal vartotojų kainų indeksą (VKI) apskaičiuotoji 1,6 proc. metinė (2020 m. rugsėjį, palyginti su 2019 rugsėju) infliacija sudarė 0,6 proc., pagal VKI apskaičiuotoji – 0,7 proc. **vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis 2020 m. rugsėjį, palyginti su rugpjūčiu, sudarė 0,3 proc.** Pagal VKI apskaičiuotas vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokytis sudarė 0,4 proc.

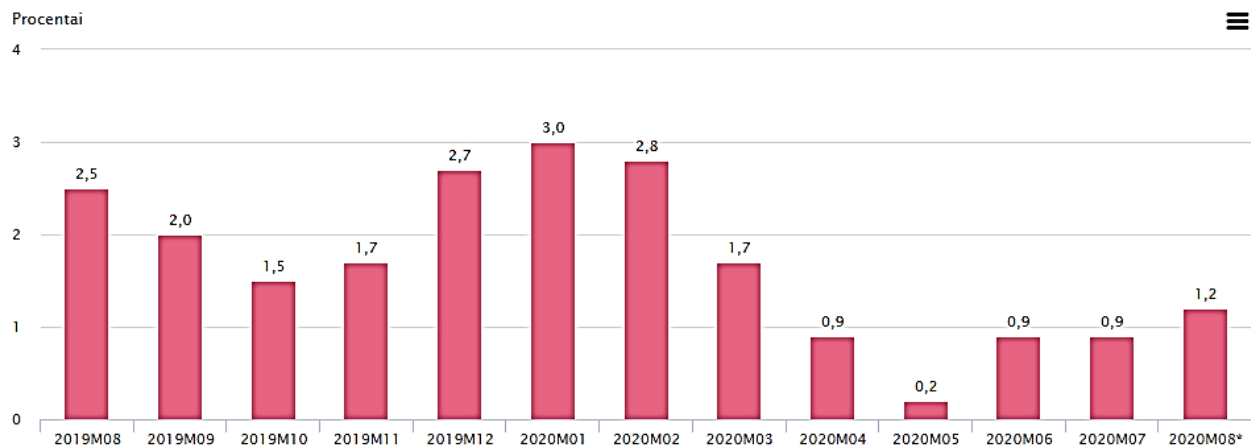
4 pav. Vidutinė ir metinė infliacija, apskaičiuota pagal SVKI, 2015-2020 m. rugsėjo mėn.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Lietuvos statistikos departamentas informuoja, jog metinei infliacijai daugiausia įtakos turėjo sveikatos priežiūros prekių ir paslaugų, alkoholinių gėrimų ir tabako gaminių, būsto apstatymo, namų apyvokos įrangos ir kasdienės būsto priežiūros prekių ir paslaugų kainų padidėjimas bei transporto, būsto, vandens, elektros, dujų ir kito kuro prekių ir paslaugų kainų sumažėjimas.

5 pav. Metinė infliacija, apskaičiuota pagal SVKI, ir jos rugpjūčio mėn. išankstinis įvertis

◦ Išankstinis mėnesinis (2020 m. rugpjūtį, palyginti su liepa) vartotojų kainų pokytis, apskaičiuotas pagal SVKI, yra neigiamas ir sudaro -0,2 proc.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vartojimo prekių kainos per metus sumažėjo 1,3 proc., paslaugų padidėjo 3,9 proc. Valstybės ir savivaldybių institucijų administruojamos kainos per metus padidėjo 1,6 proc., rinkos – nesikeitė.

Tiesioginių užsienio investicijų (toliau – **TUI**), **srautas Lietuvoje**, trečiąjį ketvirtį sudarė 284,4 mln. Eur. 2020 m. trečiąjį ketvirtį didėjo investicijos Švedijos (70,4 mln. Eur), Honkongo (58,1 mln. Eur), Lenkijos (54,2 mln. Eur) ir Šveicarijos (46,2 mln. Eur) kapitalo įmonėse, o sumažėjo Jungtinės Karalystės (69,3 mln. Eur) ir Latvijos (39,6 mln. Eur) kapitalo įmonėse. Pagal ekonominės veiklos rūšis didžiausios užfiksuotos investicijos – finansinės ir draudimo (116,9 mln. Eur), didmeninės ir mažmeninės prekybos; variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto (110,2 mln. Eur) veiklos įmonėse, o investicijų sumažėjimas pastebėtas transporto ir saugojimo veiklos įmonėse (16,8 mln. Eur), informuoja Lietuvos statistikos departamentas ir Lietuvos bankas.

Analizuojant Lietuvos statistikos departamento pateikiamus duomenis, matyti, kad Plungės rajonas pritraukia mažai **TUI**, tačiau šis rodiklis, lyginant su 2015 metais po truputį kilo, o 2019 metais – sumažėjo. Pavyzdžiui, 2019 m. vienam rajono gyventojui teko 386 Eur TUI, 2018 m. – 504 Eur TUI, 2017 m. – 484 Eur TUI, 2016 m. – 160 Eur TUI, o 2015 m. buvo stebimas sumažėjimas (81 Eur), kai tuo tarpu vidutiniškai 2015 m. Lietuvoje vienam gyventojui teko 4673 Eur, 2016 m. – 4890 Eur, 2017 m. – 5825 Eur, 2018 m. – 6070 Eur, 2019 m. – 6644 Eur.

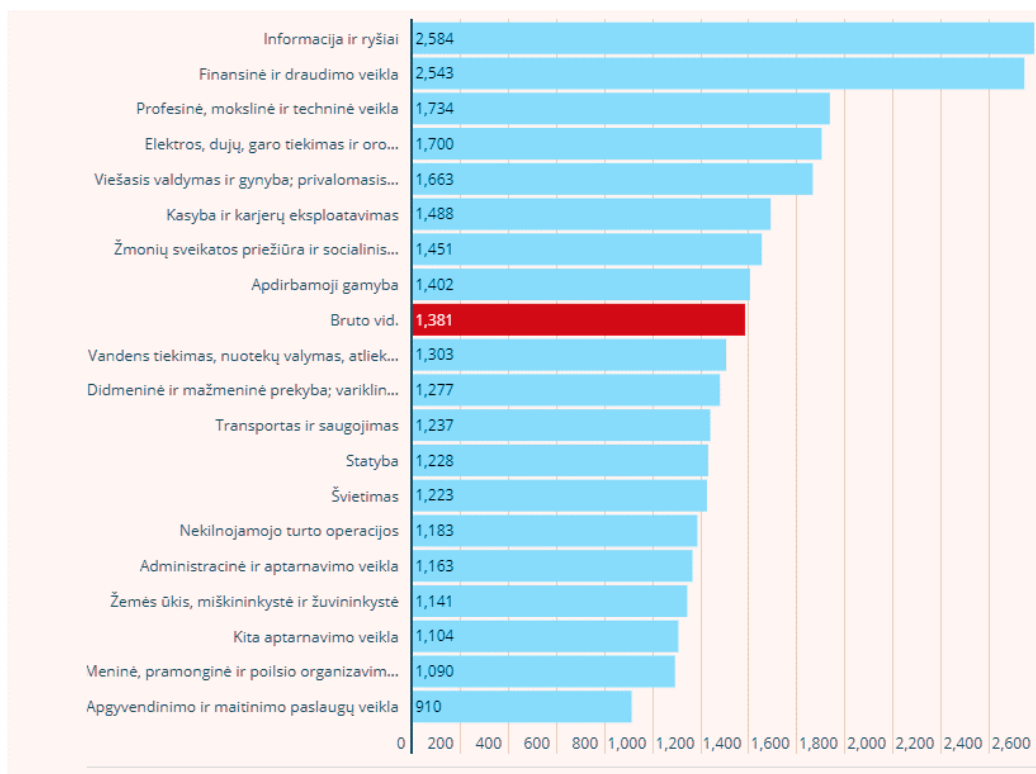
Vidutinis mėnesinis bruto (neatskaičius darbuotojo mokesčių) darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių) 2020 m. pirmąjį ketvirtį sudarė 1 381,00 Eur ir lyginant su 2019 m. sausio–kovo mėnesiais padidėjo 9,4 proc. **Viešajame sektoriuje** vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis sudarė 1 303,7 Eur, privačiame sektoriuje padidėjo 9,5 proc. ir sudarė – 1 362,5 Eur.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2020 m. I ketv. lyginant su 2019 m. IV ketv. padidėjo vidutiniškai 1,6 proc. Viešajame sektoriuje jis buvo 2,9 proc. mažesnis, privačiame – 3,9 proc. didesnis.

Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis per metus šalies ūkyje padidėjo visų ekonominės veiklos rūšių įmonėse, įstaigose ir organizacijose. Mažiausiai, 2,9 proc., jis kilo apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje, o daugiausiai, iki 14,5 proc., kilo elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo sričių įmonėse ir įstaigose.

Vidutinis mėnesinis bruto (neatskaičius darbuotojo mokesčių) darbo užmokestis 2020 m. I ketv. lyginant su 2019 m. IV ketv. labiausiai augo finansinėje ir draudimo srityse (10,2 proc.) bei transporto ir apsaugos srityse (9 proc.), o sumažėjo – kasybos ir karjerų eksploatavimo (9,5 proc.) bei žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo (5,7 proc.) veiklose.

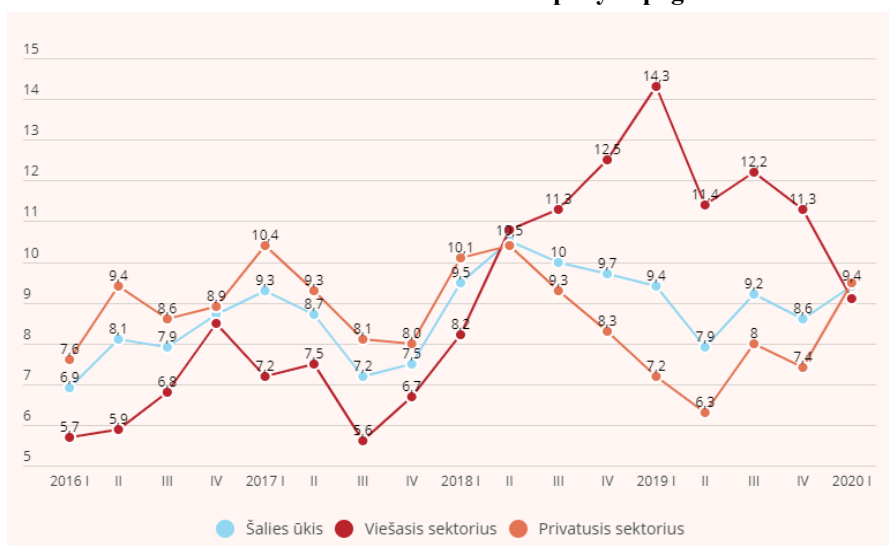
6 pav. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis pagal ekonominės veiklos rūšis 2020 m. I ketvirtį, EUR

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Realusis darbo užmokestis 2020 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2019 m. pirmuoju ketvirčiu, šalies ūkyje padidėjo 6,8 proc.: viešajame sektoriuje – 6,6 proc., privačiajame – 7,0 proc. Realusis darbo užmokestis 2020 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su 2019 m. ketvirtuoju ketvirčiu, šalies ūkyje padidėjo 1,9 proc.: viešajame sektoriuje – 2,3 proc., privačiajame – 4,0 proc.

7 pav. Vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio pokytis pagal sektorius kas ketvirtį, per metus, %

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

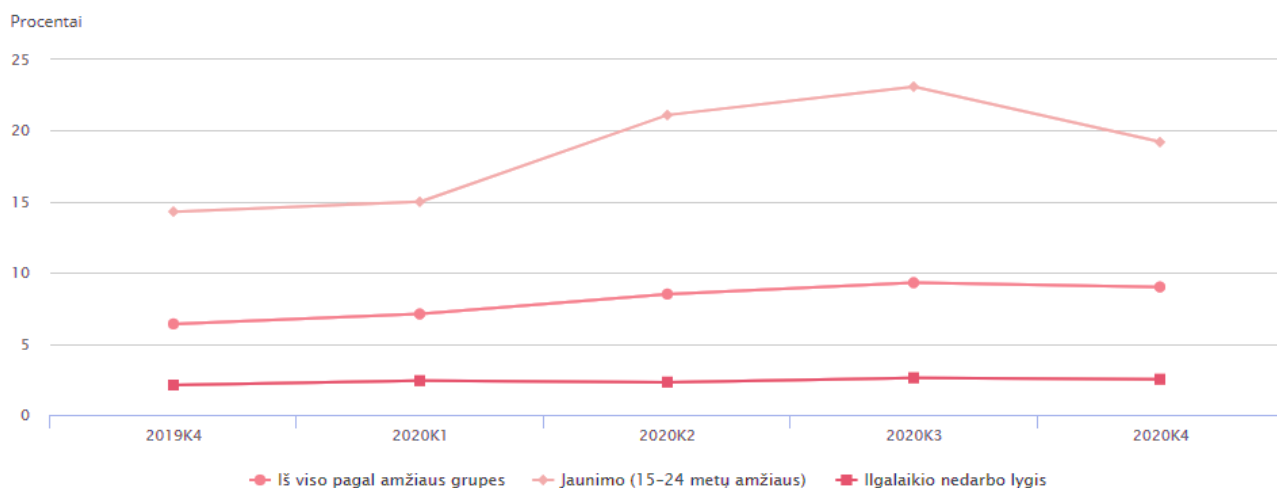
Darbo užmokesčio pokyčiams įtakos turėjo nuo 2020 m. sausio 1 d. padidinta minimali mėnesinė alga, valstybės politikų, teisėjų, valstybės pareigūnų, valstybės tarnautojų ir biudžetinių įstaigų darbuotojų pareiginės algos bazinis dydis, padidintas darbo užmokestis gydymo įstaigų darbuotojams, kovojantiems su COVID-19 infekcija, išmokėtos priemonės ekstremalios situacijos suvaldyme dalyvavusiems pareigūnams ir darbuotojams bei kitos priežastys.

2020 m. antrąjį ketvirtį nedarbo lygis sudarė 6,5 proc. ir, palyginti su pirmuoju šių metų ketvirčiu, sumažėjo 1,4 procentinio punkto, palyginti su atitinkamu 2019 m. laikotarpiu, padidėjo 2,4 procentinio punkto.

Vyrų nedarbo lygis buvo 9,7 proc., moterų – 7,3 proc. Jaunimo (15–24 metų amžiaus) nedarbo lygis 2020 m. antrąjį ketvirtį sudarė 21,1 proc. ir per ketvirtį padidėjo 6,1 procentinio punkto, per metus – 10,9 procentinio punkto.

Ilgalaikio nedarbo lygis per ketvirtį išliko nepakitęs ir 2020 m. antrąjį ketvirtį sudarė 2,3 proc., palyginus su 2019 m. antru ketvirčiu, jis padidėjo 0,5 procentinio punkto.

8 pav. Nedarbo lygis 2019 -2020 m. ketvirčiais

Šaltinis:
Lietuvos statistikos departamentas

N

uo
2021
m.
pradžios
nedarbo

lygis Telšių apskrityje augo ir 2021 m. sausio 1 d. siekė 17,9 proc., Plungės r. sav. – 17,6 proc., Rietavo sav. – 15,7 proc. Palyginus su 2020 m. sausio 1 d. nedarbo lygis Telšių apskrityje padidėjo 8,8 proc. punkto, Plungės r. sav. – 9,4 proc. punkto, Rietavo sav. – 7,4 proc. punkto.

1 lentelė. Bendro ir jaunimo nedarbo lygio situacija skirtingais mėnesiais

Telšių apskritis	2020 01 01	2020 02 01	2020 03 01	2020 04 01	2020 05 01	2020 06 01	2020 07 01	2020 08 01	2020 09 01	2020 10 01	2020 11 01	2020 12 01	2020 01 01
Bendras nedarbo lygis	9,1	9,5	9,6	10,1	11,5	12,1	12,6	13,6	14,6	15,5	16,4	17,1	17,9
16-24 m. jaunimo nedarbo lygis	4,3	4,7	4,7	5,1	5,9	6,7	6,9	7,8	10,3	14	15,8	17	17,6
16-29 m. jaunimo nedarbo lygis	5,7	6,1	6,1	6,6	7,6	8,2	8,5	9,3	11	13,4	14,7	15,7	16,4
Plungės r. sav.	2020 01 01	2020 02 01	2020 03 01	2020 04 01	2020 05 01	2020 06 01	2020 07 01	2020 08 01	2020 09 01	2020 10 01	2020 11 01	2020 12 01	2020 01 01
Bendras nedarbo lygis	8,2	8,5	8,6	9,1	10,6	11,3	11,6	12,5	13,6	14,2	15,7	16,6	17,6
16-24 m. jaunimo nedarbo lygis	4,5	4,5	4,3	4,9	5,8	6,4	6,4	7,4	10,5	14,0	16,8	18,3	19,2
16-29 m. jaunimo nedarbo lygis	5,7	6,0	5,8	6,1	7,0	7,9	8,1	8,9	11,1	13,1	15,1	16,5	17,5
Rietavo sav.	2020 01 01	2020 02 01	2020 03 01	2020 04 01	2020 05 01	2020 06 01	2020 07 01	2020 08 01	2020 09 01	2020 10 01	2020 11 01	2020 12 01	2020 01 01

Bendras nedarbo lygis	8,3	8,7	9,2	9,2	10,3	11,2	10,9	11,4	12,5	12,9	14,0	15,2	15,7
16-24 m. jaunimo nedarbo lygis	3,3	3,2	3,5	4,2	5,2	6,6	5,6	6,7	7,3	8,3	10,2	11,6	11,5
16-29 m. jaunimo nedarbo lygis	4,2	4,4	4,6	5,1	6,3	7,8	7,2	7,6	8,6	8,6	10,3	11,1	11,3

Šaltinis: Užimtumo tarnyba

Ženkliam jaunimo nedarbo lygio kilimui įtakos turėjo ne tik pandemija, bet ir didesnis studijuojančių asmenų registracijos skaičius. Įsigaliojus Užimtumo įstatymo pakeitimams – darbo neturintiems ir nuolatinėse studijose studijuojantiems asmenims yra suteikiamas bedarbio statusas. 2021 m. sausio 1 d. Užimtumo tarnyboje buvo registruoti 14281 darbo neturintis Telšių apskrities gyventojas, iš jų 3523 – Plungės r. sav. gyventojai, 701 – Rietavo savivaldybės gyventojai.

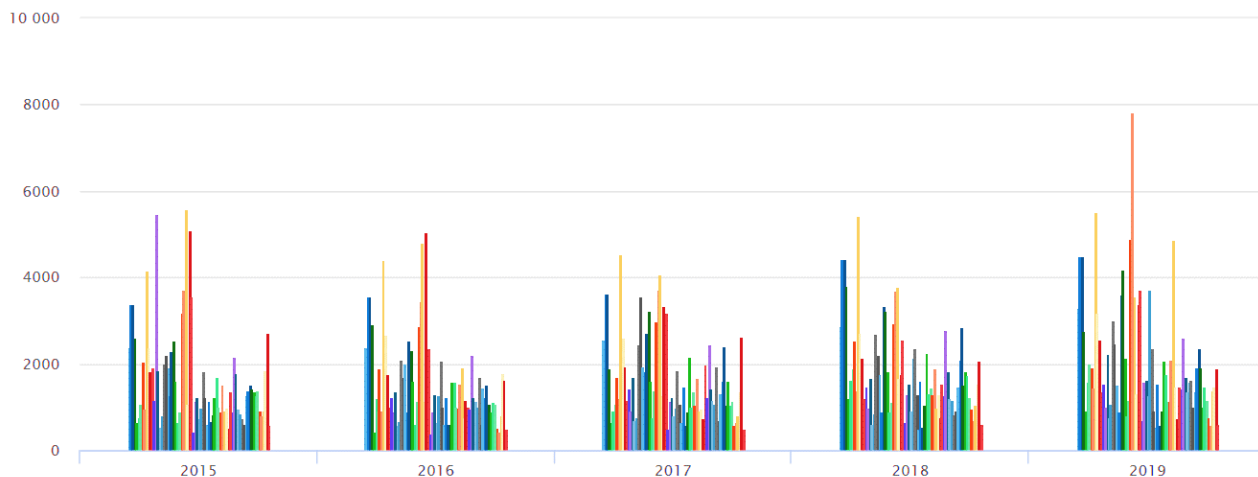
2 lentelė. Bedarbių pasiskirstymas pagal tam tikras kategorijas

	Telšių apskritis	Plungės r. sav.	Rietavo sav.
	dalis registruotų bedarbių, proc.		
ilgalaikių	24,5	21,0	26,7
turi negalią	10,3	10,8	11,3
gyvena kaime	40,3	44,1	60,1
gyvena mieste	59,7	55,9	39,9
50 m. ir vyresnių	39,2	35,8	39,8
nuo 30 iki 49 m. amžiaus	34,5	34,6	37,4
jaunimo (16-29 m.)	26,3	29,6	22,8
moterų	55,4	52,6	57,9

Šaltinis: Užimtumo tarnyba

Materialinių investicijų srityje – 2019 m. Statistikos departamento pateiktais išankstiniais duomenimis, vienam Plungės rajono gyventojui teko 1937 Eur, kai tuo tarpu 2018 m. – 1508 Eur, 2017 m. 1050 Eur, 2016 m. – 1085 Eur, 2015 m. – 1416 Eur, 2014 m. – 1372 Eur., kai tuo tarpu Lietuvoje – 2019 m. – 3277 Eur (remiantis pateiktais Lietuvos statistikos departamento duomenimis).

9 pav. Materialinės investicijos tenkančios vienam gyventojui

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Pagal 2002 m. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, Plungės–Telšių arealas priskirtas prie labai didelio ir didelio potencialo rekreacinių arealų, sudarančių nacionalinės svarbos rekreacines sistemas. O Plateliai, kurie 2008 m. pripažinti kaip patraukliausia Europos turizmo vietovė (EDEN) su savitomis kultūros tradicijomis, išskirti prie ypač svarbių nacionalinės reikšmės arealų kultūros vertybių prasme. Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 m. programoje Žemaitijos aukštumų regionas, apimantis Telšių rajono ir Plungės rajono savivaldybes, yra išskirtas kaip vienas iš 6 prioritetinių turizmo plėtros regionų. O Plungės rajono 2018–2020 m. strateginiame plane, kaip viso rajono stiprybė išskiriamas Žemaitijos nacionalinis parkas, o turizmo ir rekreacinės veiklos plėtojimas kaip vienas iš tikslų. Pagal turistinius išteklius Plungės rajonas gerokai lenkia kaimyninius Rietavo bei Mažeikių rajonus. Taigi, Plungės miesto ir rajono rekreacinis potencialas yra tikrai labai didelis, o tai daro įtaką keletui veiksnių, pavyzdžiui, kultūrinei ir gamtinei aplinkai.

Plungės rajono savivaldybė pasižymi savito grožio kraštovaizdžiu, gamtos ištekliais, kas daro įtaką itin aukštam Plungės rajono rekreaciniam potencialui. Gamtiniai rekreaciniai ištekliai vieni iš svarbiausių turizmo ir rekreacijos organizavimui reikalingų išteklių, kuriuos sudaro gamtiniai kraštovaizdžio elementai ir jų dariniai: 1. *vandens telkiniai* (rekreacijai tinkami ežerai, tvenkiniai, upės ir upeliai), 2. *želdiniai* (miškai, miško parkai, parkai, gyvenamųjų vietovių želdynai), 3. *reljefas* (kalvos, slėniai, šlaitai, ežeringi duburiai ir kt.) ir su juo susiję estetiškai vertingi kraštovaizdžio kompleksai.

Plungės rajonas savo išskirtine geografinė padėtimi, unikaliu kraštovaizdžiu ir savita etnokultūra patrauklus ir perspektyvus turizmo verslui, augančiam lankytojų srautui. Plungės rajono savivaldybėje saugomų teritorijų plotas sudaro nemažą dalį teritorijos. Rajone yra Salantų regioninio parko dalis – 296 ha, o Žemaitijos nacionalinis parkas užima apie 21 000 ha rajono teritorijos. Per Plungės rajono savivaldybę teka Minijos upė, kuri yra viena didžiausių ir gražiausių Plungės upių, bei jos intakai Babrungas, Alantas, Sausdravas, Mišupė, Pala. Pagal vandens kokybės rodiklius Minija priskiriama mažai užterštoms upėms. Iš visų upių, Minija labiausiai pritaikyta vystant vandens turizmą, t. y. plaukimą baidarėmis. Plungės rajone iš viso yra apie 37 ežerai, iš kurių didžiausi yra Platelių, Beržoro, Alsėdžių. Gražiausias ir didžiausias yra Platelių ežeras. Jo plotas – 1205 ha, ilgis – 8,4 km, giliausia vieta – 48,5 m. Virš ežero paviršiaus iškyla net 7 salos. Ežero vanduo vienas iš švariausių ir skaidriausių Lietuvoje. Pagrindinį rekreacinį fondą ir sudaro Žemaitijos nacionaliniame parke susitelkę ežerai. Labiausiai ir geriausiai poilsiui pritaikytas yra Platelių ežeras. Čia įrengtos maudyklos, teikiamos nardymo, vandens transporto (valčių, vandens dviračių, jachtų, plaustų ir t. t.) nuomos paslaugos, organizuojama ekskursija katamaranu. Mažiau populiarūs, rekreacijai neparuošti Ilgio, Luokos, Skyplaičių ežerai, Rotinėnų, Kulių tvenkiniai, jų potencialas neišnaudojamas. Pradedamos tvarkyti rekreacinės vietos ir prie vadinamosios Plungės jūros.

Vasarą populiariausių ežerų lankomumas yra labai didelis, turistai automobiliais siekia privažiuoti kiek galima arčiau ežero, įvažiuoti kuo giliau į mišką. Tai labai kenkia gamtai, pažeidžiama gamtinė ekosistema, todėl labai svarbu plėsti šiose rekreacinėse teritorijose trumpalaikio poilsio aikštelių, paplūdimių, stovyklaviečių, automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūrą, nes jų vis trūksta.

Rajono miškingumas taip pat suteikia aukštą rekreacinę vertę. Vien Žemaitijos nacionalinio parko miškai užima apie 54 proc. parko teritorijos. Miškų masyvuose įrengti pėsčiųjų takai, eina dviračių trasos, įrengti paukščių ir gyvūnų stebėjimo bokšteliai, vedamos edukacijos vaikams, skatinamas ornitologinis turizmas. Be miškų Plungės rajone yra suformuoti Plungės, Platelių, Šateikių dvaro parkai ir privatus objektas – Energetinių labirintų ir geometrinių figūrų parkas.

Plungės rajonas yra tikrai išskirtinė Lietuvos teritorija, kurioje ryškiausiai atspindimas kalvotasis Žemaitijos kraštovaizdis, dvarų kultūra, su miestelių architektūra ir išplanavimu, žemaitiškomis sodybomis, jų puošybos elementais, sakralinio paveldo paminklais, Beržore ir Žemaičių Kalvarijoje, tik šiam regionui būdingais koplytstulpiais, nedaug kur Lietuvoje išlikusiais iki krikščioniško laikotarpio archeologiniais paminklais, vietos žmonių išsaugota žemaičių tarme, tradicijomis, amatais, šventėmis.

Plungės rajone priskaičiuojama per 460 kultūros vertybių. Vien Žemaitijos nacionaliniame parke yra 204 kultūros paveldo vertybės (iš jų: piliakalnių – 11, kapinynų – 16, alkakalnių – 5, senovės gyvenviečių – 3). Čia ryškus dvarų kultūros palikimas (Plungės, Platelių, Šateikių), išlikę nemažai miestelių su autentiška architektūra (Plateliai, Žemaičių Kalvarija, Beržoras, Šarnelė) bei sakralinis paveldas. Plungės rajone priskaičiuojame net du Kryžiaus keliai, čia vienos iš seniausių medinių Platelių ir Beržoro bažnyčios. Vis labiau domimasi žydų kultūros paveldo palikimu. O Plungės Lurdas ir

bažnyčia, Visų Šventųjų koplyčia, Žemaičių Kalvarijos bazilika su kryžiaus keliu įtraukti į Šv. Jokūbo kelią. Kultūros paveldo istoriniuose objektuose įkurti muziejai, ekspozicijos pritraukia itin didelius turistų srautus. Vietiniu ir tarptautiniu lygiu patraukliausios Šaltojo karo ir Užgavėnių ekspozicijos, Plungės dvaro rūmuose įsikūręs Žemaičių dailės muziejus. Mažesni turistų srautai pastebimi Žemaitės memorialiniame bei poeto Vytauto Mačernio muziejuose, tautodailininkų įkurtose nedidukėse ekspozicijose. Taip pat vis aktyviau skatinamas nematerialaus kultūros paveldo pažinimas. Tiek vietiniam turizmui, tiek žiūrint tarptautiniu lygiu ypač patrauklios yra tradicinės vakarienės su žemaitiškų patiekalų degustacijomis, įvairūs edukaciniai užsiėmimai, kurių metu gaminamos Užgavėnių kaukės, rašoma žąsies plunksna, sužinoma apie kryždirbystę, mokomasi žemaitiškų šokių, dainų.

Plungės rajone vyksta įvairios paskirties renginiai ir šventės, skirtos įvairioms dalyvių grupėms, pradedant šeimomis su vaikais, senjorais, baigiant vaikais ir jaunimu. Tarp patraukliausių ir lankytojų būrius sutraukiančių renginių yra tarptautinis kunigaikščio M. Oginskio festivalis, Plungės miesto šventė, tradicinės Užgavėnių ir Joninių šventės bei didieji Žemaičių Kalvarijos atleidai. Itin didelio populiarumo (ne tik rajono mastu) sulaukė festivalis „Miško burtai“, skirtas šeimoms su vaikais bei Sofijos festivalis Kuliuose.

3 lentelė. Labai didelį ir didelį panaudojimo turizmo plėtroje potencialą turintys objektai

Pavadinimas	Pastaba
Labai didelis potencialas	
Žemaitijos nacionalinis parkas ir jame esantys miškų masyvai	Ši teritorija yra perspektyviausia plėtojant kaimo turizmą, gamtinį-pažintinį turizmą, poilsį gamtoje (stovyklavimas, vandens pramogos ir pan.), medžioklės organizavimą, žvejybą, grybavimą, uogavimą, vaistažolių rinkimą bei su šiomis veiklomis susijusias paslaugas. Joje labai didelę pridėtinę rekreacinę vertę kuria miškų masyvai.
Platelių ežeras	Šis ežeras ir dabar pritraukia labai didelius turistų srautus. Pagrindinės turizmo plėtros kryptys – vandens turizmo plėtra (plaukiojimas mažaisiais laivais); vandens iškylų, vandens trasos palei ežero krantą, įtraukiant ir salų aplankymą, trasos paruošimas; licencijuota mėgėjiška žvejyba, maudynės, ribotos nardymo paslaugos, poilsio gamtoje organizavimas (stovyklavimas) ir kitos rekreacinės paslaugos.
Plungė	Plungės mieste, kuris yra rajono administracinis ir geografinis centras, jau dabar geriausiai išvystyta infrastruktūra: susikerta pagrindiniai rajono keliai, geležinkelis, šiame mieste yra nemažai kultūrinių ir gamtinių vertybių. Pagrindinės turizmo plėtros kryptys turėtų prasidėti būtent nuo Plungės miesto.
Šaltojo karo ekspozicija	Objektas yra išskirtinis Lietuvos mastu ir pritraukiantis ne tik Lietuvos turistus, bet ir svečius iš kitų šalių.
Didelis potencialas	
Minijos ichtiologinis draustinis	Ichtiologinio draustinio statusas riboja galimas veiklas, tačiau sudaro geras galimybes išsaugoti ir gausinti žuvų išteklius, kuriuos galima vėliau panaudoti turizmo plėtrai. Šioje teritorijoje geriausia vystyti mėgėjišką žvejybą, propaguoti vandens turizmo trasas, kai kuriose vietose įrengti poilsio aikšteles.
Gandingos kraštovaizdžio draustinis	Dėl čia esančių gamtinių ir kultūrinių vertybių bei didelės kraštovaizdžio estetinės vertės ši teritorija yra labai patraukli rekreacinei plėtrai. Draustinis tinkamas vystyti gamtinį, pažintinį turizmą, poilsį gamtoje, stovyklavimą, taip pat edukacinę veiklą.
Šateikių miškų masyvai	Šie miškai turi didelę rekreacinę vertę Šateikių apylinkėse ir sudaro sąlygas plėtoti tokias turizmo formas, kaip: poilsis gamtoje, stovyklavimas, grybavimas, uogavimas, pažintinis turizmas, komercinė medžioklė.
Milašaičių-Stalgėnų miškų masyvas	Pietrytinėje Plungės rajono dalyje Milašaičių-Stalgėnų miškų masyvas sudaro sąlygas plėtoti tokias turizmo formas, kaip: poilsis gamtoje, stovyklavimas, grybavimas, uogavimas, pažintinis turizmas, komercinė medžioklė.
Kulių miškų masyvas	Kulių miškų masyvas Kulių apylinkėse sudaro geras sąlygas plėtoti tokias turizmo formas, kaip: poilsis gamtoje, stovyklavimas, grybavimas, uogavimas,

	pažintinis turizmas, komercinė medžioklė.
Beržoro ežeras	Jis yra vakarinėje Platelių ežero pusėje, prie Beržoro gyvenvietės. Ežero plotas 49 ha. Kartu su Platelių ir Ilgio ežerais sudaro ežeryną. Beržoro ežeras turi geras galimybes turizmo plėtrai.
Ilgio ežeras	Pietinėje Beržoro ežero pusėje esantis pailgos formos ežeras su dviem salomis – Didžiaja ir Salele. Ežero plotas 114 ha. Kartu su Platelių ir Ilgio ežerais sudaro ežeryną. Beržoro ežeras turi geras galimybes turizmo plėtrai.
Alsėdžių ežeras	Alsėdžių ežeras yra 5 km į pietus nuo Alsėdžių miestelio. Per jį teka Sruoja. Ežero ilgis 1750 m, plotis iki 980 m, didžiausias gilumas – 2,5 m. Plotas – 90 ha. Vandens telkinys yra svarbus ir tenkinant vietos gyventojų (ypač Alsėdžių miestelio) rekreacinius poreikius ir vystant tokias turizmo sritis, kaip kaimo turizmas, vandens pramogos ir pan.
Gandingos tvenkinys	Gandingos tvenkinys yra vakarinėje Plungės miesto dalyje, viena jo dalis priklauso Plungės miestui, kita – Nausodžio seniūnijai. Jo plotas – 88 ha. Vandens telkinys yra svarbus ir tenkinant vietos gyventojų (ypač Plungės miesto) rekreacinius poreikius ir vystant tokias turizmo sritis, kaip kaimo turizmas, vandens pramogos ir pan.
Minijos upė	Viena gražiausių ir žinomiausių Žemaitijos upių, tačiau Plungės rajone yra šio upės aukštupys, ji čia nėra pakankamai vandeninga, kad be kliūčių būtų galima vystyti vandens turizmo paslaugas. Perspektyva - kaimo turizmas prie upės.
Oginskių dvaras (Plungės dvaras)	Vienas patraukliausių rajone kultūros paminklų, galinčių pritraukti turistų dėmesį.
Platelių dvaro sodybos kompleksas	Dvaro svirne įrengta vienintelė Lietuvoje Užgavėnių kaukių ekspoziciją ir šio žemaičių krašto etnografijos bei gamtos ekspozicijos. Ekspozicijų salėse nuolat veikia parodos, rengiamos konferencijos, seminarai. Šalia esančiame Tradicinių amatų centre vyksta įvairūs edukaciniai užsiėmimai.

Šaltinis: Plungės rajono turizmo plėtros galimybių studija

Apgyvendinimo paslaugų teikėjai. Vienas iš svarbiausių rodiklių, rodančių rajono turizmo infrastruktūros būklę – apgyvendinimo sektoriaus plėtra. Remiantis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, apgyvendinimo paslauga – savarankiška, už užmokestį atliekama ekonominė veikla, kuria sudaromos sąlygos tenkinti nakvynės ir higienos poreikius. **Visi, kurie teikia apgyvendinimo paslaugas turi būti užsiregistravę Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje.** Apgyvendinimo paslaugos skirstomos į klasifikuojamas ir neklasifikuojamas. Plungės rajone 2020 m. priskaičiuojama apie 50 kaimo turizmo sodybų, 3 viešbutiai ir 1 svečių namai, apartamentų kompleksas ir kempingas bei keletas poilsio namų, turistinių stovyklų, stovyklaviečių (žr. *priedą*).

4 lentelė. Klasifikuojamų ir neklasifikuojamų apgyvendinimo paslaugų teikėjai

Licencijos Nr.	Tipas	Apgyvendinimo paslaugų objekto pavadinimas	Bendras vietų skaičius	Bendras kambarių (aikštelių, namelių) skaičius
15571	svečių namai **	KARČEMA	22	9
14392	viešbutis ***	„PORTO“	52	17
4009	viešbutis ***	„LINELIS“	19	10
16104	viešbutis ***	„BERŽAS“	18	12
Licencijos Nr.	Tipas	Apgyvendinimo paslaugų objekto pavadinimas	Bendras vietų skaičius	Bendras kambarių (aikštelių, namelių) skaičius
AP-1844	poilsio namų paslauga	PLOKŠTINĖ	10	1
AP-555	apartamentų komplekso paslauga	SAULĖS SLĖNIS	25	4
AP-1683	nakvynės namų paslauga	„Burės“	120	58

	trumpalaikio apgyvendinimo paslauga	NG APARTMENTS	12	3
AP-2122	trumpalaikio apgyvendinimo paslauga	TVM bendrabutis	38	13
AP-2126	poilsio namų paslauga	BANGA	44	13
AP-16	kaimo turizmo paslauga	AUSČIŲ SODYBA	14	7
AP-342	kaimo turizmo paslauga	„GASPADINŲ SODYBA“	7	2
AP-2153	kaimo turizmo paslauga	BERŽORO PAKRANTĖ	2	8
AP-1275	kaimo turizmo paslauga	„Auksinė gervė“	35	15
AP-1695	kaimo turizmo paslauga	BIČIULIŲ SODYBA	10	2
AP-758	kaimo turizmo paslauga	RIMANTO JUOZO DAILIDONIO SODYBA	20	6
AP-1239	kaimo turizmo paslauga	ENERGETINIŲ LABIRINTŲ IR GEOMETRINIŲ FIGŪRŲ PARKE	8	4
AP-252	kaimo turizmo paslauga	JURČIŲ SODYBA	50	3
AP-1064	kaimo turizmo paslauga	SANDROS KAKTIENĖS KAIMO TURIZMO SODYBA	12	6
AP-309	kaimo turizmo paslauga	MARYTĖS IR KĘSTUČIO KATKŲ SODYBA	7	1
AP-1946	kaimo turizmo paslauga	SODYBA „LIKTERNA“	10	4
AP-567	kaimo turizmo paslauga	SODŽIUS	50	12
AP-317	kaimo turizmo paslauga	LIEPIJA	20	4
AP-499	kaimo turizmo paslauga	PRIE BERŽORO EŽERO	12	4
AP-204	kaimo turizmo paslauga	„IEŠNALĖ“	30	10
AP-1387	kaimo turizmo paslauga	SODYBA „ĄŽUOLO VARTAI“	50	7
AP-561	kaimo turizmo paslauga	ALDONOS KONDRATAVIČIENĖS SODYBA	20	2
AP-734	kaimo turizmo paslauga	PAS TĖVUKUS	20	9
AP-744	kaimo turizmo paslauga	PO AŽUOLAIS	50	9
AP-350	kaimo turizmo paslauga	KĘSTUČIO MALAKAUSKO KAIMO TURIZMO SODYBA	20	5
AP-1256	kaimo turizmo paslauga	MORTOS MIKAŠAUSKIENĖS KAIMO TURIZMO SODYBA	30	6
AP-1451	kaimo turizmo paslauga	BABRUNGO SLĖNIS	6	1
AP-634	kaimo turizmo paslauga	Vila RUNA	16	3
AP-1097	kaimo turizmo paslauga	SODYBA „MAUDUTIS“	50	10
AP-1632	kaimo turizmo paslauga	A. Razgaus	1	4
AP-17	kaimo turizmo paslauga	PLOKŠTINĖS PAMIŠKĖ	14	3
AP-1425	kaimo turizmo paslauga	STIRBAIČIŲ AŽUOLAS	44	6
AP-751	kaimo turizmo paslauga	PRIE ŽIEDELIO	45	12
AP-474	kaimo turizmo paslauga	RAMYBĖS ŠALTINIS	50	10
AP-533	kaimo turizmo paslauga	PAS VYTAUTĄ IR BIRUTĘ sodyba „PAMIŠKĖ“	30	5
AP-1001	kaimo turizmo paslauga	JULIJOS IR BRONIAUS STAPONKŲ KAIMO TURIZMO SODYBA	16	7
AP-1784	kaimo turizmo paslauga	SODYBA „GRAPELDVARIS“	38	11
AP-454	kaimo turizmo paslauga	ČESLOVO ŠARKAUSKO KAIMO TURIZMO SODYBA	30	9
AP-211	kaimo turizmo paslauga	JONAS RIMVYDAS ŠEČKUS	20	7
AP-743	kaimo turizmo paslauga	PLATELIŲ PARKAS	6	4
AP-847	kaimo turizmo paslauga	ALKSNĖ	6	1
AP-783	kaimo turizmo paslauga	ŠILŲ SODYBA	20	2
AP-1698	kaimo turizmo paslauga	Sala Plateliai Resort	37	13

AP-2030	kaimo turizmo paslauga	VAIČIULIŲ sodyba	40	7
AP-826	kaimo turizmo paslauga	„ŽEMSODIS“	47	13
AP-1253	kaimo turizmo paslauga	ŠIENAINIS	60	14
AP-320	kaimo turizmo paslauga	VYTAUTO ZABURO KAIMO TURIZMO SODYBA	30	14
AP-1481	kaimo turizmo paslauga	ŽIOGŲ SODYBA	18	3
AP-1489	kaimo turizmo paslauga	ŽILIŲ SODYBA	5	2
AP-2158	kaimo turizmo paslauga	ŠIAURINĖ PAEŽERĖ	36	14
AP-2298	kaimo turizmo paslauga	PETRIKAUSKAS BENEDIKTAS	10	2
AP-2124	kaimo turizmo paslauga	KRIPYNĖ	8	2
AP-2289	kaimo turizmo paslauga	PAS JERONIMĄ	11	2
AP-2403	nakvynės ir pusryčių paslauga	VILA LAUMIŲ LANKOS	11	1
AP-2375	kaimo turizmo paslauga	SODYBA-ŽIRGYNAS „VIRŠ AŽUOLŲ“	9	2
AP-2518	kaimo turizmo paslauga	SODYBA „DIVALI“	8	1
AP-2519	turistinės stovyklos paslauga	SODYBA „DIVALI“	10	1
AP-2118	turistinės stovyklos paslauga	„Laumių lankų sodyba“	100	22
AP-2127	turistinės stovyklos paslauga	STOVYKLAVIETĖ BANGA	200	1
AP-600	turistinės stovyklos paslauga	PLOKŠTINĖ	17	
AP-277	turistinės stovyklos paslauga	GINTARAS JURČIUS	28	7
AP-86	turistinės stovyklos paslauga	S. Mickevičiaus	50	10

Šaltinis. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba

Plungės rajone ypač populiarios kaimo turizmo paslaugos. Nors iki šio dauguma kaimo turizmo sodybų buvo kuriamos Žemaitijos nacionalinio parko teritorijoje, prie Platelių ežero, dabar jų daugėja ir kitose Plungės rajono vietose.

Bendradarbiaujant Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos, valstybinių parkų, biosferos rezervato ir valstybinių gamtinių rezervatų direktijoms ir nevyriausybinei aplinkosauginei organizacijai „Baltijos aplinkos forumas“, sukurtas Lietuvos saugomos teritorijos produkto ženklas, kaip viena iš darnaus turizmo skatinimo priemonių. Jis skirtas vietos produktų gamintojams, amatininkams, turizmo paslaugų teikėjams ir kitiems vietos gyventojams, savo veikla prisidedantiems prie darnios turizmo plėtros Lietuvos saugomose teritorijose. Šiame projekte dalyvavo Žemaitijos nacionalinio parko direkcija, kuriai taip pat sukurtas produkto ženklas.

Nuo 2013 metų Žemaitijos nacionalinio parko direkcija kaimo turizmo sodyboms ir kitiems turizmo paslaugų teikėjams pradėjo teikti Žemaitijos nacionalinio parko produkto ženklus. Šis ženklas skirtas vietos produktų gamintojams, amatininkams, turizmo paslaugų teikėjams ir kitiems vietos gyventojams, savo veikla prisidedantiems prie darnios turizmo plėtros Lietuvos saugomose teritorijose, taip pat keliaujantiems atrasti, o vietos žmonėms populiarinti savo bendruomenių projektus ir paslaugas, kurios atitinka pagrindines darnaus vystymosi vertybes. 2020 metais 27 kaimo turizmo sodybos turėjo Žemaitijos nacionalinio parko produkto ženklą.

Žemaitijos nacionalinio parko teritorijoje yra keletas turistinių stovyklų (stovyklaviečių). Kaip nurodoma Lietuvos Respublikos turizmo įstatyme, turistinės stovyklos paslaugos gali būti teikiamos turistinėje stovyklavietėje (turistinė stovyklavietė – specialiai įrengta teritorija, kurioje aikštelės nuomojamos turistams nakvoti palapinėse, kemperiuose ar kilnojamuosiuose nameliuose), kurioje yra maisto ruošimo, higienos poreikių tenkinimo, atliekų surinkimo ir kita trumpalaikiam poilsiui organizuoti

reikalinga įranga. Labiausiai Plungės rajone trūksta kvalifikuotų kempingų, nes kol kas visus reikalavimus atitinkantis kempingas yra tik vienas. Jis įkurtas prie Minijos upės.

Remiantis Lietuvos Respublikos turizmo įstatymu, viena iš turizmo paslaugų rūšių yra kelionių organizavimo paslaugos. Kelionių organizavimo paslauga – savarankiška, už užmokestį atliekama ekonominė veikla, apimanti turistinių kelionių rengimą, reklamą ir (ar) jų pardavimą tiesiogiai arba per kelionių agentūras ar kelionių agentus. Plungės rajone kelionių organizavimo paslaugas teikia 1 įmonė - UAB „Ladonas“ (J. Biliūno g. 1, Plungė).

Lankytojų statistika. Lankytojai fiksuojami Plungės turizmo informacijos centre, Plungės mieste ir rajone esančiuose muziejuose, kituose lankymui pritaikytuose objektuose, išsami statistika gaunama iš Žemaitijos nacionalinio parko direkcijai priklausančių objektų. 2020 m. bendras Plungės turizmo informacijos centro lankytojų skaičius buvo 6744, tai 18 proc. arba 1508 lankytojais mažiau negu 2019 m. Kaip ir viso Pasaulio, taip ir Lietuvos bei Plungės lankytojų srautų mažėjimą lėmė COVID-19 pandemija. Daug suplanuotų ekskursijų, rezervacijų buvo atšauktos. 2020 m. į centrą užsuko 6292 lietuviai (daugiausiai sulaukta pavienių turistų, šeimų) bei 452 užsieniečiai. Daugiausiai lankytojų buvo vasaros sezonu – birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais. Daugiausiai užsieniečių 2020 m. sulaukta iš artimojo užsienio – Latvijos, Lenkijos, bet buvo ir vokiečių, estų ir t.t.

Daugiausiai lankytojų sulaukiama Žemaitijos nacionaliniame parke, ten iš viso 2020 m. užfiksuota 129 718 lankytojų (iš jų apie 9 000 Žemaičių Kalvarijos atlaidų dalyvių), kai tuo tarpu 2019 m. – 158 688 lankytojai (iš jų apie 32 000 Žemaičių Kalvarijos atlaidų dalyvių). Šaltojo karo ekspozicijoje 2020 m. fiksuoti 32 679 (2019 m. – 43 824) lankytojai, Žemaitijos nacionalinio parko ir Užgavėnių ekspozicijose – 3 711 (2019 m. - 3 974) lankytojai. Turistų mažėjo ir Žemaičių dailės muziejuje, Žemaitės memorialiniame muziejuje, Plungės r. sav. viešojoje bibliotekoje, apgyvendinimo vietose. Ribojant lankytojų skaičių vienoje vietoje, automatiškai žmonių mažėjo ir šventėse, renginiuose, edukacijose. Taigi, natūralu, kad dėl pandemijos mažėjo ir bendras 2020 m. lankytojų skaičius Plungės rajone ir nebesiekė 2019 m. rajone užfiksuotų 235 000 lankytojų.

KELIŲ INFRASTRUKTŪRA

Plungės rajono susisiekimo sistemą sudaro valstybinės reikšmės ir vietinių automobilių kelių tinklas. Rajono automobilių kelių tinklo karkasą formuoja magistralinis kelias A1/E272 Šiauliai–Palanga (32,430 km), 3 krašto keliai: 164 Mažeikiai–Plungė–Tauragė (39,682 km), 166 Plungė–Vežaičiai (22,370 km), 169 Skuodas–Plungė (14,780 km) ir 35 rajoniniai keliai (262,210 km). Šiuos kelius prižiūri Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos. Magistralinis ir visi krašto keliai su asfaltbetonio danga.

Plungės rajono savivaldybės kelių infrastruktūros tinklas bendrąja prasme yra pakankamai gerai išplėtotas. Vietinės reikšmės kelių ilgis, tenkantis 1000 ha Savivaldybės teritorijos, yra 7 proc. didesnis, nei Lietuvos Respublikos vidurkis bei tik 3 proc. mažesnis nei Telšių apskrities vidurkis. Kita vertus, kelių su patobulinta danga ilgis Plungės rajone žymiai mažesnis nei Lietuvoje ar Telšių apskrityje (atitinkamai po 31 proc.).

2020 m. lapkričio 26 d. duomenimis, Plungės rajono savivaldybės vietinių kelių ir gatvių tinklo ilgis – 1 511,7 km, kurį sudaro: su asfaltbetonio danga – 142,6 km, su žvyro danga – 828,2 km, gruntiniai keliai – 538,8 km.

Šiuo metu sudaromi vietinės reikšmės kelių ir gatvių tvarkymo prioritetiniai sąrašai, vadovaujantis 2020 m. lapkričio 26 d. Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-272 ir jame pateiktais kriterijais.

2020 m. įvykdyti pirkimai, pradėti bei jau užbaigti darbai žemiau išvardytuose objektuose:

1. Plungės miesto Laisvės, Rietavo ir Minijos gatvėse atlikti paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, asfaltavimo darbai, pėsčiųjų tako įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas ir apšvietimas.

10 pav. Laisvės, Rietavo ir Minijos gatvės

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

2. Plungės miesto Notės ir Blendžiavos gatvėse atlikti asfaltavimo darbai, panaudojant minkšto asfaltbetonio mišinį, suprofiluota sankasa, suformuoti grioviai ir pralaidos.

11 pav. Notės ir Blendžiavos gatvės

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

3. Babrungo seniūnijos Vingio gatvėje ir Vingio skersgatvyje atlikti sankasos profiliavimo ir asfaltavimo darbai, panaudojant minkšto asfaltbetonio mišinį.

12 pav. Vingio gatvė ir Vingio skersgatvis

Šaltinis: Plungės rajono
savivaldybės administracijos nuotrauka

4. Babrungo seniūnijos
Parko gatvėje atlikti pagrindų
įrengimo darbai, vandens
nuvedimo ir asfaltavimo darbai.

13 pav. Babrungo sen.
Parko gatvė

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

5. Kulių seniūnijoje Šiemulių kaime Čiuželių gatvėje atlikti pagrindų įrengimo darbai, vandens
nuvedimo ir asfaltavimo darbai.

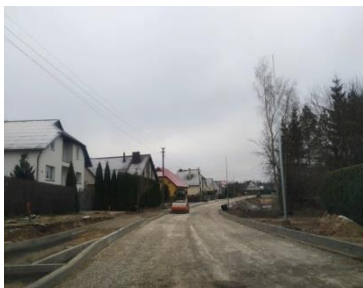
14 pav. Kulių sen. Šiemulių k. Čiuželių g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

6. Plungės miesto Lankos gatvėje atlikti paruošiamieji darbai, pagrindų įrengimas, vandens nuvedimo įrengimas, asfaltavimo darbai, pėsčiųjų tako įrengimas, saugaus eismo priemonių įrengimas ir apšvietimas.

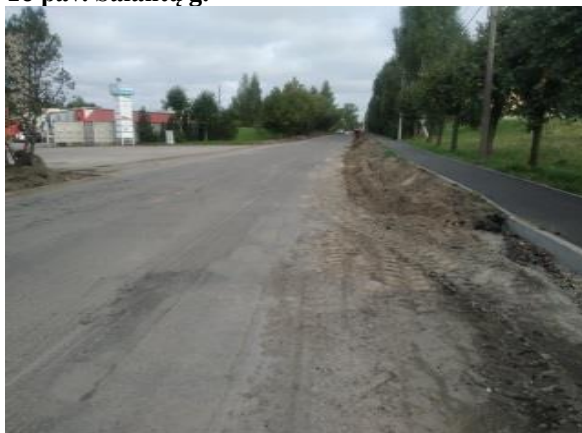
15 pav. Lankos g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

7. Plungės miesto Salantų gatvėje atlikti paprastojo remonto darbai, įrengiant naują asfaltbetonio dangą ir sutvarkant pėsčiųjų taką.

16 pav. Salantų g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

8. Plungės miesto Žemaičių, Draugystės ir Kuršių gatvėse atlikti paprastojo remonto darbai, atnaujinant asfaltbetonio dangą.

9. Babrungo seniūnijos, Lieplaukalės kaimo, Alytaus gatvėje atlikti paprastojo remonto darbai atnaujinant asfaltbetonio dangą.

17 pav. Babrungo sen. Lieplaukalės km. Alytaus g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

10. Paukštakių seniūnijos, Stanelių kaimo, Liepų gatvėje atlikti paprastojo remonto darbai atnaujinant asfaltbetonio dangą.

18 pav. Paukštakių sen. Stanelių km. Liepų g.

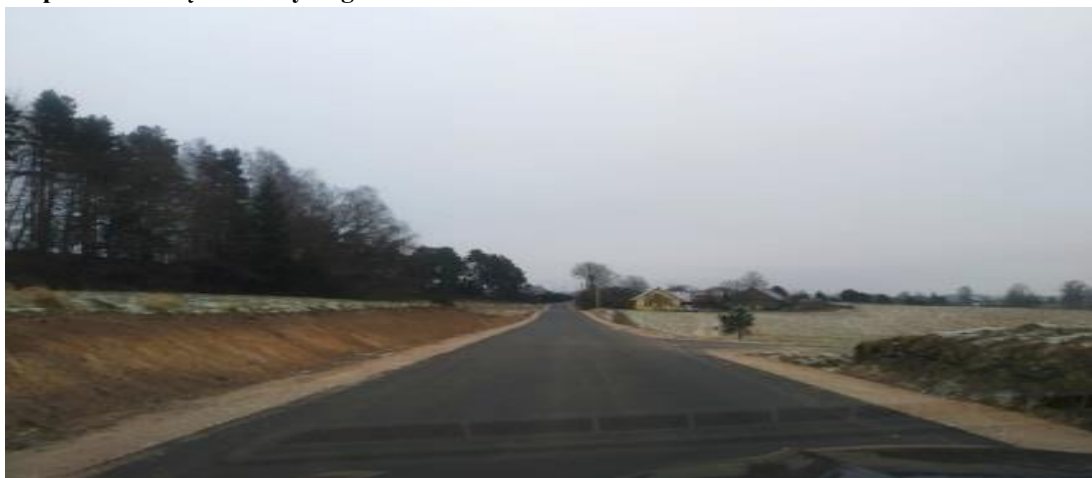

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

11. Šateikių seniūnijos, Narvaišių kaimo, Jaunimo gatvėje atlikti paprastojo remonto darbai, atnaujinant asfaltbetonio dangą.

12. Alsėdžių seniūnijoje, Pušyno gatvėje atlikti sankasos bei griovių profiliavimo ir asfaltavimo darbai.

19 pav. Alsėdžių sen. Pušyno g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

13. Žemaičių Kalvarijos seniūnijoje, Sedos gatvėje atlikti sankasos bei griovių profiliavimo ir asfaltavimo darbai.

20 pav. Žemaičių Kalvarijos sen. Sedos g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

14. Kulių seniūnijoje, J. Tumo-Vaižganto gatvėje atlikti sankasos bei griovių profiliavimo ir asfaltavimo darbai.

21 pav. Kulių sen. J.Tumo-Vaižganto g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

15. Plungės miesto S. Neries gatvėje atlikti šaligatvio tvarkymo darbai.
16. Nausodžio seniūnijos Medelyno gatvėje įrengtas pėsčiųjų takas.
17. Atlikti Nausodžio seniūnijos, Varkalių kaimo, Sodo gatvės projekto parengimo darbai.
18. Atlikti Plungės miesto Nausodžio gatvės projekto parengimo darbai.
19. Atlikti Nausodžio seniūnijos, Varkalių kaimo, Pušies gatvės projekto parengimo darbai.

ŽEMĖS ŪKIS IR KAIMO PLĖTRA

Žemės ūkis yra labai svarbi veiklos sritis rajone, tiekianti rinkai gyvybiškai svarbius sveikus maisto produktus, sukurianti darbo vietas. Šia veikla vienu ar kitu būdu užsiima daugiau kaip 60 proc. kaime gyvenančių šeimų. Dėl ilgamečių kaimo tradicijų, pajamų papildymo žemės ūkiu užsiima ir dauguma vyresnio amžiaus žmonių.

Plungės rajono savivaldybės teritorijoje vyrauja prasti dirvožemiai, kalvotas reljefas, laukai maži, tai apsunkina ūkininkavimo sąlygas. Rajone dauguma ūkininkų užsiima tradicinėmis žemės ūkio šakomis, t. y. augalininkyste ir gyvulininkyste.

2021 m. sausio 1 d. Plungės rajone buvo įregistruoti 2 023 ūkininkų ūkiai.

2020 m. paraiškas deklaruoti žemės ūkio naudmenas ir pasėlius pateikė 2 914 savivaldybės ūkininkai, kurie deklaravo 50 959 ha. Iš jų:

- 49 638 ha žemės ūkio naudmenos, už kurias mokamos tiesioginės išmokos;
- 115 ha, už kuriuos išmokos nemokamos (tai smulkūs (iki 10 arų) ar natūraliai apaugę, užmirkę ploteliai);
- 54 ha paramai gauti tinkami plotai, kurie einamaisiais metais neatitiko išmokoms skirtų reikalavimų;
- 1152 ha remiami pagal kitas paramos programas, iš jų pagrindinė – išmokos už miškus, melioracijos griovius.

ES remiami augalai sudaro 34 proc. deklaruoto ploto, arba 16 999 ha, o pievos, ganyklos sudaro 61 proc. deklaruoto ploto, arba 30 342 ha. Kiti žemės ūkio augalai sudaro 5 proc. deklaruoto ploto, arba 2 297 ha.

Visos paraiškos deklaruoti pasėlius ir žemės ūkio naudmenas buvo teikiamos elektroniniu būdu. Įbraižyti 27 502 deklaruojami laukai, kurie dažniausiai maži ir sudėtingos konfigūracijos. Vidutinis ūkininko ūkio dydis – 17,5 ha.

Auga ekologiškų produktų paklausa. Rajone sertifikuoti 37 ekologiniai ūkiai, sertifikuotas plotas – apie 2 484 ha žemės ūkio naudmenų.

Viena pagrindinių sąlygų žemės ūkio paramai gauti – žemės ūkio ir kaimo valdos įregistravimas ir registracijos duomenų atnaujinimas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre. Šiuo metu registre įregistruota 3 183 žemės ūkio valdų.

Gyvulininkystės sektorius rajone yra svarbi ir prioritetinga žemės ūkio sritis. Šio sektoriaus plėtrai rajone yra palankios gamtinės sąlygos, susiformavusios gyvulių auginimo tradicijos, sukaupta patirtis.

Plungės rajono savivaldybėje yra paplitusios šios tradicinės gyvulininkystės šakos: pieninė galvijininkystė, mėsinė galvijininkystė, kiaulininkystė, paukštininkystė, arklėninkystė, avininkystė, ožkininkystė, triušininkystė ir bitininkystė.

Dėl mažų pieno supirkimo kainų žymiai sumažėjo melžiamų karvių skaičius. Metų pabaigoje rajone buvo laikoma tik 7 035 karvių arba 267 vnt. mažiau negu praėjusiais metais. Daugiausia karvių sumažėjo smulkiuose, laikančių 1–5 karves, ūkiuose. Smulkiųjų ūkininkų pasitraukimo pagrindinė priežastis – žema pieno supirkimo kaina.

Pieno gamintojų, parduodančių pieną – 391 vnt. Per 2020 metus parduota 39 629 tonos natūralaus riebumo pieno. Per metus iš pieno gamybos pasitraukė 61 pieno gamintojas.

Bendras galvijų skaičius rajone yra 23 434 vnt., o palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo 6 vnt. Mėsinių galvijų skaičius rajone yra 8 838 vnt., o palyginti su praėjusiais metais yra padidėjimas – 54 vnt. Tačiau galime pasidžiaugti, kad rajone ūkininkai jau augina alpakų, danielių, elnių, fazanų, povų, sraigių ir šinšių.

SOCIALINIAI VEIKSNIAI

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 2 794 090 nuolatiniai gyventojai.

Statistikos departamento duomenimis 2020 metų pradžioje Plungės rajono savivaldybėje gyveno 32 991 nuolatinis gyventojas. Iš jų Plungės mieste – 16 755 gyventojai, kaime – 16 236 gyventojai. Plungės rajono savivaldybėje 2020 m. gyveno 15 636 vyrai ir 17 355 moterys. Iš jų Plungės mieste gyveno 7 562 vyrai ir 9 193 moterys, kaime – 8 074 vyrai ir 8 162 moterys.

2020 metais Plungės rajono savivaldybės administracijos Civilinės metrikacijos skyriuje įregistruota 315 gimimų (164 berniukai ir 151 mergaitė), 57 iš jų – užsienio valstybėse gimę Lietuvos Respublikos piliečių vaikai, kurie įstatymo numatyta tvarka įtraukti į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje. Įregistruota 14 kūdikių, kai vaiko motina nėra įregistravusi santuokos su vaiko tėvu ir tėvystė nėra pripažinta. Užregistruotos 6 dvynukų poros bei 90 tėvystės pripažinimų. Jauniausia mama – 16 metų, jauniausias tėvas – 18 metų.

Įregistruoti 474 mirties atvejai. Užsienio valstybėse 2020 metais mirė 12 Plungės rajono savivaldybės piliečių, kurie įstatymo numatyta tvarka įtraukti į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje.

2020 metais gimimų ir mirimų Plungės rajono savivaldybės seniūnijose Civilinės metrikacijos skyriuje įregistruota:

5 lentelė. Įregistruoti 2020 m. gimimai ir mirimai seniūnijose:

Eil. Nr.		Gimimai	Mirimai
1.	Plungės miestas	168	233
2.	Alsėdžių seniūnija	9	17
3.	Babrungo seniūnija	16	33
4.	Kulių seniūnija	7	17
5.	Nausodžio seniūnija	40	55
6.	Paukštakių seniūnija	9	10
7.	Platelių seniūnija	8	16
8.	Stalgėnų seniūnija	7	10
9.	Šateikių seniūnija	21	29
10.	Žem. Kalvarijos seniūnija	9	36

11.	Žlibinų seniūnija	21	18
-----	-------------------	----	----

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

2020 metais įregistruota 212 santuokų (tame skaičiuje 62 santuokos buvo įregistruotos bažnyčioje ir įstatymo numatyta tvarka įtrauktos į apskaitą). Su užsienio valstybės piliečiais įregistruotos 5 santuokos, 10 porų plungiškių santuokas įregistravo užsienio valstybėse, 20 santuokų buvo įregistruota kitose jaunavedžių pasirinktose vietose. 2 santuokos įregistruotos vadovaujantis teismo nutartimi, kai jaunavedžiams leidžiama tuoktis nesulaukus 18 metų.

Vienuolikai rajono gyventojų, norinčių tuoktis užsienyje, buvo išduotos pažymos apie šeiminių padėčių 18 porų, padavusių pareiškimus tuoktis, dėl nežinomų aplinkybių atsisakė įregistruoti santuoką, 28 poros savo santuokos registravimo datą iš 2020 metų nukėlė į 2021 metus.

Įregistruotos 93 ištuokos. Trijų porų ištuokos įregistruotos užsienio valstybėse ir įstatymo numatyta tvarka įtrauktos į apskaitą Civilinės metrikacijos skyriuje.

ŠVIETIMAS

Kiekviena savivaldybė švietimo srityje siekia kurti visiems prieinamą, efektyviai veikiančią ikimokyklinio, bendrojo ir neformaliojo ugdymo sistemą. Švietimas turi padėti asmeniui įgyti profesinę kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinę technologijų, kultūros bei asmeninių gebėjimų lygį, ir sudaryti sąlygas mokytis visą gyvenimą – nuolat tenkinti pažinimo poreikius, siekti naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, reikalingų jo profesinei karjerai ir gyvenimo įprasminimui.

Plungės rajono savivaldybei pavaldžios 26 įstaigos teikiančios ugdymo paslaugas: 5 gimnazijos, 1 paslaugų ir švietimo pagalbos centras, 3 pagrindinės mokyklos, 2 progimnazijos, 1 specialiojo ugdymo centras, 6 lopšeliai-darželiai, 1 daugiafunkcis centras, 1 mokykla-darželis, 1 pradinė mokykla, 2 meno mokyklos ir 1 sporto ir rekreacijos centras. Pedagoginės psichologinės tarnybos veikla vykdoma Plungės paslaugų ir švietimo pagalbos centre.

Bendrojo ugdymo mokyklose mokosi 3878 mokiniai, pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomi 1475 vaikai, formalųjį švietimą papildančiose įstaigose mokosi 1264 mokiniai.

Rajono ugdymo įstaigų veiklą koordinuoja Plungės rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius.

6 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų ir mokinių skaičiaus kitimas 2016-2020 m.

Mokyklos pagal tipus	Mokyklų skaičius				Pradinio ugdymo programos mokinių skaičius				Pagrindinio ugdymo programos mokinių skaičius				Vidurinio ugdymo programos mokinių skaičius			
	2016-2017 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2019-2020 m. m.	2016-2017 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2019-2020 m. m.	2016-2017 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2019-2020 m. m.	2016-2017 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2019-2020 m. m.
Gimnazijos	5	5	5	5	243	245	226	218	674	609	577	622	545	492	513	488
Progimnazijos	-	-	2	2	-	-	132	145	-	-	202	221	-	-	-	-
Pagrindinės mokyklos	5	5	3	3	899	918	780	722	1497	1439	1222	1175	-	-	-	-
Suaugusiųjų švietimo centras	1	1	-	-	-	-	-	-	22	25	-	-	63	58	-	-
Pradinės mokyklos	1	1	1	1	221	218	207	221	-	-	-	-	-	-	-	-
Mokyklos – darželiai	2	1	1	1	33	21	17	18	-	-	-	-	-	-	-	-

Specialiojo ugdymo centras	1	1	1	1	19	23	18	15	64	59	63	63	-	-	-	-
Iš viso	15	14	13	13	1415	1425	1380	1339	2257	2132	2064	2081	608	550	513	488

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Mokyklų tinklo optimizavimas sudaro galimybę mažinti „tuščių“ mokymosi vietų, todėl kartu mažėja ir vieno mokinio išlaikymo išlaidos. Optimizavus mokyklų tinklą, sutaupoma lėšų, kurias racionaliai naudojant būtų galima pagerinti mokyklų aprūpinimą mokymo priemonėmis, vadovėliais, kompiuteriais, atnaujinti mokymosi aplinką, tobulinti mokytojų kvalifikaciją, steigti naujus specialistų etatus. Bendrojo ugdymo mokyklų tinklo optimalumą puikiai atspindi rodiklis, rodantis, kiek lėšų yra skiriama išlaikyti vienam mokiniui.

Plungės rajono mokyklose finansavimas, tenkantis vienam mokiniui iš valstybės tikslinės dotacijos (mokinio krepšelio) ir Savivaldybės biudžeto, yra daugmaž tolygus, tik iš bendro konteksto išsiskiria kaimo vietovių mokyklos – ten vieno mokinio išlaikymas yra brangesnis (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. Išlaidos, tenkančios 1 vaikui Plungės rajono švietimo įstaigose 2019 m.

Mokykla	Mokinių skaičius 2018-09-01	Savivaldybės biudžetas		Mokymo lėšos		Iš viso išlaidų 1 vaikui
		2019 m. savivaldybės biudžeto lėšos EUR	Tenka 1 vaikui sav. biudžeto lėšų eurais	2019 mokymo lėšos EUR	Tenka 1 vaikui mokymo lėšų eurais	
„Saulės“ gimnazija	533	225324	423	816914	1533	1956
Platelių gimnazija	142	139301	981	364034	2564	3545
Alsėdžių S. Narutavičiaus gimnazija	263	231100	879	502100	1909	2788
Kulių gimnazija	229	196000	856	459298	2006	2862
Žem. Kalvarijos M. Valančiaus gimnazija	237	196303	828	456400	1926	2754
Senamiesčio mok.	883	190313	216	1088200	1232	1448
„Ryto“ pagrindinė mokykla	970	222780	230	1274400	1314	1544
A. Jucio progimnazija	173	136924	791	283940	1641	2432
„Babruno“ progimnazija	194	129700	669	360500	1858	2527
Šateikių pagrindinė mokykla	149	154657	1038	331067	2222	3260
M. Valančiaus pradinė m.	207	67900	328	297952	1439	1767
Prūsalių darželis- mokykla	43	98981	2302	85452	1987	4289
Didvyčių daugiafunkcis centras	19	69674	3667	34773	1830	5497
Specialiojo ugdymo centras	81	487500	6019	398898	4925	10944
Viso mokyklų	4123	2546456	618	6753928	1638	2256
L/d „Pasaka“	203	416415	2051	276700	1363	3414
L/d „Vyturėlis“	204	371499	1821	204300	1001	2822
L/d „Rūtelė“	228	375500	1647	232680	1021	2668
L/d „Saulutė“	222	326600	1471	229699	1035	2506
L/d „Raudonkepuraite“	190	324593	1708	217632	1145	2853
L/d „Nykštukas“	137	233600	1705	154200	1126	2831
Alsėdžių l/d	45	95800	2129	66900	1487	3616
Viso darželių	1229	2144006	12532	1382111	8178	20710
Sporto ir rekreacijos centras	441	438638	995	25100	57	1052

Oginskio meno mok.	585	880599	1505	33400	57	1562
Platelių meno mok.	219	244723	1117	12600	58	1175
Platelių UDC	37	127200	3438	58200	1573	5011
Viso neformaliojo ugdymo įstaigoms	1282	1691159	1319	129300	101	1420
IŠ VISO	6634	6381621	962	8265339	1246	2208

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Iš 7 lentelės pateiktų duomenų matyti, kad kai kuriose Plungės rajono kaimo vietovėse veikiančiose mokyklose vieno mokinio išlaikymo kaštai kone dvigubai viršija Plungės miesto mokyklų rodiklius. Tačiau, siekiant mokyklų tinklo optimalumo, svarbu nepamiršti ir kito faktoriaus – mokyklos atokesnėse kaimo vietovėse yra tarsi kultūros židiniai, todėl kartais verta turėti didesnes išlaidas, bet išsaugoti kaimo mokyklas. Plungės specialiojo ugdymo centras yra finansuojamas ne iš Savivaldybės biudžeto lėšų – jis gauna tiesioginę valstybės biudžeto dotaciją.

Kaimiškose vietovėse toliau negu 3 kilometrai iki ugdymo įstaigos gyvenančių mokinių pavėžėjimu iki artimiausios bendrojo ugdymo mokyklos rūpinasi Savivaldybė. Plungės rajono savivaldybėje, 2019–2020 m. m. pradžios duomenimis, į įvairių tipų švietimo įstaigas pavežami 1392 bendrojo ugdymo mokiniai.

2016–2020 metais iš Švietimo ir mokslo ministerijos buvo gauti 5 geltonieji autobusai. 2020 metais Savivaldybės administracijai ir bendrojo ugdymo mokykloms priklausė 16 mokyklinių geltonųjų autobusų, jais į mokyklas buvo pavežami 376 mokiniai (27,9 proc. viso pavežamų mokinių skaičiaus).

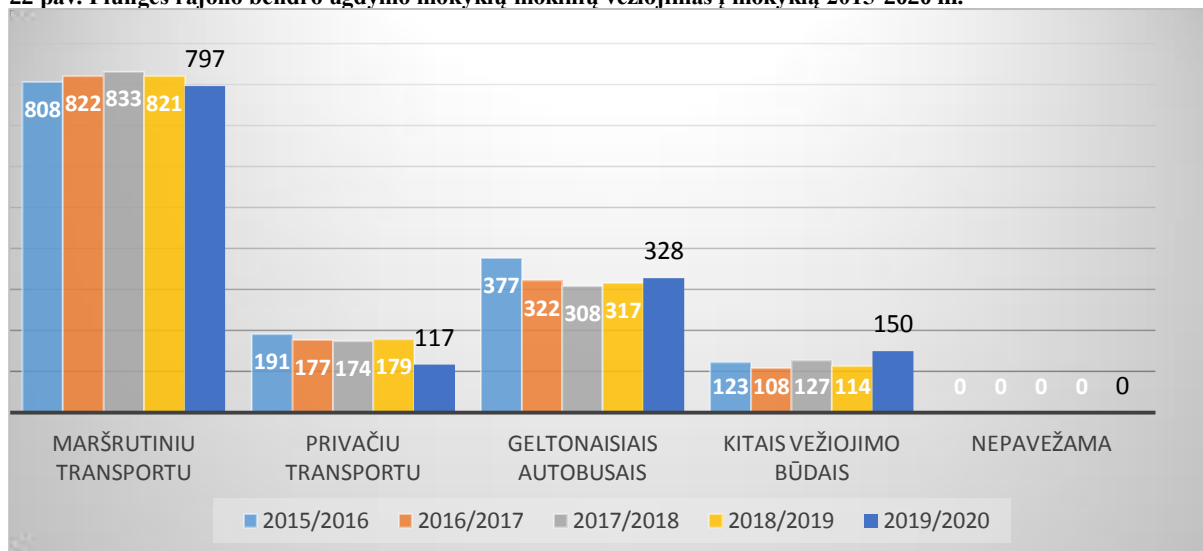
Iš 8 lentelėje pateiktų duomenų matyti, kad daugiausia mokinių į mokyklas patenka maršrutiniu transportu. Visos Savivaldybės kaimo bendrojo ugdymo mokyklos apsirūpinusios geltonaisiais autobusais (2020 m. duomenimis – 16 geltonųjų autobusų), kuriais pavežama apie 25 proc. mokinių.

8 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokinių vežiojimas į mokyklas 2015-2020 m.

Transporto priemonė	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Maršrutiniu transportu	808	822	833	821	797
Privačiu transportu	191	177	174	179	117
Geltonaisiais autobusais	377	322	308	317	328
Kitais vežiojimo būdais	123	108	127	114	150
Iš viso vežiojama (proc.)	1499 (100%)	1429 (100%)	1442 (100%)	1366 (100%)	1392 (100%)
Nepavežama	0	0	0	0	0

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

22 pav. Plungės rajono bendro ugdymo mokyklų mokinių vežiojimas į mokyklą 2015-2020 m.

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

Ugdymo kokybė. Švietimo sistemos gebėjimą padėti vaikams ir jaunuoliams pasirengti ateityje gyventi prisitaikant prie sparčios socialinės, ekonominės ir kultūrinės kaitos lemia mokytojų pajėgumas suvokti visuomenės poreikius ir su išsilavinimu siejamus lūkesčius. Todėl viena svarbiausių švietimo kokybės sąlygų yra mokytojų dalykinė ir profesinė kompetencija. Plungės rajono mokyklose dirba dalyko specialistai, turintys pedagoginį išsilavinimą, o tai iš esmės užtikrina švietimo paslaugų kokybę. Antri mokslo metai iš eilės mokytojų su aukštesniu išsilavinimu procentas nekinta (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų išsilavinimas, 2015-2020 m.

Rodiklis	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Mokytojų skaičius	497	453	431	405	395
Su aukštesniu išsilavinimu (pedagoginiu) skaičius, procentas	472 (95 %)	434 (95,8 %)	423 (98,1 %)	400 (98,7 %)	390 (98,7 %)
Su aukštesniu išsilavinimu (pedagoginiu) skaičius, procentas	7 (1,4 %)	6 (1,3 %)	8 (1,9 %)	5 (0,01 %)	5 (0,01 %)
Su viduriniu išsilavinimu skaičius, procentas	0	0	0	0	0

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

10 lentelė Mokytojų kvalifikacinės kategorijos

Kvalifikacinė kategorija	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Mokytojas	38	36	33	29
Vyr. mokytojas	191	184	169	159
Mokytojas metodininkas	157	152	150	146
Mokytojas ekspertas	1	1	2	2

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

Kiti rodikliai, rodantys ugdymo kokybę, yra susiję su mokinių pasiekimais. Vertinama, kiek mokinių, pradėjusių mokytis pagal tam tikrą bendrojo ugdymo pakopą, ją baigė. Palyginus Plungės rajono bendrojo ugdymo mokyklose besimokiusių mokinių rezultatus 2010 m. ir 2020 m., procentas įgijusių pagrindinį išsilavinimą 2019–2020 m. padidėjo, taip pat padidėjo ir vidurinį išsilavinimą įgijusių mokinių skaičius (žr. 11 lentelę). Paliktų kartoti kursą mokinių procentas per paskutiniuosius mokslo metus šiek tiek padidėjo.

11 lentelė. Pagrindinio, vidurinio išsilavinimo įgijimas, kurso kartojimas Plungės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2010-2020 m.

Rodiklis	2010-2011 m. m.	2011-2012 m. m.	2012-2013 m. m.	2013-2014 m. m.	2014-2015 m. m.	2015 - 2016 m. m.	2016-2017 m. m.	2017-2018 m. m.	2018-2019 m. m.	2019-2020 m. m.
Įgijo pagrindinį išsilavinimą (proc.)	96,0	96,8	97,4	97,0	98,1	92,1	98,6	97,2	97,8	99,4
Įgijo vidurinį išsilavinimą (proc.)	97,9	96,2	95	97,3	97,5	90,7	98,0	96,9	96,1	97,6
Paliktų kartoti kurso skaičius, proc.	80 (1,4 proc.)	105 (1,8 proc.)	64 (1,2 proc.)	54 (1,2 proc.)	22 (0,5 proc.)	5 (0,1 proc.)	26 (0,6 proc.)	1 (0,3 proc.)	12 (0,3 proc.)	16 (0,4 proc.)

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Ugdymo kokybę rajono mokyklose rodo valstybinių brandos egzaminų rezultatai. Palyginus Plungės rajono savivaldybės mokinių, laikusių valstybinius brandos egzaminus 2014–2020 m. laikotarpiu, rezultatus (vertinta, koks procentas mokinių, pasirinkusių laikyti tam tikro dalyko egzaminą, jį išlaikė) su šalies mokinių rezultatų vidurkiais, pastebėta, kad iš daugumos dalykų Plungės rajono savivaldybės mokyklų mokinių rezultatai prilygsta šalies vidurkiui arba yra geresni (žr. 12 lentelę).

12 lentelė. Plungės rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokinių išlaikytų valstybinių brandos egzaminų dalis procentais 2014–2020 m.

Dalykas Metai	Plungės rajono savivaldybėje							Šalyje						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Lietuvių kalba ir literatūra	88,2	86,1	89,9	86,1	90,9	93,4	92,2	88,1	89,8	89,8	89	91,3	90,6	89,2
Matematika	91,3	86,3	91,5	96,6	83,8	81,3	66,8	88,1	90,7	89,3	94,4	86,2	82,1	67,6
Anglų kalba	97,9	100	99	99	97,8	97,5	97,6	99,2	99,7	97,9	98,5	99,3	97,9	98,9
Rusų kalba	100	-	100	100	100	100	100	99,6	-	99,4	99,7	99,8	99,8	99,9
Istorija	87,8	99,3	97	97,5	95,9	95,9	100	89,3	99,4	98,3	98,1	95,3	95,3	99,8
Biologija	97,9	96,9	97,5	100	98,9	97,7	97,5	96,7	95,7	95,4	97,8	98,7	97,6	97,7
Chemija	86,5	100	100	93,8	100	100	100	97,8	96	98,5	99,1	98,5	97,8	97,4
Fizika	95,2	79,2	96,4	90,5	97,7	93,7	88,9	96,5	95,3	98,2	97,6	87,8	96,7	94,7
Informacinės technologijos	95,1	96,4	89,6	98,1	100	97,8	93,2	92,2	93,9	93,2	97	97,2	96,5	92
Geografija	98,9	99,1	99	100	95,2	98,1	100	98,1	97,8	98,5	98,4	96,2	96,1	99

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

NEFORMALUSIS VAIKŲ ŠVIETIMAS

Neformaliojo vaikų švietimo paskirtis – tenkinti mokinių pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius, padėti jiems tapti aktyviais visuomenės nariais. Formalųjį švietimą papildančio ugdymo

paskirtis – pagal ilgalaikes programas sistemiskai plėsti tam tikros srities žinias, stiprinti gebėjimus ir įgūdžius ir suteikti asmeniui papildomas dalykines kompetencijas.

Plungės rajone 2020 m. veikė trys formalųjį švietimą papildančios įstaigos: Plungės Mykolo Oginskio meno mokykla, Plungės r. Platelių meno mokykla ir Plungės sporto ir rekreacijos centras.

13 lentelė Mokinių skaičius neformaliojo švietimo įstaigose 2016-2020 m.

Ugdymo įstaiga	2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
Plungės sporto ir rekreacijos centras	492	448	449	484	514
Plungės M. Oginskio meno mokykla	513	537	574	600	602
Plungės r. Platelių meno mokykla	184	240	229	265	221

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Plungės Mykolo Oginskio meno mokykloje mokinių skaičius nuolat auga. Suburtas profesionalus ir kūrybingas aukštos kvalifikacijos pedagogų kolektyvas. Mokykloje veikia muzikos, dailės ir choreografijos skyriai. Veikia 29 meno kolektyvai.

Plungės r. Platelių meno mokykloje veikia muzikos, dailės, choreografijos skyriai. Įsteigti Platelių meno mokyklos filialai Alsėdžiuose, Žemaičių Kalvarijoje, Kuliuose, Šateikiuose.

Plungės sporto ir rekreacijos centre pastaraisiais metais ugdytinių skaičius laikosi stabiliai, truputį matosi augimo tendencija. Veikia 11 programų, 2020 metais atsirado nauja programa – ripka. Orientavimosi sportas veikia Žemaičių Kalvarijos seniūnijoje, būriavimo ir ripkos programos – Platelių seniūnijoje. Programose vaikų skaičius taip pat stabilus, tik 2020 metais ženkliai išaugo susidomėjimas tinkliniu.

Į neformaliojo švietimo įstaigas mokiniai renkasi pagal poreikius ir galimybes. Mokiniai renkasi arčiausiai gyvenamosios vietos esančias įstaigas, todėl neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjai jau noriai vykdo programas ir plečia veiklą kaimiškose vietovėse.

2020 m. Plungės rajone veikė 15 neformaliojo vaikų švietimo programų teikėjų, kurie vykdė 39 neformaliojo vaikų švietimo programas. Šių programų veiklose dalyvavo 1395 mokiniai. Mokiniai galėjo ugdytis choreografinės krypties (lietuvių liaudies tautinių šokių, baleto, lotynų ir šiuolaikinių šokių), sporto (kovinės savigynos, karate, regbio, fitneso, futbolo), muzikinės (dainavimas, orkestras, pučiamieji instrumentai, ansambliavimas, kankliavimas), dailės (meninė medžio drožyba, kompiuterinės grafikos), pilietiškumo, technologijų, teatro, renginių organizavimo, robotikos, elgesio su žirgais, jojimo pagrindų įgijimo, sveikos gyvensenos ir socialinių įgūdžių formavimo programų kryptyse.

14 lentelė. Informacija apie neformaliojo vaikų švietimo teikėjus 2018-2020 m.

Rodiklis	2018 metai	2019 metai	2020 metai
Finansuojama suma	138 000 eur	145 904 eur	138 060 eur
NVŠ teikėjų skaičius	16	15	16
NVŠ programų skaičius	33	40	39
Nemokamų NVŠ programų skaičius	25	32	31
Vaikų skaičius	1473	1567	1395

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

SPORTINĖ VEIKLA

Plungės rajone veikia 1 Sporto ir rekreacijos centras. Iš duomenų matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu Sporto ir rekreacijos ugdytinių skaičius ženkliai nekinta. Centre nuolat treniruojasi apie 500 vaikų ir jaunimo.

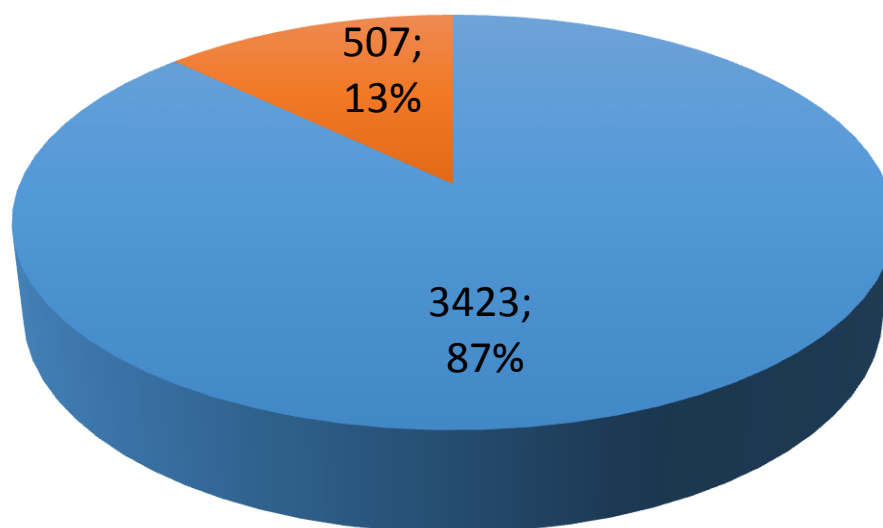
15 lentelė. Plungės sporto ir rekreacijos cento rodikliai 2015-2020 m.

Eil. Nr.	Rodiklis	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1.	Sportuojančių sporto ir rekreacijos centre skaičius	508	508	500	492	489	515
2.	Kultivuojamų sporto šakų skaičius	10	10	10	10	10	11

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

24 pav. Plungės SRC sportuojančių vaikų skaičius

Plungės SRC sportuojančių mokinių skaičius procentais nuo bendro mokinių skaičiaus (3930) rajone (2020 m.)

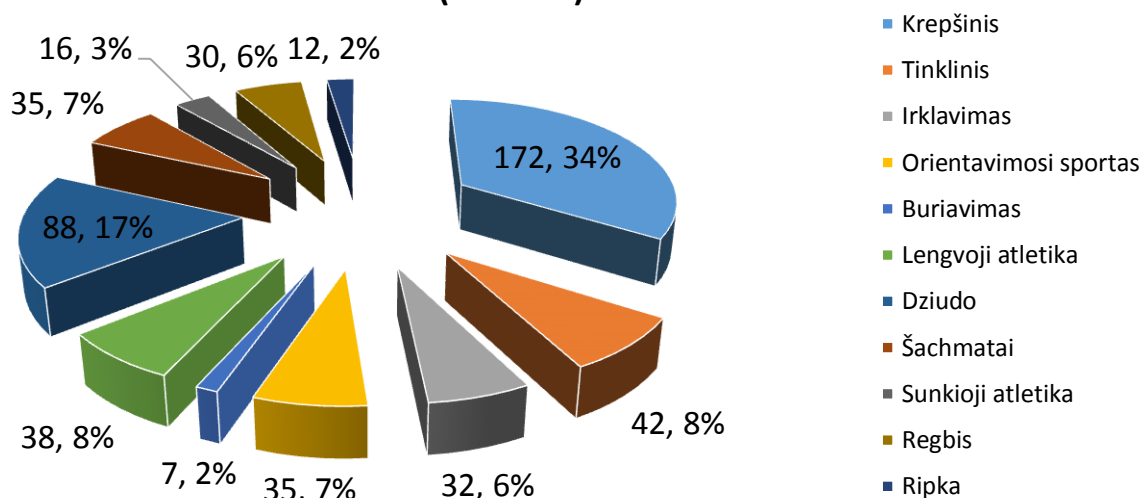
■ Plungės SRC nelankančių vaikų skaičius

■ Plungės SRC lankančių vaikų skaičius

Šaltinis: Plungės rajono Švietimo, kultūros ir sporto skyrius

25 pav. Vaikų pasiskirstymas pagal sporto šakas

**SRC lankančių vaikų pasiskirstymas pagal kultivuojamas sporto šakas
(2020 m.)**

Šaltinis: Plungės rajono Švietimo, kultūros ir sporto skyrius

Plungės rajone kultivuojamos 23 sporto šakos. Rajone aktyvią veiklą vykdo 32 sporto klubai:

16 lentelė. Plungės rajono sporto klubai ir sporto šakos

Klubas	Sporto šaka
Komandinių sporto žaidimų	
VO Plungės krepšinio sporto klubas „Žemaitukai“	Krepšinis
Plungės sporto klubas „Makabi“	Krepšinis
Regbio klubas „DORBE“	Regbis
VŠĮ Sporto klubas „Plungės olimpiečiai“	Krepšinis
VŠĮ „Baudėjas“	Krepšinis
Plungės rajono ritinio klubas „Plateliai“	Lietuviškas ritinys
VŠĮ „Plungės ledo ritulio klubas“	Ledo ritulys
Plungės sporto klubas „Už Plungę“	Krepšinis
VŠĮ „Plungės futbolas“	Futbolas
VO „VORAS“	Krepšinis
Futbolo veteranų klubas „Plungė“	Futbolas
Asociacija futbolo klubas „Redlipas“	Futbolas
Asociacija „Kalvynas“	Krepšinis
VŠĮ "Pievelė"	Futbolas
Individualių ir dvikovinių sporto šakų	
Plungės karatė kiokušin klubas „Shodan“	Karatė
Stalo teniso klubas „Žemaitė“	Stalo tenisas
Baidarių ir kanojų, orientavimosi sporto ir turizmo klubas „Versmė“	Baidarių ir kanojų irklavimas Orientavimosi sportas
Jėgos sporto klubas „Plungės meška“	Jėgos sportas
Plungės baidarių ir kanojų klubas	B/k irklavimas
Visuomeninis šachmatų klubas „Bokštas“	Šachmatai
Klubas „Plungės dziudo“	Dziudo
Teniso mėgėjų klubas	Lauko tenisas
Asociacija „Platelių burlentės“	Buriavimas
Klubas „Porto boulingas“	Boulingas
VŠĮ „Klaipėdos žingsnis“	Sportiniai šokiai
Techninių sporto šakų	

Motokroso klubas „Žemaitija“	Motokrosas
Automobilių sporto klubas „Tornado“	Automobilių sportas
Sveikatingumo sporto klubai	
Plungės r. invalidų sporto klubas „Atgaiva“	
R. Šilenskienės sporto centras	
Sporto klubas „Era“	
Sporto ir laisvalaikio centras „Mona“	
SPA ir sporto klubas „Eola“	

Šaltinis: Plungės rajono Švietimo, kultūros ir sporto skyrius

Pagrindiniai Plungės rajono savivaldybės Sporto plėtros programos rodikliai 10 lentelėje. Iš duomenų matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu daugėja sportininkų, kuriems už aukštus sportinius pasiekimus skiriamos piniginės premijos, daugėja seniūnijų ir bendruomenių, kurios organizuoja ir vykdo sporto sveikatingumo renginius. O sporto organizacijų, kurioms skiriamas finansavimas, skaičius išlieka panašus.

17 lentelė. Plungės rajono savivaldybės Sporto plėtros programos lėšų paskirstymas 2018-2020 m.

Eil. Nr.	Rodiklis	2018	2019	2020
1.	SPP programai skirta lėšos (eurais)	65 000	70 900	55 000
2.	Sportininkams, pasiekusiems aukštų rezultatų sporto srityje išmokėtų premijų suma (eurais)	8 550	10 600	10 250
3.	Aukštų rezultatų sporto srityje pasiekusių ir premijas gavusių sportininkų ir jų trenerių skaičius	32	36	41
4.	Sporto organizacijų, kurioms skirtos SPP lėšos, skaičius	20	20	18
5.	Kaimo seniūnijų ir bendruomenių, kurioms skirtos SPP lėšos, skaičius	14	16	10

Šaltinis: Plungės rajono Švietimo, kultūros ir sporto skyrius
2017–2020 metais atnaujintos sporto bazės

18 lentelė. Plungės sporto bazių atnaujinimas 2017-2020 m.

Eil. Nr.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
1.	Krepšinio aikštelė Stoties g.	Krepšinio aikštelė A. Jucio g.	Babrungo progimnazijos krepšinio aikštelė	Sporto treniruoklių aikštelė A. Jucio g.
2.	Krepšinio aikštelė Mačernio g.	Krepšinio aikštelė Miškų g.	L/d „Saulutė“ krepšinio aikštelė	
3.		Platelių gimnazijos krepšinio aikštelė	Akademiko A. Jucio progimnazijos krepšinio aikštelė	
4.		Alsėdžių miestelio krepšinio aikštelė	Kulių gimnazijos stadionas	

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

26 pav. Treniruoklių aikštelė A. Jucio g.

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracijos nuotrauka

Didžiausios rajono sporto bazės apibūdinamos 19 lentelėje.

19 lentelė. Plungės rajono sporto bazės

SPECIALIZUOTA DZIUDO SALĖ	
Parko 1	Plungės SRC, Dziudo klubas
„ŽEMAITIJOS SUVENYRO“ SPORTO SALĖ	
Telšių g. 26 A	Plungės SRC
ŠACHMATŲ KLUBAS „BOKŠTAS“	
Vytauto g. 9	Plungės SRC ir šachmatų klubas „Bokštas“
IRKLAVIMO BAZĖ	
Gondingos g. 65	Plungės SRC
AUTO- MOTOKOMPLEKSAS „ŽEMAITIJA“	
Paušnių k., Babrungo seniūnija	Motokroso klubas „Žemaitija“
PLATELIŲ „ŽALGIRO“ JACHTKLUBAS	
Ežero g. 40, Platelių mstl.	Platelių „Žalgirio“ jachtklubas
DIRBTINĖS DANGOS FUTBOLO AIKŠTĖ	
Mendeno g. 7, prie Technologijų ir verslo mokyklos	VšĮ „Plungės futbolas“

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

KULTŪRA

Šiuo metu Plungės rajono savivaldybėje veikia 7 biudžetinės kultūros įstaigos:

20 lentelė. Plungės rajono savivaldybės kultūros įstaigos ir etatų skaičius

Įstaigos pavadinimas	Įstaigų ir jų filialų skaičius 2019 m.	Bendras etatų skaičius įstaigoje		
		Visi darbuotojai	Iš jų kultūros ir meno (su direktoriumi)	Iš Jų kultūros ir meno (be direktoriaus)
Plungės rajono savivaldybės kultūros centras	1 centras	35	25,5	24,5
Plungės rajono savivaldybės Kulių kultūros centras	1 centras + 2 skyriai	5,25	4	3
Plungės rajono	1 centras + 2	6,25	4,5	3,5

Įstaigos pavadinimas	Įstaigų ir jų filialų skaičius 2019 m.	Bendras etatų skaičius įstaigoje		
		Visi darbuotojai	Iš jų kultūros ir meno (su direktoriumi)	Iš Jų kultūros ir meno (be direktoriaus)
savivaldybės Šateikių kultūros centras	skyriai			
Plungės rajono savivaldybės Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	1 centras + 3 skyriai	8	6,25	5,25
Plungės rajono savivaldybės Žlibinų kultūros centras	1 centras + 4 skyriai	13,35	7	6
Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka	1 biblioteka + 18 teritorinių padalinių	40,9	34,5	33,5
Žemaičių dailės muziejus	1 muziejus + 1 skyrius	25	13,5	12,5
Iš viso		133,75	95,25	88,25

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

*Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka turi 4 skyrius: Aptarnavimo, Vaikų literatūros, Metodinį-spaudinių komplektavimo, Informacijos ir mokymų centrą. Bibliotekai priklauso 18 padalinių: Plungės miesto, Aleksandrovo, Alsėdžių, Didvyčių, Gegrėnų, Glaudžių, Grumblių, Karklėnų, Kantaučių, Kulių, Narvaišių, Platelių, Stalgėnų, Stanelių, Šateikių, Varkalių, Žemaičių Kalvarijos, Žlibinų.

Kultūros centrų veikla daugiaplanė ir įvairi. Kultūros centrų funkcijas reglamentuojantis Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymas numato, kad kultūros centrai turi vykdyti šias funkcijas:

- sudaryti sąlygas etninės kultūros sklaidai, populiarinti senąsias kultūros tradicijas, papročius, laiduoti etninės kultūros perimamumą;
- organizuoti mėgėjų meno kolektyvų, studijų, būrelių veiklą;
- rūpintis mėgėjų meno kolektyvų parengimu ir dalyvavimu dainų šventėse, vietiniuose, regioniniuose, respublikiniuose ir tarptautiniuose renginiuose;
- organizuoti pramoginius, edukacinius ir kitus renginius;
- organizuoti valstybinių švenčių, atmintinų datų, kalendorinių švenčių paminėjimus;
- rūpintis vaikų ir jaunimo užimtumu, meniniu ugdymu;
- kurti ir įprasmiti šiuolaikines modernias meno veiklos formas;
- organizuoti etninę kultūrą, mėgėjų meną populiarinančius renginius, tenkinti kitus bendruomenės kultūrinius poreikius;
- sudaryti sąlygas profesionalaus meno sklaidai;
- tenkinti sociokultūrinius bendruomenės poreikius.

Plungės rajono savivaldybėje veikiančios kultūros centrai, įgyvendindami šias funkcijas, sukaupė turtingą kultūros paslaugų teikimo vietos bendruomenėms patirtį. Išsaugotos etninės kultūros tradicijos, renginiai, mėgėjų meninė veikla sudaro sąlygas tenkinti gyventojų kultūros poreikius, užtikrinti jų kūrybinę saviraišką. Vystomos visos mėgėjų meno sritys bei žanrai, veikia mėgėjų meno kolektyvai, suformuota visų žanrų respublikinių ir regioninių renginių sistema.

2019 m. Plungės rajono savivaldybėje iš viso buvo 78 meno mėgėjų kolektyvai (apima meno mėgėjų kolektyvus bei studijas, būrelius, klubus). Žemiau lentelėje pateikiami duomenys apie mėgėjų meno kolektyvų skaičių Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose.

21 lentelė. Plungės rajono mėgėjų meno kolektyvai (2019 m.)

Įstaigos pavadinimas	Mėgėjų meno kolektyvai			
	Mėgėjų meno kolektyvai	Mėgėjų meno kolektyvų dalyviai	Iš jų - vaikų ir jaunimo mėgėjų meno kolektyvai	Iš jų - vaikų ir jaunimo meno kolektyvų dalyviai

Plungės r. savivaldybės kultūros centras	22	1020	9	707
Šateikių kultūros centras ir skyriai	13	145	3	28
Žemaičių Kalvarijos kultūros centras ir skyriai	20	223	3	36
Kulių kultūros centras ir skyriai	14	170	3	31
Žlibinų kultūros centras ir skyriai	9	103	1	8
Iš viso	78	1661	19	810

Šaltinis: sudaryta remiantis Plungės r. savivaldybės ir kultūros centrų pateiktais 2019 m. statistiniais duomenimis

Analizuojant aukščiau lentelėje pateiktus duomenis, nustatyta, kad daugiausia mėgėjų meno kolektyvų ir jų narių turi Plungės kultūros centras (22 vnt.).

Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose 2019 m. įvyko 1 182 įvairaus tipo renginių: mėgėjų meno kolektyvų koncertai, spektakliai (Lietuvoje ir užsienyje), profesionaliojo meno sklaidos renginiai (parodos, koncertai (klasikinės, džiaz muzikos), spektakliai), tautodailės ir kt. parodos, ekspozicijos, edukaciniai renginiai, kino filmai, pramoginės muzikos koncertai. Iš viso 2019 m. renginiuose sudalyvavo 402 398 dalyviai.

22 lentelė. Plungės rajono savivaldybės kultūros centruose vykusių renginių ir lankytojų bei dalyvių skaičius (2019 m.)

Nr.	Kultūros centras	Renginių skaičius	Lankytojų ir dalyvių skaičius
1.	Plungės r. savivaldybės kultūros centras	481	346 689
2.	Šateikių kultūros centras	151	8 089
3.	Žemaičių Kalvarijos kultūros centras	175	17 892
4.	Kulių kultūros centras	196	18 580
5.	Žlibinų kultūros centras	179	11 148
Iš viso:		1 182	402 398

Šaltinis: sudaryta remiantis Plungės r. savivaldybės kultūros centrų pateiktais 2019 m. statistiniais duomenimis

VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka – moderni biblioteka, aktyviai dalyvaujanti žinių visuomenės kūrimo procese, bendruomenės nariams suteikianti lygias galimybes naudotis informacijos resursais bei tenkinanti jų informacijos, švietimo, laisvalaikio, kultūros ir mokymosi visą gyvenimą poreikius; didelį dėmesį skirianti kultūros paveldo išsaugojimui, aktualizavimui ir sklaidai. Taip pat tarptautinių projektų įgyvendinimui ir naujų partnerysčių mezgimui.

Viešoji biblioteka, įsikūrusi Plungės mieste, turi 4 skyrius – Aptarnavimo, Vaikų literatūros, Metodinį–spaudinių komplektavimo, Informacijos ir mokymų centrą ir 18 struktūrinių teritorinių padalinių: Plungės miesto, Aleksandravo, Alsėdžių, Didvyčių, Gegrėnų, Gintališkės, Glaudžių, Grumblių, Karklėnų, Kantaučių, Kulių, Narvaišių, Platelių, Stalgėnų, Stanelių, Šateikių, Varkalių, Žemaičių Kalvarijos, Žlibinų.

Savivaldybės viešojoje bibliotekose dirba 44 darbuotojai, iš jų profesionalių bibliotekininkų – 33, kvalifikuotų specialistų – 6, techninių darbuotojų – 5.

23 lentelė. Vartotojų skaičius bibliotekoje

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filialuose	Kaimo filialuose
--	----------------	-------------------------------	--------------------------	-------------------------

2020 m.	7275	1766	1618	2909
2019 m.	7610	2624	2014	2972
Skirtumas	-335	+124	-396	-63

Šaltinis: Viešosios bibliotekos 2020 m. ataskaita

24 lentelė. Lankytojų skaičius bibliotekose

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filialuose	Kaimo filialuose
2020 m.	117837	36532	24534	56771
2019 m.	158070	53882	36046	68142
Skirtumas	-40233	-17350	-11512	-11371

Šaltinis: Viešosios bibliotekos 2020 m. ataskaita

Bibliotekos veikla

Plungės rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra savivaldybės biudžetinė įstaiga. Biblioteka suteikia galimybę nemokamai naudotis knygomis, periodiniais, informaciniais leidiniais, senais ir retais spaudiniais, kompaktiniais diskais, vaizdo ir garso dokumentais, tradiciniais ir kompiuteriniais katalogais, internetu, duomenų bazėmis. Kaip ir kiekvienais metais biblioteka kvietė į renginius, parodas, mokymus (skaitmeninio raštingumo, anglų ir vokiečių kalbų), tačiau didžioji dalis minėtų veiklų turėjo vykti nuotoliniu būdu arba dėl galiojusių karantino ribojimų išvis nevyko (edukacijos, ekskursijos vyko tik vasaros metu). Organizuoti nuotoliniai knygų pristatymai, virtualios parodos, projektų pristatymai, renginiai ir pan. Nepaisant karantino laikotarpio buvo pateiktos 3 tarptautinės paraiškos (2 iš jų finansuotos), 12 nacionalinių paraiškų (9 iš jų finansuotos). Taip pat teiktos paraiškos ir Plungės r. savivaldybės Kultūros projektų finansavimo programai.

2020 m. struktūrinių teritorinių padalinių, kartu su rajono viešąja biblioteka, skaičius liko nepakitęs. Plungės rajone buvo 19 bibliotekų: viešoji, 1 miesto biblioteka, 4 miestelių bibliotekos ir 13 kaimo bibliotekų.

Struktūros tobulinimas ir pokyčiai. Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos struktūra nekito. Ją sudaro: Aptarnavimo skyrius; Metodinis – komplektavimo skyrius; Vaikų literatūros skyrius; Informacijos, inovacijų ir mokymo centras. Nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. Plungės Babrungo progimnazijos Stanelių skyriuje nebelikus 5–8 klasių komplektų ir pradinę mokyklą iškėlus į buvusį vaikų darželį, kaimo biblioteka iš mokyklos patalpų perkelta į kitas patalpas, remiantis Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. spalio 29 d. sprendimu Nr. T1-238 ir panaudos sutartimi Nr. BT6-02-71 perduoti dešimties metų laikotarpiui Plungės rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausantį turtą – negyvenamąją patalpą pastate-vaikų darželyje, pritaikytame bendruomenės poreikiams, adresu Mokyklos g. 3A, Stanelių k., Plungės r. sav. Į naujas patalpas biblioteka su visu esamu inventoriumi įkelta gruodžio 2 d., o pilnai darbui pasiruošta gruodžio 23 d.

Bibliotekoje teikiamos ir mokamos paslaugos, kurių kainas patvirtino Plungės rajono savivaldybės taryba 2017 m. liepos 27 d. sprendimu Nr. T-169.

Iš viso SVB fonde yra 148608 fiz. vnt. dokumentų 52618 pavadinimai. Lyginant su 2019 metų rodikliu, fondas sumažėjo 518 fiz. vnt. Vienam gyventojui rajone tenka 4,5 fiz. vnt. (2019 m. – 4,4) dokumentai.

25 lentelė. Gauta naujų dokumentų 2020 m.

	Gauta iš viso (kartu su periodiniais leidiniais)		Grožinės Literatūros (be periodikos)		Šakinės Literatūros (be periodikos)		Periodiniai leidiniai
	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Fiz. vnt.	Pavadinimų	Pavadinimų skaičius
SVB (sistemoje)	8925	1887	4292	990	1890	847	50
Viešojoje	2463	1477	1080	749	860	688	40

bibliotekoje							
Miesto filialuose	1168	722	557	522	177	174	26
Kaimo bibliotekose	5294	1145	2655	733	853	384	28

Šaltinis: Viešoji biblioteka

2020 m. vidutiniškai naujų dokumentų viena miesto biblioteka gavo 1815 fiz. vnt. (2019 m. – 1401 fiz. vnt.); kaimo b-kos – 311 fiz. vnt. (2019 m. – 246 fiz. vnt.).

Daugiausiai bibliotekinių dokumentų gavo Šateikių kaimo b-ka – 346 fiz. vnt. (be periodinių leidinių), Alsėdžių miestelio b-ka – 335 fiz. vnt. (be periodinių leidinių), Žem. Kalvarijos miestelio b-ka – 307 fiz. vnt. (be periodinių leidinių). Mažiausiai gavo Narvaišių kaimo b-ka – 125 fiz. vnt. (be periodinių leidinių), Karklėnų kaimo b-ka – 126 fiz. vnt. (be periodinių leidinių).

Periodinių leidinių viena kaimo b-ka vidutiniškai gavo 105 fiz. vnt., 7 pav. (2019 m. – 98 fiz. vnt., 7 pav.).

SVB naujai gautų dokumentų procentas visame dokumentų fonde yra 6 %. (2019 m. – 4,7 %.).

26 lentelė. Vartotojų skaičius

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2020 metai	7275	2748	1618	2909
2019 metai	7610	2624	2014	2972
Skirtumas	-335	+124	-396	-63

Šaltinis: Viešoji biblioteka

2020 m. stebimas registruotų skaitytojų skaičiaus didėjimas viešojoje bibliotekoje. Pastebėta, kad pandemijos laikotarpiu žmonės iš naujo atrado skaitymo malonumą, pradėjo imti daugiau knygų bei padažnėjo naujų vartotojų registracija. Tai galėjo nulemti ir didesnis gaunamų naujų dokumentų skaičius. Manome, kad vartotojų skaičiaus sumažėjimas miesto bibliotekoje ir kaimo bibliotekose yra dėl 2020 m. ištikusios pandemijos ir karantino ribojimų bei dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus rajone.

27 lentelė. Apsilankymų skaičius

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto filiale	Kaimo filialuose
2020 metai	117837	36533	24534	56771
2019 metai	158070	53882	36046	68142
Skirtumas	-4233	-17350	-11512	-11371

Šaltinis: Viešoji biblioteka

Šis milžiniškas lankytojų skaičiaus sumažėjimas tiesiogiai susijęs su sudėtinga 2020 m. COVID-19 pandemijos situacija, karantino apribojimais, jo paskelbimu, bibliotekos ir jos struktūrinių teritorinių padalinių veiklos ribojimais ar visišku jos stabdymu, dėl ko neįvyko daugelis renginių. Čia būtina paminėti ir atšauktą Plungės miesto šventę, kasmet vykstančią birželio mėnesį, kurios metu biblioteka ne tik savo patalpose, bet ir lauke, atvirose erdvėse organizuodavo tradicinę Fotoalėją su įvairiomis veiklomis, pastaraisiais metais per tris dienas (penktadienį–sekmadienį) pritraukdavusią iki 2000 plungiškių ir Plungės miesto šventės svečių bei dalyvių. 2020-ieji taip pat turėjo būti ir Fotobienalės (organizatorius – biblioteka, partneris – Plungės rajono savivaldybė), tradiciškai vykstančios vasarą, metais, kurios parodos pritraukdavo taip pat didelį skaičių susidomėjusiųjų.

MUZIEJUS

Biudžetinė įstaiga Žemaičių dailės muziejus įsteigta 1994 m. liepos 16 d. Muziejaus veiklos pagrindinis tikslas – išsaugoti ateinančioms kartoms ir tautos kultūrai unikalų XIX a. architektūros paminklą – kunigaikščio Mykolo Oginskio dvaro kompleksą, sugrąžinti į tėvynę išėivijoje kūrusių žemaičių dailės kūrinius, kitas istorijos ir meno kolekcijas, kaupti, saugoti, eksponuoti Žemaitijos regiono dailės ir Plungės krašto materialines ir dvasines kultūros vertybes, tirti krašto praeitį, rūpintis žemaičių kalbos, papročių, tradicijų išsaugojimu bei puoselėjimu. Įgyvendindamas šį tikslą, muziejus vykdo šias funkcijas:

- įsigyja, tiria ir sistemina muziejinę meninę, istorinę ir kultūrinę vertę turinčius eksponatus, formuoja muziejaus rinkinius, atspindinčius Žemaitijos regiono ir Plungės krašto dailės, istorijos ir kultūros paveldą;
- užtikrina sukaupų muziejinių vertybių apskaitą, tinkamas saugojimo sąlygas ir apsaugą, jų konservavimą ir restauravimą;
- sudaro sąlygas muziejuje saugomų muziejinių vertybių viešam naudojimui: rengia nuolatines ir laikinas ekspozicijas, publikuoja tyrimų rezultatus, rengia parodas bei kitus renginius (minėjimus, koncertus, susitikimus, pristatymus ir kt.) muziejuje, Lietuvoje ir užsienyje;
- kaupia informaciją apie muziejines vertybes, atspindinčias Plungės krašto ir Žemaitijos regiono dailę, istoriją ir kultūrą bei informaciją, esančią kituose Lietuvos ir užsienio muziejuose, įstaigose bei privačiuose rinkiniuose;
- rengia ir vykdo muziejines edukacines programas;
- prisideda prie darbuotojų, dirbančių su atitinkamos rūšies muziejuose esančiais rinkiniais, tobulinimosi programų rengimo ir vykdymo;
- rengia, leidžia ir platina su muziejaus veikla susijusius leidinius, pateikia su jais susijusią informaciją elektroninėse laikmenose;
- virtualiomis ekspozicijomis, parodomis pristato muziejų interneto svetainėse;
- rūpinasi kunigaikščio Mykolo Oginskio dvaro komplekso išsaugojimu bei pritaikymu kultūrinėms reikmėms;
- prižiūri ir tvarko Mykolo Oginskio dvaro parką, Bukantės dvaro sodybą bei statinius;
- inicijuoja ir dalyvauja bendrose muziejų programose;
- atlieka kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas.

Muziejaus darbuotojai renka, saugo ir eksponuoja po visą pasaulį pasklidusių žemaičių dailininkų kūrybą, supažindina lankytojus su Žemaitijos dailės istorija nuo seniausių iki dabartinių laikų, pateikia plačią šiuolaikinės žemaičių dailės panoramą, rengia ekspozicijas, pasakojančias apie Plungės kraštą ir jo istoriją, kunigaikščius Oginskius ir jų nuopelnus žemaičiams.

Žemaičių dailės muziejuje kasmet surengiama apie 300 edukacinių užsiėmimų, 20 profesionalaus meno parodų pristatymų, 40 kamerinės muzikos koncertų, organizuojamos mokslinės konferencijos, kiti švietėjiški renginiai.

Svarbiausi Žemaičių dailės muziejaus renginiai: nuo 1994 m. kas ketveri metai rengiamos Pasaulio žemaičių dailės parodos ir nuo 2005 m. organizuojamas kasmetinis Tarptautinis Mykolo Oginskio festivalis, kasmet organizuojama Europos muziejų naktis, renginių ciklas „Pasimatymai mano svajonių parke“ ir Kalėdų senelio rezidencija.

Žemaičių dailės muziejuje saugoma daugiau kaip 13000 eksponatų (istorijos ir meno vertybių, vertingų knygų bei leidinių).

28 lentelė. Žemaičių dailės muziejaus veikla 2016-2020 m.

	Saugomų eksponatų skaičius muziejuose, tūkst.	Per metus eksponuota meno vertybių muziejuose, tūkst.	Eksponuota Plungės r. sav. muziejuose, palyginti su visu saugomų eksponatų skaičiumi	Edukacinių užsiėmimų temų skaičius muziejuose	Edukacinių užsiėmimų skaičius muziejuose	Edukacinių užsiėmimų dalyvių skaičius muziejuose, tūkst.
Žemaičių dailės muziejus	11,8	7,6	100 %	14	105	2,8

2016 m.	12,2	1,5	12,2 %	19	135	2,9
2017 m.	12,6	1,9	15,3 %	9	257	4,9
2018 m.	12,9	2,3	18,1 %	9	265	5,2
2019 m.	13,1	2,3	17,7 %	14	277	5,4
2020 m.	13,6	1,1	7,8 %	8	83	1,3

Šaltinis: Žemaičių dailės muziejaus informacija

SOCIALINĖ APSAUGA

2019 m. palyginti su 2018 m. vidutinis metinis senatvės pensijų gavėjų skaičius šalyje padidėjo 14900 asmenų. Senatvės pensijų gavėjų skaičius Telšių apskrityje padidėjo 2,1 proc., iš kurių Plungės r. savivaldybėje – 1,74 proc., Telšių r. savivaldybėje – 2,34 proc.

2019 m. šalyje 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų vidutiniškai teko 346 pensijas gaunantys asmenys: Telšių apskrityje – 347 (0,3 proc. daugiau nei šalies vidurkis), Mažeikių rajono savivaldybėje – 320 (7,5 proc. mažiau nei šalies vidurkis), Plungės rajone – 352 (1,7 proc. daugiau nei šalies vidurkis), Telšių rajone – 380 (9,8 proc. daugiau nei šalies vidurkis).

29 lentelė. Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensininkai. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys, vidutinis metinis skaičius:

	Senatvės pensininkų skaičius			1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka pensijas gaunančių asmenų		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Iš viso Lietuvoje	592,3 tūkst.	599,2 tūkst.	614,1 tūkst.	332	335	346
Telšių apskritis	27334	27248	27816	327	334	347
Mažeikių r. sav.	9938	9973	10214	300	308	320
Plungės r. sav.	6999	6970	7091	333	341	352
Rietavo sav.	1583	1556	1520	329	331	337
Telšių r. sav.	8841	8785	8991	356	364	380

2019 m. palyginti su 2018 m. vidutinis metinis valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (įskaitant invalidumo) pensijų gavėjų skaičius šalyje sumažėjo 23,8 tūkst. (arba 12,4 proc.) ir sudarė 168,3 tūkst. asmenų. Šių pensijų gavėjų 2019 metais Telšių apskrityje buvo 7212 arba 8,2 proc. mažiau nei 2018 metais, atitinkamai Mažeikių savivaldybėje – 8,1 proc. mažiau, Plungės r. savivaldybėje – 7,35 proc. mažiau.

2019 m. šalyje 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų vidutiniškai teko 100 netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gaunančių asmenų, sumažėjo – 9,9 proc. 2019 m. šių pensijų gavėjų 1 tūkst. darbingo amžiaus gyventojų sumažėjo ir Telšių apskrityje – 6,3 proc., atitinkamai Mažeikių savivaldybėje – 6,5 proc., Plungės r. savivaldybėje – 7,1 proc., Telšių r. savivaldybėje – 5,6 proc. mažiau.

30 lentelė Valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų skaičius. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys, vidutinis metinis skaičius:

	Netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų skaičius			1000 darbingo amžiaus gyventojų tenka netekto darbingumo (invalidumo) pensijų gavėjų		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Iš viso Lietuvoje	196,5 tūkst.	192,1 tūkst.	168,3 tūkst.	113	111	100
Telšių apskritis	7902	7805	7212	94	96	90
Mažeikių r. sav.	2657	2655	2439	80	82	77
Plungės r.	1912	1877	1739	91	92	86

sav.						
Rietavo sav.	508	513	488	107	111	108
Telšių r. sav.	2825	2761	2546	114	114	108

Plungės rajono savivaldybėje pagrindiniai socialinių paslaugų teikėjai yra Plungės rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos ir nevyriausybinės organizacijos. Ugdymo ir lavinimo paslaugos yra teikiamos vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“ globos grupėje bei Plungės specialiojo ugdymo centre.

Plungės socialinių paslaugų centras (toliau – PSPC) yra didžiausias socialinių paslaugų teikėjas rajone. Po Plungės vaikų globos namų pertvarkos PSPC veikla išsiplėtė jam priskyrus vykdyti su pertvarka susijusias funkcijas.

Įkurtas Globos centras teikia šias paslaugas – budinčių globotojų, globėjų (rūpintojų), tėvių, šeimos narių atrankos, konsultavimo ir mokymo, tarpininkavimo paslaugas, psichosocialinę pagalbą, intensyvią pagalbą, laikino atokvėpio paslaugas, sociokultūrinę ir kitą pagalbą. Šiuo metu Globos centras yra pasirašęs sutartį su 2 budinčiais globėjais, kurie gali priimti 2 vaikus į savo šeimą. Viena budinti globėja prižiūri vieną vaiką 1 m. 3 mėn. amžiaus, kita pasiruošusi priimti vaiką nuo 1 mėn. iki 10 metų amžiaus.

PSPC Šeimos paramos tarnyboje pagalbą vaikams ir šeimoms koordinuoja Atvejo vadybininkai, socialines paslaugas teikia dirbantys socialiniai darbuotojai. Atvejo vadybininkas koordinuoja kompleksinės pagalbos vaikui ir jo atstovams organizavimą bei teikimą, siekiant jiems padėti įveikti iškilusius socialinius sunkumus, kurių sėkmingas sprendimas sudarytų prielaidas išvengti galimų vaiko teisių pažeidimų ir sudarytų sąlygas savarankiškai užtikrinti vaiko teises bei teisėtus interesus. Šiame padalinyje 2020 m. sausio mėnesį įkurtas Krizių centras, kuris organizuoja vaiko laikinąją priežiūrą ir teikia socialinės priežiūros paslaugas krizinėje situacijoje atsidūrusiems asmenims (šeimoms) ir jų vaikams. Per metus šią paslaugą gavo 8 suaugę asmenys ir 9 vaikai.

Skyrus butą (adresas: Vėjo g.12-17, Plungė), kuriame šiuo metu gyvena 6 tėvų globos netekę vaikai, sėkmingai pradėta vykdyti Bendruomeninių vaikų globos namų (toliau – BVGN) veikla, kuria siekiama, kad globos įstaigose nebeliktų vaikų. Vykdamas tinklo plėtrą, antrame pertvarkos etape Savivaldybė 2020 m. birželio mėnesį su Centrine projektų valdymo agentūra (CVPA) pasirašė sutartį dėl BVGN vieno namo statybos, kuriame gyvens 8 tėvų globos netekę vaikai. PSPC Vaikų globos grupėje šiuo metu dar gyvena 2 nepilnamečiai vaikai ir viena pilnametė moksleivė.

PSPC taip pat teikia šias paslaugas – spec. transporto paslaugą dializuojamiems asmenims, Centro lankytojams, atsivežant juos į užsiėmimus, ir kitiems judėjimo negalią turintiems rajono gyventojams, kuriems dažniausiai gydymosi tikslu reikalinga ši paslauga. Nemokamo maitinimo paslaugą labdaros valgykloje teikia asmenims dėl įgūdžių trūkumo, negalios, mažų pajamų ir patiriamos socialinės atskirties. Soc. įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo paslaugas teikia sunkumus ir socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams. Soc. įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo paslaugos taip pat teikiamos Centrą lankantiems suaugusiems asmenims su proto negalia. Pagalbos į namus paslaugos teikiamos senyvo amžiaus ir neįgaliesiems asmenims jų namuose, o asmenims su sunkia negalia, galintiems lankyti Centrą yra teikiamos dienos socialinės globos paslaugos institucijoje. Integralios pagalbos paslaugos sunkią negalią turintiems asmenims teikiamos jų namuose pagal projektą „Integrali pagalba“. PCPC neįgaliuosius aprūpina kompensacine technika.

Plungės krizių centras teikia laikino apnakvindinimo paslaugas (iki 3 parų) ir apgyvendinimo nakvynės namuose paslaugas suaugusiems socialinę riziką patiriantiems asmenims. Vienu metu šias paslaugas gali gauti iki 40 benamystę, socialinę atskirtį patiriančių ir kitų socialinių problemų turinčių asmenų.

Nuo šių metų Vaikų dienos centrų vykdoma veikla privalo būti akredituota. 2020 m. gruodžio mėn. Plungės rajono savivaldybės administracija akreditavo 8 Vaikų dienos centrus: Plungės vaikų globos agentūrą „Cyrulis“, VšĮ „Šateikių vaikų dienos centras“, VšĮ „Vilties vėrinėliai“, VšĮ „Edukacija kitaip“ (Alsėdžių vaikų dienos centras), Asociaciją Stalgėnų seniūnijos šeimų bendruomenė „Gija“ (Stalgėnų vaikų dienos centras), Asociaciją Varkalių bendruomenė (Varkalių vaikų dienos centras), VšĮ „Vaikų ugdymas“, Senamiesčio mokyklos patalpose įsikūrusį Vaikų dienos centrą „DrauGauk“ ir Motiejaus

Valančiaus mokyklos patalpose įsikūrusį Vaikų dienos centrą „Mes“, kurie nuo 2021 m. sausio 1 d. teikia vaikų dienos socialinės priežiūros paslaugas 192 vaikams.

Septynios nevyriausybinės neįgaliųjų organizacijos Savivaldybėje teikia gyventojams bendrąsias socialines paslaugas, vykdo Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje programas. Į jas įeina dienos užimtumas, individuali pagalba neįgaliajam, pagalba atkuriant ar stiprinant darbo įgūdžius, neįgaliųjų meninių gebėjimų lavinimas, neįgaliųjų aktyvios ir sveikos gyvensenos skatinimas bei populiarinimas, pagalba neįgaliųjų šeimos nariams. Cukrinio diabeto klubas nuo 2018 m. pradėjęs teikti spec. transporto paslaugas Plungės rajone gyvenantiems neįgaliesiems asmenims, kuriems yra nustatytas neįgalumo lygis, 55 proc. ir mažesnis darbingumo lygis arba specialiųjų poreikių lygis, ir juos lydintiems asmenims šią paslaugą padarė prieinamesnę ir priimtinesnę bei pagerino šios paslaugos teikimą rajone.

VšĮ „Edukacija kitaip“ vieno langelio principu Bendruomeniniuose šeimos namuose vykdo „Kompleksinių paslaugų teikimo bendruomeniniuose šeimos namuose“ projekto organizavimą, koordinavimą ir šių paslaugų teikimą Plungės rajono savivaldybės gyventojams. 2019 m. viduryje įstaiga pradėjo teikti Asmeninio asistento paslaugas asmenims su fizine ir kompleksine negalia, išskyrus protinę ir psichinę negalią turinčius asmenis. Nuo 2020 m. liepos mėnesio šios paslaugos teikiamos visiems negalią turintiems asmenims nuo 16 metų, kuriems nustatytas neįgalumo lygis arba darbingumo lygis, visiškai arba vidutiniškai apribojantis jų veiklą, dalyvauja (orientuotis, judėti, dirbti, savarankiškai tvarkyti asmeninį ir socialinį gyvenimą) ir kuriems reikalinga kitų asmenų pagalba. Šiuo metu paslaugos teikiamos 6 neįgaliesiems.

2019 m. kovo mėn. įsteigtas VšĮ Plungės bendruomenės centras, kuris Plungės parapijos namuose teikia dienos užimtumo paslaugas neįgaliesiems ir kitiems bendruomenės nariams. Plečiant veiklą 2020 m. kovo mėnesį centras atrinktas projekto „Socialinių paslaugų infrastruktūros tinklo sukūrimas ir plėtra asmenims, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią“ partneriu socialinėms paslaugoms organizuoti ir teikti Plungės rajono savivaldybėje. Šis Centras rengiasi teikti grupinio gyvenimo namų apgyvendinimo paslaugą, vykdyti socialinių dirbtuvių ir dienos užimtumo veiklą Plungės rajono savivaldybėje. 2020 m. gruodžio mėnesį savivaldybė su CPVA pasirašė sutartį dėl trijų grupinio gyvenimo namų (GGN) statybos Savivaldybėje ir socialinių dirbtuvių bei užimtumo centro VšĮ Plungės bendruomenės centro pastato, esančio Vytauto g. 29, įkūrimo.

Vaikų lopšelio-darželio „Pasaka“ vaikų su negalia grupėje teikiamos dienos socialinės globos paslaugos vaikams su negalia nuo 3 iki 7 metų amžiaus.

Plungės Vyskupo M. Valančiaus pradinėje, Plungės „Ryto“ pagrindinėje mokyklose bei Plungės specialiojo ugdymo centre ugdomi ir lavinami mokyklinio amžiaus vaikai, turintys fizinę negalią ar didelius ir labai didelius specialiuosius ugdymosi poreikius. Plungės specialiojo ugdymo centre atidarytas Švietimo pagalbos ir konsultavimo skyrius autizmo spektro sindromą turintiems vaikams, jų tėvams ir pedagogams. Centre veikia bendrabutis, skirtas atokiau gyvenantiems vaikams, o vaikai, gyvenantys iki 3 km nuo centro, nemokamai vežami specialiu transportu.

Plungės specialiojo ugdymo centras siekia įgyvendinti iš ES struktūrinių fondų lėšų finansuojamą projektą „Paslaugų centro vaikams įkūrimas Plungės mieste“ ir sukurti infrastruktūrą bendruomenėje bei išplėsti paslaugų teikimą: gerinti kompleksiškai ir individualizuotai teikiamų paslaugų vaikams su negalia ir jų šeimos nariams prieinamumą. Projekto tikslinė grupė – vaikai nuo 1 iki 18 metų, kuriems yra nustatytas neįgalumo lygis, ir vaikai, turintys įvairiapusių raidos sutrikimų, mišrų raidos sutrikimą, intelekto sutrikimą, kompleksinę negalią, judesio ir padėties sutrikimų, elgesio ir emocijų sutrikimų, kurie dėl savo sveikatos būklės ar raidos sutrikimų turi specialiųjų poreikių. Numatoma teikti šias paslaugas: bendrąsias paslaugas ir specialiąsias paslaugas (socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir atkūrimas, psichosocialinė pagalba, dienos socialinė globa, trumpalaikė socialinė globa, laikinas atokvėpis); ankstyvosios reabilitacijos paslaugas vaikams su negalia; kineziterapijos, ergoterapijos, žaidimų terapijos, logopedo, psichologo, reabilitologo, specialiojo pedagogo, judesio korekcijos paslaugas vaikams ir specializuotas pagalbos šeimos nariams paslaugas. Sėkmingai įgyvendinus projektą, būtų sudarytos sąlygos ne tik Plungės savivaldybės, bet ir Telšių, Mažeikių, Rietavo, Kretingos, Klaipėdos rajono, Šilalės, Skuodo, Šilutės, Palangos, Tauragės ir Pagėgių savivaldybių neįgaliesiems vaikams ir jų šeimoms naudotis naujai sukurto paslaugų centro vaikams Plungėje paslaugomis.

Plungės Visuomenės sveikatos biuras įgyvendina Priklausomybių mažinimo Plungės rajono savivaldybėje programą, kuria dėmesys skiriamas alkoholizmu sergantiems asmenims, kuriams socialinių paslaugų tinklas, rūpinamasi sergančiųjų reabilitacija ir priklausomybių prevencija bei „saugia nakvyne“.

Pastaroji paslauga teikiama nuo 2018 m. rugsėjo mėnesio prie Plungės ligoninės pastatytame priestate, kuriame yra 4 lovos – 2 moterims ir 2 vyrams.

Plungės rajono savivaldybės ligoninės Palaikomojo gydymo ir slaugos skyriuje teikiamos ir trumpalaikės socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus ir suaugusiems asmenims su negalia bei socialinę riziką patiriantiems asmenims. Šioms paslaugoms buvo skirtos 5 vietos. Dėl išaugusio šios paslaugos poreikio 2020 m. šioms paslaugoms teikti skirta 10 vietų.

Plungės parapijos senelių globos namai ir Žemaičių Kalvarijos „Carito“ skyriaus globos namai teikia ilgalaikės socialinės globos paslaugas institucijoje senyvo amžiaus ir negalią turintiems asmenims. Juose gyvena po 28–30 asmenų.

Vykstant deinstitutionalizacijos procesui – pereinant nuo institucinės socialinės globos prie socialinių paslaugų bendruomenėje teikimo asmenims su proto ir psichine negalia, pradedamos teikti projektinės Apsaugoto būsto paslaugos. Paslaugų teikimą vykdo SADM atrinktos (NVO) įstaigos. Apsaugoto būsto paslauga yra būsto asmeniui bendruomenėje suteikimas socialinės priežiūros paslaugų jam teikimo laikotarpiu. Numatyta, kad Apsaugoto būsto paslaugą savivaldybėje gautų 8 asmenys turintys psichikos negalią.

Vis dar viena iš didžiausių Plungės rajono socialinių paslaugų infrastruktūros problemų yra paslaugų prieinamumo ribotumas dėl infrastruktūros teritorinio pasiskirstymo netolygumų ir nepakankamų paslaugų teikimo apimčių. Dauguma Plungės rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigų yra įsikūrusių Plungės mieste. Tai Plungės senelių globos namai, Plungės specialiojo ugdymo centras, Plungės Krizių centras, Plungės socialinių paslaugų centras, Vaikų globos agentūra „Cyrulis“, Plungės vaikų lopšelis-darželis „Pasaka“, Plungės Vyskupo M. Valančiaus pradinė bei Plungės „Ryto“ pagrindinė mokykla. Dideli atstumai tarp Plungės miesto ir savivaldybės gyvenviečių bei kaimų sąlygoja, kad socialinės paslaugos ir informacija apie jas vis dar nepasiekia atokiau gyvenančių Savivaldybės gyventojų.

Tas pats pasakytina apie kitų socialinių paslaugų (daugiausiai sociokultūrinių), kurias teikia NVO, prieinamumą. Neįgaliųjų organizacijos: sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Plungės viltis“, Plungės sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Mūsų atžala“, Telšių apskrities sergančiųjų nervų – raumenų ligomis asociacija, Plungės rajono neįgaliųjų draugija, cerebralinio paralyžiaus asociacijos Plungės skyrius, Plungės pagyvenusių žmonių klubas „Pilnatis“, taip pat įsikūrusios Plungės mieste ir neįgaliams asmenims bei jų rūpintojams iš tolimesnių kaimo vietovių pakankamai sudėtinga atvykti ir pasinaudoti jų teikiama pagalba.

Kiekvienoje seniūnijoje socialinės paramos teikimu rūpinasi vienas dirbantis socialinio darbo organizatorius ir vienas socialinis darbuotojas darbui su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis. Socialiniai darbuotojai darbui su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis teikia socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir atkūrimo paslaugas seniūnijų teritorijose gyvenančioms sunkumų turinčioms šeimoms ir jose augantiems vaikams.

2021 m. rugsėjo 30 d. baigiasi projektinis Integralios pagalbos (socialinės globos ir slaugos) paslaugų į namus projektinis finansavimas. Būtina užtikrinti šių paslaugų tęstinumą ir plėtrą. Turimos 3 specialistų komandos, kurios paslaugas teikia 34 rajono sunkią negalią turintiems asmenims, šios paslaugos poreikio nepatenkina, alternatyvos šioms paslaugoms Savivaldybėje nėra. Savivaldybėje šiuo metu šių paslaugų eilėje laukia 28 asmenys su sunkia negalia.

PLUNGĖS RAJONO SVEIKATOS IR SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO SITUACIJOS ANALIZĖ

Gyventojų sveikatos gerinimas yra svarbi šalies ekonominio augimo sąlyga. Žmonių sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir jų produktyvumą, o vidutinio amžiaus žmonių sergamumas ir mirtingumas reiškia žmogiškojo kapitalo praradimą. Siekiant, kad gerėtų rajono gyventojų sveikatos rodikliai, formuojamos sveikos gyvensenos ir elgsenos pasirinkimo nuostatos, gyventojų sveikata saugoma nuo kenksmingų aplinkos veiksnių poveikio, gerinama ankstyvoji ligų diagnostika ir gydymo kokybė bei sudaromos palankios sąlygos gauti reikiamas sveikatos priežiūros paslaugas.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įsteigtas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijoms vykdyti. Biuro veiklos tikslas – rūpintis Plungės rajono savivaldybės gyventojų sveikata ir ją stiprinti.

Visuomenės sveikatos būklė tiesiogiai lemia gyvenimo kokybę, darbo išteklių apimtį ir jų produktyvumą, o vidutinio amžiaus žmonių sergamumas ir mirtingumas reiškia žmogiškojo kapitalo praradimą.

Plungės rajone visuomenės sveikatos priežiūros politika formuojama atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktus, reglamentuojančius visuomenės sveikatos priežiūrą, situaciją ir iškilusias problemas rajone.

Pagrindinės biuro veiklos sritys:

- visuomenės sveikatos stiprinimas, programų rengimas ir jų įgyvendinimas;
- visuomenės sveikatos stebėseną ir pokyčių analizę;
- visuomenės sveikatos stiprinimo ir ugdymo priemonių planavimas ir įgyvendinimas;
- visuomenės sveikatos mokymų organizavimas ir vykdymas;
- vaikų ir moksleivių visuomenės sveikatos priežiūra;
- bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, vykdančiomis sveikatingumo veiklą.

Visuomenės sveikatos stiprinimo veikla apima:

- sveikatos mokymų organizavimą ir vykdymą;
- informacijos apie sveiką gyvenseną sklaidimą;
- sveikos gyvensenos propagavimą;
- įvairių gyventojų grupių atsakomybės už savo sveikatą skatinimą;
- elgsenos nuo priklausomų visuomenės sveikatos rizikos veiksnių mažinimo formavimą bei kitas visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktuose numatytas priemones, susijusias su sveikatos stiprinimu.

Visuomenės sveikatos stiprinimo veikla siejama su bendruomenės sveikatos stiprinimo ir ligų profilaktikos programų rengimu, visuomenės sveikatos stiprinimo ir ugdymo priemonių planavimu bei įgyvendinimu Savivaldybės teritorijoje, bendradarbiavimu su įvairiomis institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis bei socialinių partnerių, vykdančių sveikatinimo veiklą įtraukimu.

Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūra užtikrina tinkamą ir teisingą sveikatos priežiūrą mokykloje, organizuojant ir įgyvendinant priemones, susijusias su ligų ir traumų profilaktika, kas padėtų mokiniams saugoti ir stiprinti sveikatą.

Visuomenės sveikatos stebėseną – tikslingai organizuotas ir sistemingai atliekamas sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimas, kaupimas, apdorojimas, saugojimas, analizė ir vertinimas.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos programos tikslas – užtikrinti efektyvią Savivaldybės stebėsenos sistemos veiklą, užtikrinti duomenų kaupimą, reikalingą valstybinėms ir vietinėms sveikatos programoms įgyvendinti ir vietinei sveikatos politikai formuoti. Siekiama analizuoti ir vertinti gyventojų sveikatą, rizikos veiksnių kitimo tendencijas, užtikrinti duomenų teikimą Savivaldybei ir kitoms institucijoms.

Pagrindiniai Programos uždaviniai:

- sistemingai rinkti duomenis ir rodiklius, apibūdinančius Savivaldybės gyventojų sveikatos būklę, ją veikiančius veiksnius bei pokyčių tendencijas;
- sistemingai rinkti ir analizuoti informaciją apie Plungės rajono savivaldybėje vykdomas valstybines ir savivaldybės visuomenės sveikatinimo programas;
- formuoti bendrą Savivaldybės visuomenės sveikatos duomenų sistemą;
- užtikrinti tinkamą apibendrintų visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatų teikimą Plungės rajono savivaldybės administracijai bei kitoms valstybinėms, savivaldybių suinteresuotoms institucijoms bei visuomenei.

Norint įvertinti Plungės rajono gyventojų sergamumą, mirtingumą ir jų priežastis, gyvenseną ir elgseną, reikalingas sistemingas duomenų rinkimas ir analizavimas.

2020 m. pradžioje Plungės rajono savivaldybėje gyveno 32 991 – tai 147 (0,4 proc.) mažiau negu 2019 m. pradžioje, (2,12 proc. – 2018 m.). 6169 gyventojai priklausė 0–17 m. amžiaus grupei (18,7 proc.), suaugę – 26822 (81,3 proc.). 2020 m. natūrali gyventojų kaita buvo – 177, tai net 7 kartais daugiau nei 2019 m.

Vyrai sudarė 47,3 proc., o moterys 52,7 proc. visų Plungės rajono savivaldybės gyventojų. Daugiausia gyventojų sudaro 45–64 metų amžiaus grupė (atitinkamai 30,9 proc. ir 30,2 proc.), 0–17 metų amžiaus – 18,7 proc., ir 65 metų ir vyresni gyventojai – 20,2 proc.

Darbingo 15–64 metų amžiaus žmonių 2019 metais Plungės rajono savivaldybėje buvo 64,5 proc., tai 1,3 proc. mažiau nei 2017 metais. Gausiausia gyventojų grupė – 45–59 metų amžiaus grupė (1 pav.).

2019 m. 1000 gyventojų teko 11 gimusių ir 11,7 mirusių asmenų, taigi natūralus gyventojų prieaugis vis dar išlieka neigiamas (-0,7). Plungės rajono savivaldybėje 2019 m. 1000 gyventojų teko 6,9 santuokos ir 2 ištuokos.

Lyginant trijų metų laikotarpį, Plungės r. sav. sumažėjo registruotas nedarbo lygis (9,7 proc.) ir ilgalaikis nedarbo lygis (6,67 proc.). 2019 m. 1000 gyventojų teko 151,8 mokinyš, gaunantis nemokamą maitinimą. Taip pat, 2017–2019 metų laikotarpį 10,2 proc. sumažėjo socialinių pašalpų gavėjų (1000 gyventojų teko 18,5).

2019 m. ambulatorinėse sveikatos priežiūros įstaigose apsilankė 6 070 0–17 metų amžiaus vaikai. Dažniausiai vaikams buvo nustatyti regos sistemos sutrikimai (14,3 proc.), deformuojančios dorsopatijos (1,1 proc.), skoliozė (1,1 proc.).

2019 m. suaugusieji ambulatorinėse ir stacionarinėse įstaigose apsilankė 291 887 kartus. 1 gyventojui teko 8,8 apsilankymai. Iš jų 54 853 profilaktiniai apsilankymai, jie sudaro 18,8 proc. visų apsilankymų.

Plungės rajono savivaldybėje 2017–2019 metų laikotarpį sergamumas buvo 7280,5 10 tūkst. gyv., didžiausias sergamumas (100 tūkst.) užregistruotas sergant kvėpavimo sistemos ligomis (27 917), jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligomis (15 921,5), urogenitalinės sistemos ligomis (12786,1) ir virškinimo sistemos ligomis (10930,2).

Mirtingumo statistika reikšminga, nes ji parodo bendrą gyventojų sveikatos būklę, sveikatos priežiūros kokybę ir veiksmingumą, sveikatos netolygumus ir sveikatos priežiūros prieinamumą. Tad pateikiame mirtingumo rodiklius, sudarytus pagal pagrindinės mirties priežasties analizę – palyginimą Plungės rajono savivaldybėje ir Lietuvoje (pagal apskaičiuotą Plungės rajono ir Lietuvos vidurkio santykį „šviesoforo“ principu). Išankstiniais duomenimis, 2020 m. mirė 469 gyventojai, tai 81 (20,8 proc.) daugiau nei 2019 m. Plungės rajono savivaldybėje 2019 metais mirusiųjų skaičius buvo mažesnis už šalies vidurkį 14,5 proc. (Savivaldybėje 100 tūkst. gyv. teko 1170,9 mirčių, o Lietuvos vidurkis – 1370). Moterų mirtingumas Plungės rajono savivaldybėje yra didesnis nei vyrų, atitinkamai – 782,31 ir 727,65/100 tūkst. gyv. Net 2,9 karto didesnis mirtingumas kaime gyvenančių žmonių, nei mieste (1395,2 ir 476,83 100 tūkst. gyv.).

Pagrindinės mirties priežastys 2019 metais Plungės rajono savivaldybėje: kraujotakos sistemos ligos – 651,8/100 tūkst. gyv., piktybiniai navikai – 262,5/100 tūkst. gyv., virškinimo sistemos ligos – 54,3/100 tūkst. gyv.

ASMENS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS ĮSTAIGŲ VEIKLA

2020 m. gegužės 6 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritarė COVID-19 valdymo strategijai, kurios tikslas – tinkamai suvaldyti COVID-19 ligos plitimą ir tinkamai pasirengti naujoms galimoms viruso bangoms ateityje, kad būtų sumažintas jų neigiamas poveikis visuomenės sveikatai, šalies ekonomikai, socialiniam ir kultūriniam gyvenimui. Sistemiškai ir kompleksiskai Strategija buvo įgyvendinta Plungės rajono savivaldybėje. Buvo parengtas Plungės rajono Savivaldybės COVID-19 valdymo strategijos įgyvendinimo **priemonių planas**.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigos (toliau – ASPI) buvo aprūpintos reikiama medicinos įranga ir priemonėmis bei **asmens apsaugos priemonėmis**. Rezerve šios AAP kaupiamos ne mažiau nei 3 mėn. poreikiui patenkinti.

Ligoninėje nuolat išlaikomos ne mažiau kaip 5 lovos su dirbtinės plaučių ventiliacijos aparatais ir ne mažiau kaip 20 lovų su deguonies tiekimo sistemomis, įsteigtas „kovidininis“ skyrius, kuriame

gydomi koronavirusu sergantys ligoniai. **Greitosios medicinos pagalba** paslaugos teikia būtinąją medicinos pagalbą įvykio vietoje, sergantiems ar sužeistiems, kurie skubiai gabenami į ligoninę. Užtikrintas GMP paslaugų teikimo organizavimas asmenims, kuriems įtariama COVID-19 liga (koronaviruso infekcija), esant poreikiui pasitelkiamos kitos GMP įstaigos pagal veikimo teritoriją, konsultuojamasi su kitomis ir GMP įstaigomis bei ASPI.

Asmens sveikatos priežiūros įstaigų bei socialinių paslaugų įstaigų personalas apmokytas reaguoti ir dirbti su COVID-19 liga, buvo reguliariai organizuoti mokymai, vykdomos nuolatinės konsultacijos.

Užtikrinamas operatyvus naujų testavimo metodų diegimas bei pandemijos valdymo priemonių taikymas.

Įsteigtas **mobilus punktas** bei užtikrinta jo veikla 5 kartus per savaitę po 4 val., kur atliekami infekcijų molekulinės diagnostikos tyrimai SARS-CoV-2 (2019-nCoV) RNR nustatymo tiksliai PGR metodu, užtikrinamas tyrimų savalaikis atlikimas ir rezultatų suvedimas į Elektroninę sveikatos paslaugų ir bendradarbiavimo infrastruktūros informacinę sistemą (forma E200-a).

Organizuotas ir vykdytas užsikrėtusių asmenų identifikavimas **greitaisiais antigeno testais**, kurie padėjo suvaldyti protrūkius ir reguliariai stebėti rizikos grupes – medicinos, slaugos ar globos įstaigų personalą. Šie testai buvo atliekami koronaviruso simptomų turintiems ar kontaktą su koronavirusu sergančiais žmonėmis turėjusiems asmenims, taip pat tiriant protrūkių židinius.

Taip pat įsteigta **karščiavimo klinika**, užtikrinanti veiklą ne trumpiau kaip po 4 valandas per dieną.

Suformuotos **mobilių komandų** Savivaldybės teritorijoje, teikiančios pirmines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientų, sergančių COVID-19 liga, namuose ir organizuota mobilių komandų veikla.

Pateiktos **rekomendacijos darbdaviams**, kokios galimos darbo organizavimo priemonės siekiant sumažinti riziką darbo metu susirgti sunkia liga, nebūtini socialinių kontaktų skaičiai, veiklų ribojimas. Savivaldybės įstaigose, įmonėse bei privačiame sektoriuje darbas organizuojamas ir klientai aptarnaujami **nuotoliniu būdu**, išskyrus atvejus, kai atitinkamas funkcijas (darbą) būtina atlikti darbo vietoje.

Taikoma griežtesnė infekcinių ligų prevencija ir kontrolė, norint išvengti COVID-19 ligos protrūkių socialinės globos namuose, slaugos ligoninėse, ASPI ir kitose darbovietėse. Nuolat vykdoma ASPI, įmonių bei asmens sveikatos priežiūros patalpų **dezinfekcija**.

Vykdytas į šalį atvykusių asmenų kontaktų ir atvežtinių COVID-19 ligos atvejų valdymas ir kontrolė, Savivaldybėje numatytos patalpos, kuriose karantinuojami į šalį atvykę asmenys ir (ar) grįžę šalies gyventojai. Numatytose izoliavimo patalpose organizuojamas **izoliuotų asmenų apgyvendinimas ir maitinimas**.

Asmenims, kuriems leista izoliuotis namuose ar kitoje gyvenamojoje vietoje, bet jie neturi savo transporto, organizuotas **izoliuotųjų asmenų transportavimas** Savivaldybės transportu. Taip pat užtikrinamas asmenų, kurie paleidžiami iš stacionarių gydymo įstaigų testuoti koronaviruso (COVID-19) infekcijos gydymo ambulatoriškai ir neturi galimybės grįžti nuosavu ar artimųjų transportu, **transportavimas** į šių asmenų namus ar kitą gyvenamąją vietą.

Užtikrinta nepertraukiama 24 val. **komunikacija** epidemiologinės krizės atveju visomis informacinėmis priemonėmis ir kanalais, valdant COVID-19 ligos plitimą.

VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKŲ SURINKIMAS

UAB „Plungės vandenys“ 2017 m. gegužės 29 d. pasirašė sutartį su Lietuvos Respublikos Aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto „**Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone**“ finansavimo. Sutartis pasirašyta atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. gegužės 4 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-371 projektui skirtos finansavimo lėšos. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 3.122.969,90 Eur, iš jų – 1.737.733,00 Eur Europos Sąjungos fondų lėšų, 1.385.236,90 Eur (44,4%) – UAB „Plungės vandenys“ lėšos.

Projekto tikslas – suteikti galimybes Plungės miesto ir rajono gyventojams prisijungti prie centralizuotos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemos bei gauti kokybiškas vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas. Numatomos projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ investicijos prisidės prie Plungės miesto bei rajono gyvenviečių

socialinės-ekonominės plėtros, gyventojų gyvenimo kokybės gerinimo, sveikatos, aplinkos išsaugojimo. Projektu nustatyta problema: kokybiškų vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų Plungės mieste bei rajone trūkumas dėl esamos infrastruktūros netinkamumo ar jos nebuvimo. Projekto tikslui pasiekti numatomi šie uždaviniai:

1. Teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas nutiesiant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus Plungės rajono Kaušėnų, Prūsalių, Glaudžių, Jovaišiškės kaimuose bei pastatant vandens gerinimo įrenginius Narvaišių kaime.

2. Teikiamų paslaugų kokybės ir prieinamumo didinimas rekonstruojant vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus Plungės mieste.

Pasirašytos visos projekto „Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros renovavimas ir plėtra Plungės rajone“ darbų rangos sutartys:

2017-03-07 pasirašyta Geriamojo vandens gerinimo įrenginių statybos Plungės rajone Narvaišių kaime rangos sutartis su UAB „Infes“. Sutarties vertė 67900 eurų be PVM. Darbų pradžia 2017-06-14. Darbų atlikimo terminas 12 mėnesių.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Glaudžių k. ir Jovaišiškės k., Babruno sen., Plungės r. sav. statybos darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė 973285 eurai be PVM. Darbų pradžia 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas 24 mėnesiai.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Prūsalių k. ir Kaušėnų k. statybos darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė 1081434 eurai be PVM. Darbų pradžia 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas 24 mėnesiai.

2017-08-29 pasirašyta Vandentiekio ir nuotekų šalinimo tinklų Plungės mieste rekonstravimo darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė 798769 eurai be PVM. Darbų pradžia 2017-09-12. Darbų atlikimo terminas 24 mėnesiai.

Kaušėnų kaime numatoma: pakloti 1,31 km. vandens tiekimo tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 109 gyventojams (42 namų ūkiams); pakloti 1,616 km. nuotekų surinkimo tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 151 gyventojui (58 namų ūkiams).

Prūsalių kaime numatoma: pakloti 2,70 km vandens tiekimo tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 153 gyventojams (59 namų ūkiams); pakloti 3,555 km. nuotekų tinklų ir sudaryti galimybę prie jų prisijungti 166 gyventojams (64 namų ūkiams). Darbai baigti 2019-07-04. Iki 2020-12-31 Prūsalių ir Kaušėnų kaimuose prie naujų vandentiekio tinklų prisijungė 60 namų ūkių, prie buitinių nuotekų tinklų 87.

Glaudžių kaime: pakloti 1,68 km. vandens tiekimo tinklų ir 4,688 km. nuotekų tinklų.

Prie nuotekų tinklų prisijungs – 129 gyventojai (50 namų ūkių). Geriamuoju vandeniu naudojasi 165 gyventojai.

Jovaišiškės kaime: pakloti 2,885 km nuotekų tinklų ir 1,38 km. vandens tiekimo tinklų.

Prie nuotekų tinklų prisijungs – 65 gyventojai (25 namų ūkiai). Geriamuoju vandeniu naudojasi 84 gyventojai.

Darbai baigti 2019-09-12. Iki 2020-12-31 Glaudžių ir Jovaišiškės kaimuose prie naujų buitinių nuotekų tinklų prisijungė 61 namų ūkis.

Glaudžių ir Jovaišiškės gyventojams geriamasis vanduo jau tiekiamas iš Plungės miesto, todėl gyventojai gali naudotis higienos normas atitinkančiu vandeniu.

Narvaišių kaime: pastatyti 1 - 8 m³/h. vandens gerinimo įrenginius. Jais naudosis 229 gyventojai. Statyba baigta 2018 m vasario mėnesį. Įrenginiai veikia, tiekiamas vanduo atitinka higienos normas.

Plungės mieste: rekonstruoti 0,91 km. vandens tiekimo tinklų ir 4,07 km. nuotekų tinklų. Darbai baigti 2019-09-12.

Projekto metu po pirkimų sutaupytus 114 tūkst. eurų Aplinkos ministerija leido panaudoti nuotekų tinklų plėtrai Kaušėnų kaimo Strazdų ir Lakštingalų gatvėse. Prie tinklų prisijungs 13 namų. Darbai baigti 2020 metų spalio mėnesį.

Be to, gavus papildomai lėšų, projekto metu inventorizuota (paruošta kadastrinių bylų) 106859 m vandentiekio ir buitinių nuotekų tinklų, iš jų – 31709 m tinklų jau įregistruoti nekilnojamojo turto registre.

Po visų finansavimo sutarties pakeitimų Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 3.232.036,84 Eur, iš jų – 1.845.685,00 Eur Europos Sąjungos fondų lėšos, 1.386.351,84 Eur UAB „Plungės vandenys“ lėšos.

UAB „Plungės vandenys“ 2017 m. vasario 28 d. pasirašė sutartį su Lietuvos Respublikos Aplinkos projektų valdymo agentūra dėl projekto „**Paviršinių nuotekų sistemų tvarkymas Plungės mieste**“ finansavimo. Sutartis pasirašyta atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. sausio 31 d. LR aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-102 projektui skirtos finansavimo lėšos. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 1.000.974,81 Eur., iš jų – 850.828,59 Eur Europos Sąjungos fondų lėšos, 150.146,22 Eur (15%) Plungės rajono savivaldybės biudžeto lėšos. Projekto vykdytojas – UAB „Plungės vandenys“, partneris – Plungės rajono savivaldybės administracija.

Projektu siekiami rezultatai:

- rekonstruoti 1,286 km. paviršinių nuotekų tinklų (Rietavo-Minijos, Rietavo-Aušros-Čiurlionio Laisvės gatvėse);

- naujai nutiesti 4,619 km. paviršinių nuotekų tinklų (Kepyklos-Paupio-S. Daukanto, Dariaus ir Girėno, Lankos-Šaltinio-Taikos, Sukilėlių-A.Vaišvilos-Vaižganto, Paprūdžio-Birutės, M. Pečkauskaitės-Plechavičiaus-Mažosios Lietuvos gatvėse); Lietaus nuotėkio plotas, iš kurio surenkamam paviršiniam (lietaus) vandeniui tvarkyti, įrengta ir rekonstruota infrastruktūra – 130,6 ha.

- Inventorizuota neapskaityto paviršinių nuotekų nuotakyno dalis – 20,15 proc. (6,88 km).

2017-08-29 pasirašyta darbų rangos sutartis su UAB „Plungės lagūna“. Sutarties vertė – 926482 Eur be PVM. Darbų pradžia 2017-09-12. Darbai baigti 2020-02-27. Iki 2021-02-27 tęsis pranešimų apie defektus laikotarpis.

2018-05-05 pasirašytas finansavimo sutarties pakeitimas dėl lėšų papildomiems darbams: 335800,58 Eur – ES lėšos, 59258,92 Eur – Savivaldybės lėšos. Numatoma pakloti apie 2,17 km naujų tinklų S. Nėries, Beržų, Lankos, Vėjo, Purių ir Varpo gatvėse bei inventorizuoti 2,7 km esamų tinklų. Darbai baigti 2019-11-28. 2018-09-05 pasirašyta sutartis dėl inventorizacijos su UAB „Inžinerija LT“, kuri taip pat sėkmingai įgyvendinta.

Gavus regione likusias lėšas ir panaudojus savo dalies likučius (viso 67 tūkst. eurų) 2020 metais S. Nėries gatvėje papildomai nutiesta dar 220 m lietaus nuotekų tinklų.

Po visų finansavimo sutarties pakeitimų Projekto tinkamų finansuoti išlaidų suma – 1.446.087,73 Eur. Iš jų – 1.229.174,57 Eur Europos Sąjungos fondų lėšos, 216.913,16 Eur (15%) – Plungės rajono savivaldybės biudžeto lėšos.

ORO KOKYBĖ

Oro kokybės stebėseną atlieka Aplinkos apsaugos agentūra. Kiekvienos paros oro kokybę galima stebėti Aplinkos apsaugos agentūros tinklapyje www.gamta.lt/cms/index. Plungės rajono savivaldybės teritorijoje pastebimos oro užterštumo iš stacionarių taršos šaltinių mažėjimo tendencijos.

Oro kokybės rodiklius lyginant su kitais Lietuvos Respublikos regionais, pastebima, jog Plungės rajono savivaldybės teritorijoje šie rodikliai nesiekia nė pusės Lietuvos Respublikos vidutinių taršos rodiklių. Tai rodo mažesnę stacionarių taršos šaltinių skaičių ir poveikį aplinkai, tinkamą rūpinimąsi aplinkos apsauga.

Plungės rajono savivaldybės administracijos atsakingas specialistas nuolatos stebi skelbiamą informaciją apie oro kokybės rodiklius bei informuoja vietos gyventojus, kai viršijamas aplinkos oro užterštumo nustatytos ribinės vertės.

Stotis	KD ₁₀ µg/m ³			KD _{2,5} µg/m ³	SO ₂ µg/m ³			NO ₂ µg/m ³			O ₃ µg/m ³				CO mg/m ³	Benzenas µg/m ³
	C _{vid}	C _{max 24 h}	P		C _{vid}	C _{max 24 h}	C _{max 1 h}	C _{vid}	C _{max 1 h}	V	C _{max 8 h}	P ₁	P ₂	C _{max 1 h}	C _{max 8 h}	C _{vid}
	2020 m. galiojusios normos, ribinės vertės, informavimo bei pavojaus slenksčiai, nustatyti žmonių sveikatos apsaugai															
	40	50	35 d.	20		125	350	40	200	18	120 ¹⁾		25	180/240	10	5
Vilniaus aglomeracija																
Vilnius Senamiestis	24	155	10		5,9	9,5	13,3	15	109	0					1,4	
Vilnius Lazdynai	25	149	6		10,1	15,0	22,6	11	95	0	117	0	3	124		
Vilnius Žirmūnai	27	152	16	13,6				25	123	0	117	0	2	127	0,9	0,23*
Vilnius Savanorių pr.	13	140	6		5,0	10,0	38,6	14	87	0					1,2	0,38*
Kauno aglomeracija																
Kaunas, Petrašiūnai	23	134	14	10,6	3,6	6,8	23,1	16	109	0	112	0	0	120	1,6	n
Kaunas, Noreikiskės	17	149	7	n	2,7	5,8	8,3	9	207	1	126	3	3	138	0,8	n
Zona (Lietuvos teritorija be Vilniaus ir Kauno miestų)																
Klaipėda Centras	18	112	5		6,7	12,7	27,1	14	118	0					1,7	n
Klaipėda Šilutės pietas	20	146	7	8,9				21	180	0	90	0	0	112	2,7	
Šilutė	24	125	11		8,0	11,2	14,4	15	126	0	116	0	0	131	2,2	
Naujoji Akmenė	22	126	8	n	8,9	22,9	42,6									
Mažeikiai	24	116	6		4,5	12,9	63,3	6	70	0	118	0	3	125		
Panevėžys Centras	21	131	8					16	172	0	117	0	2	122	1,6	
Jonava	21	136	7					9	85	0	121	1	2	128		
Kėdainiai	27	147	32		4,1	9,8	20,0	7	78	0	110	0	2	115		n
Žemaitija	14*	36	0	4,5*	7,0*	11,7*	13,6*	2*	15*	0	111*	0	2	122*		
Aukštaitija				n							109	0	2	118		
Drūkija					7,8	13,1	26,1	3	16	0	126	3	4	149		

C_{vid} - vidutinė metinė koncentracija; C_{max 24 h} - didžiausia paros koncentracija; C_{max 1 h} - didžiausia 1 val. koncentracija;

C_{max 8 h} - didžiausia 8 val. periodo koncentracija, apskaičiuota slenksčio vidurkio būdu;

120¹⁾ - ozono siektina vertė neturi būti viršyta daugiau kaip 25 dienas per metus, imant trijų metų vidurkį.

P - parų skaičius, kai buvo viršyta paros ribinė vertė (50 µg/m³);

P₁ - parų skaičius, kai buvo viršyta 8 val. ozono siektina vertė 2020 m.;

P₂ - vidutinis metinis parų skaičius, kai buvo viršyta 8 val. ozono siektina vertė, 2018-2020 m. laikotarpiu;

V - valandų skaičius, kai buvo viršyta 1 val. ribinė vertė (200 µg/m³);

* - surinkta mažiau negu 90% duomenų;

n - duomenys bus pateikti vasario mėn.

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

Įvertinus Aplinkos apsaugos agentūros parengtą 2020 m. statistinių oro kokybės rodiklių lentelę matyti, kad Žemaitijos regione oro kokybė lyginat su kitais regionais yra labai gera. Pagal turimus duomenis matyti, kad Žemaitijoje 2018–2020 m. laikotarpiu buvo tik dvi dienos užfiksuotas atvejis, kai buvo viršyta 8 val. ozono siektina vertė. Kitų rodiklių nustatyta ribinė vertė per 2020 m laikotarpį nebuvo viršijama.

VANDENS KOKYBĖ

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras gegužės – rugsėjo mėnesiais vykdo Plungės rajono maudymosi vietų vandens kokybės stebėseną. Siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, sumažinti maudyklų taršą ir prisidėti prie maudyklų vandens kokybės gerinimo, Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras renka ir reguliariai teikia informaciją rajono gyventojams apie maudyklų vandens kokybę.

Nuo 2018 m. gegužės 1 d., vadovaujantis naujos redakcijos higienos norma HN92:2018 „Papildiniai ir jų maudyklų vandens kokybė“ ir Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. V-76 „Dėl Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymo Nr. V-1055 „Dėl Lietuvos higienos normos HN92:2007 „Papildiniai ir jų maudyklų vandens kokybė“ patvirtinimo“ pakeitimo nuostatomis, tirama ir stebima ne tik maudyklų vandens, bet ir jų paplūdimių smėlio kokybė.

Plungės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras yra sudaręs sutartį su Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Klaipėdos skyriumi, kuris pagal iš anksto sudarytą numatomų stebėti maudymosi vietų tyrimų kalendorinį grafiką ima vandens mėginius iš Plungės rajono savivaldybės rajone esančių populiariausių maudymosi vietų. Per visą maudymosi sezoną atliekami mikrobiologiniai tyrimai: Platelių ežero „Plokštinės“, „Beržynėlio“, „Ažuolų salos“ stovyklavietėse, Platelių miestelio, „Linelio“, Beržoro ežero maudymosi vietose bei Plungės mieste Babrungo upėje prie Vandentiekio gatvės, Gondingos tvenkinyje, maudymosi vietoje prie kolektyvinių sodų Kaušėnų kaime, Gondingos tvenkinyje prie irklavimo bazės Plungės mieste, Babrungo upė S. Nėries gatvėje.

2020 m. vandens ir smėlio tyrimų rezultatai nė karto neviršijo higienos normose nurodytų ribinių verčių. Maudymosi sezonu duomenys apie vandens ir smėlio kokybę skelbiami Plungės rajono savivaldybės administracijos ir Plungės rajono visuomenės sveikatos biuro svetainėse, socialinių tinklų

paskyrose, vietos spaudoje. Plungės rajono visuomenės sveikatos biuro specialistai maudymosi vietose, sezono metu, organizuoja prevencinius renginius.

TRIUKŠMAS

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. T1-298 „Dėl tyliųjų zonų Plungės rajono savivaldybės teritorijoje nustatymo“ nustatytos tyliosios viešosios zonos Plungės rajono savivaldybės teritorijoje:

1. Viešosios įstaigos Plungės rajono savivaldybės ligoninės teritorija Plungės mieste;
2. Ikimokyklinių ir švietimo įstaigų teritorijos;
3. Religinių namų ir kapinių teritorijos;
4. Plungės miesto ir rajono gyvenamieji mikrorajonai ir nuosavų namų kvartalai.

Nustatytos tyliosios gamtos zonos Plungės rajono savivaldybės teritorijoje:

Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklui NATURA 2000 priskirtos rajono teritorijos:

1. Reiskių telmologinis draustinis;
2. Žemaitijos nacionalinis parkas;
3. Minijos ichtiologinis draustinis;
4. Salantų regioninio parko dalis, esanti Plungės rajone.

Plungės miesto ir rajono parkų, nepatenkančių į NATURA 2000, teritorijos:

1. Plungės M.Oginskio parkas;
2. Šateikių parkas;
3. Platelių parkas.

Nustatyta, kad tyliosiose zonose nuo 22.00 val. iki 6.00 val., o švietimo įstaigų teritorijose – nuo 6.00 iki 18.00 val. maksimalus garso lygis leidžiamas iki 55 dBA.

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. balandžio 27 d. sprendimu Nr. T1-96 „Dėl Triukšmo prevencijos Plungės rajono savivaldybės viešosiose vietose taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos Triukšmo prevencijos taisyklės, kurių tikslas – reglamentuoti veiklos, kurią vykdančias sklaidžiamas triukšmas viešosiose vietose, valdymą, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą bei aplinką nuo neigiamo triukšmo poveikio.

Arčiau nei 50 m atstumu nuo gyvenamųjų namų, švietimo įstaigų, bibliotekų, gydymo įstaigų įrengti žaidimų, cirko ir kiti atrakcionai gali veikti tik nuo 8.00 val. iki 22.00 val., išskyrus vasaros metu – iki 24.00 val.

Teikiant paslaugas ar vykdančias prekybą:

1. nakties metu draudžiama leisti muziką, groti muzikiniais instrumentais, skleisti garsinę informaciją ar reklamą, trikdyti viešąją rimtį;

2. dienos ir vakaro metu draudžiama viršyti šiems objektams leidžiamas triukšmo lygių normas (grojama, leidžiama muzika, dainavimas ar kitokio pobūdžio triukšmas), o triukšmo sklaida gyvenamojoje aplinkoje neturi trikdyti gyventojų rimties.

Gyvenamosiose teritorijose triukšmingas transporto priemonės ir mechanizmus darbo dienomis leidžiama naudoti nuo 7.00 val. iki 21.00 val., poilsio ir švenčių dienomis – nuo 9.00 val. iki 21.00 val., išskyrus gelbėjimo, gatvių ir šaligatvių valymo transporto priemones.

Plungės rajono savivaldybės viešosiose vietose nuo 22.00 val. iki 7.00 val. draudžiama:

1. naudoti triukšmo šaltinius lauko kavinėse, jei tai sukelia dirginimą;
2. gyvenamuosiuose namuose ir daugiabučiuose veikla, kuri neigiamai veiktų žmonių sveikatą, darbą, poilsį bei miego būtino akustinio komforto kokybę;

3. garsiai groti muziką automobiliuose, esant atviroms automobilių durims arba atviriems automobilių langams;

4. vykdyti prekių pristatymo ir krovos darbus prekybos įstaigose, kurios įsikūrusios arčiau nei 100 m nuo gyvenamųjų namų;

5. naudoti pirotechnikos priemones, išskyrus švenčių dienomis bei per renginius, kurių metu pirotechnikos priemonių naudojimas suderintas su Plungės rajono savivaldybės administracija.

Auginamų ir laikomų gyvūnų savininkai privalo užtikrinti, kad jų gyvūnai netrikdytų viešosios rimties.

Taisyklių vykdymą kontroliuoja Plungės rajono savivaldybės administracija, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Telšių departamentas, Klaipėdos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Plungės rajono policijos komisariatas.

ATLIEKŲ TVARKYMAS

2003 metų gruodžio 30 d. Telšių regiono savivaldybės – Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybės – įsteigė UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“, kurios pagrindinė funkcija – įdiegti ir eksploatuoti regioninę atliekų tvarkymo sistemą, apimančią atliekų surinkimą, vežimą, perdirbimą ir šalinimą visoje Savivaldybių administruojamoje teritorijoje. UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ valdymas vykdomas akcininkų susirinkimuose balsuojant. Akcijos padalytos partneriams (savivaldybėms) pagal gyventojų skaičių savivaldybių administruojamose teritorijose:

Mažeikių rajono savivaldybei – 37 % akcijų;

Telšių rajono savivaldybei – 32 % akcijų;

Plungės rajono savivaldybei – 25 % akcijų;

Rietavo savivaldybei – 6 % akcijų.

2007 m. gegužės 3 d. Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybių merai ir UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ pasirašė sutartį Nr. A1-77 „Dėl Telšių regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo ir eksploatavimo“. 2016 m. spalio 24 d. Telšių, Plungės, Mažeikių rajonų ir Rietavo savivaldybių merai pasirašė sutartį „Dėl Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos eksploatavimo“.

Komunalinių atliekų tvarkymą Plungės rajono savivaldybės teritorijoje administruoja UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“, vadovaudamasi galiojančiais teisės aktais, Savivaldybės tarybos sprendimais bei Įmonės įstatais.

Plungės rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisyklės, patvirtintos Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T1-69 (Plungės rajono savivaldybės tarybos 2017 m. rugsėjo 21 d. sprendimo Nr. T1-211 redakcija). Šios taisyklės reglamentuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo reikalavimus Savivaldybės teritorijoje, atliekų turėtojų ir tvarkytojų teises, pareigas ir atsakomybę bei šių taisyklių reikalavimų laikymosi priežiūros ir kontrolės mechanizmus ir tvarką.

Nuo 2008 m. Savivaldybės teritorijoje įvesta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą iš atliekų turėtojų. Nuo 2017 m. kovo 1 d. Savivaldybės teritorijoje įsigaliojo naujai patvirtinta vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą, susidedanti iš pastoviosios ir kintamosios dalių. 2020-01-28 Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-20, patvirtinta Plungės rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų nauja redakcija.

Rinkliava – privaloma įmoka, kurią kiekvienas gyvenamųjų ir negyvenamųjų patalpų savininkas privalo sumokėti. Vietinės rinkliavos dydis apskaičiuojamas taip, kad gautos įplaukos padengtų visas komunalinių atliekų tvarkymo sistemos sąnaudas: atliekų tvarkymo sistemos administravimo, vietinės rinkliavos administravimo, atliekų surinkimo ir transportavimo, šalinimo, sąvartyno eksploatavimo, infrastruktūros plėtimo, sąvartynų uždarymo ir priežiūros uždarius išlaidas.

Vietinės rinkliavos administravimas pavestas UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“. Plungės rajono savivaldybėje atliekas renka UAB „Valda“.

Vietinės rinkliavos mokėtojams teikiamos šios paslaugos: rinkliavos mokėtojai aprūpinami pageidaujamo tūrio (120, 240, 1100 litrų talpos) individualiais konteneriais; daugiabučių namų butų gyventojams suteikiama teisė naudotis tam namui priskirtais kolektyviniais konteneriais; individualūs konteneriai ištuštinami ne rečiau kaip kartą per 2 savaites (26 kartus per metus); kolektyviniai konteneriai tuštinami pagal užsipildymą, bet ne rečiau kaip 1 kartą per savaitę; visiems gyventojams (išskyrus juridinius asmenis) teikiama stambiagabaričių atliekų surinkimo apvažiavimo būdu paslauga 3 kartus per metus; visiems gyventojams nuolatos teikiama atliekų priėmimo aikštelės paslauga; Plungės miesto, Nausodžio sen. – Varkalių k., Noriškių k., Prūsalių k., Babrungo sen. – Babrungo k., Truikių k. bei sodų bendrijų individualių namų gyventojams teikiama „žaliųjų“ atliekų surinkimo paslauga; asmenys, gyvenantys toliau nei 300 metrų nuo kelio, kuriuo gali važiuoti sunkiasvorės mašinos, iš vežėjo

gauna maišus atliekomis, kuriuos, pripildę atliekų, turi pristatyti iki artimiausios vežėjo maršruto arba kitos sutartos vietos.

UAB „Telšių regiono atliekų tvarkymo centras“ kartu su partneriais, Telšių regiono savivaldybėmis įgyvendina ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamą projektą „Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Telšių regione“. 2020-10-01 užbaigtas projekto pirmas etapas. Plungės rajono savivaldybėje įrengtos ir jau pradėtos eksploatuoti 60 pusiau požeminių komunalinių aikštelių, iš kurių 20 įrengtos Plungės rajono savivaldybės kapinėse, o 40 aikštelių įrengta Plungės mieste, daugiabučių namų kvartaluose. Pusiau požeminių konteinerių kolektyvinėse aikštelėse pastatyti konteineriai, skirti „žaliųjų“ atliekų surinkimui.

Plungės rajono savivaldybės Babrungo seniūnijoje pagal ES sąvartynų reikalavimus renovuotas Telšių apskrities regioninis komunalinių atliekų sąvartynas (Jėrubaičių sąvartynas). Nuo 2008 m. sausio į jį vežamos iš Mažeikių, Telšių, Plungės ir Rietavo savivaldybių teritorijoje susidarančios nepavojingos atliekos. Skaidantis atliekomis susidarantis filtratas yra valomas sąvartyne įrengtame naujame filtrato valymo įrenginyje ir neturi neigiamos įtakos aplinkai. Sanitarinės apsaugos zonoje gyventojų nėra. Aikštelę iš visų pusių supa miškai. Parinktos aikštelės teritorijos plotas užima beveik 16 ha, tačiau šiuo metu sąvartynui skirtas dar 2 ha plotas.

Nuo 2011 m. rugsėjo 13 d. gyventojai kviečiami vežti į atliekų priėmimo aikšteles stambiagabarites ir buitįje susidarančias pavojingas atliekas. Atliekų priėmimo aikštelės veikia Plungės raj. Jėrubaičių k. Ši paslauga gyventojams papildomai nekainuoja.

Viena iš aplinkos apsaugos strategijos įgyvendinimo priemonių, užtikrinanti specialistų kompetenciją bei visų sektorių suderintą veiklą, yra visuomenės aplinkosauginis švietimas. Siekiant kuo konkrečiau ir aiškiau teikti Plungės rajono savivaldybės gyventojams informaciją ekologiniais klausimais, rengiami pranešimai spaudai, organizuojamos aplinkosauginės akcijos, remiami aplinkosauginiai projektai ir kiti gamtosauginiai renginiai.

VIDINĖS APLINKOS ANALIZĖ

TEISINIAI VEIKSNIAI

Plungės rajono savivaldybės administracija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Vietos savivaldos įstatymu, Valstybės tarnybos įstatymu, Viešojo administravimo įstatymu, kitais įstatymais, Vyriausybės nutarimais, Plungės rajono savivaldybės tarybos (toliau – taryba) veiklos reglamentu, tarybos sprendimais, mero potvarkiais, Administracijos direktoriaus įsakymais, Administracijos veiklos reglamentu.

Administracija turi juridinio asmens statusą – tai Savivaldybės biudžetinė įstaiga. Ji turi sąskaitų bankuose ir antspaudą su Savivaldybės herbu. Administracija yra paramos gavėja.

ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

Plungės rajono savivaldybės instituciją sudaro atstovaujamoji institucija, tai yra Savivaldybės taryba, ir vykdomoji institucija, tai yra Savivaldybės administracijos institucijos, turinčios vietos valdžios ir viešojo administravimo teises ir pareigas. Savivaldybės institucijos yra atsakingos už savivaldos teises ir savo funkcijų įgyvendinimą bendruomenės interesais. Savivaldybių funkcijos pagal veiklos pobūdį skirstomos į: vietos valdžios, viešojo administravimo ir viešųjų paslaugų teikimo.

Vietos valdžios funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka Savivaldybės taryba. Viešojo administravimo funkcijas įstatymų nustatyta tvarka atlieka Savivaldybės taryba, Savivaldybės administracijos direktorius, kiti Savivaldybės įstaigų ir skyrių, tarnybų vadovai, valstybės tarnautojai, kuriems teisės aktai ar Savivaldybės tarybos sprendimai suteikia viešojo administravimo teises savivaldybės teritorijoje. Viešąsias paslaugas teikia Savivaldybės įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal su Savivaldybe sudarytas sutartis kiti fiziniai bei juridiniai asmenys. Plungės rajono savivaldybės tarybą sudaro 25 nariai. 2019 m. kovo 3 d. išrinktos tarybos mandatų pasiskirstymas pateikiamas lentelėje.

28 lentelė. Savivaldybės tarybos mandatų pasiskirstymas 2019-2023 m.

Partijos, politinės organizacijos ar koalicijos pavadinimas	Mandatų skaičius
Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdis	8
Lietuvos socialdemokratų partija	1
Tėvynės Sąjunga – Lietuvos krikščionys demokratai	6
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga	3
Visuomeninis rinkimų komitetas „Vieninga Plungė“	7
Iš viso:	25

Šaltinis: Plungės rajono savivaldybės administracija

Iš Savivaldybės tarybos narių sudaryti 5 tarybos komitetai: Ekonomikos, finansų ir biudžeto komitetas; Kontrolės komitetas; Sveikatos ir socialinės apsaugos komitetas; Švietimo, kultūros ir sporto komitetas ir ūkio,; Ekologijos ir kaimo reikalų komitetas.

Savivaldybės tarybos komitetų paskirtis yra preliminarieji nagrinėti tarybai teikiamus klausimus, teikti išvadas bei pasiūlymus, kontroliuoti, kaip laikomasi įstatymų, kaip vykdomi Savivaldybės tarybos sprendimai, mero potvarkiai. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra atsakinga Savivaldybės tarybai.

Plungės rajono savivaldybės administracija yra Savivaldybės įstaiga, kurią sudaro struktūriniai, struktūriniai teritoriniai padaliniai – seniūnijos ir į struktūrinius padalinius neįeinantys viešojo administravimo valstybės tarnautojai. Savivaldybės administracijos struktūrą, jos veiklos nuostatus ir darbo užmokesčio fondą, didžiausią leistiną valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokestį iš Savivaldybės biudžeto, skaičių mero teikimu tvirtina arba keičia Savivaldybės taryba, o pareigybes tvirtina Savivaldybės administracijos direktorius.

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T1-306 patvirtintas leistinas Administracijos darbuotojų skaičius – 248 pareigybių.

Šiuo metu (2020-12-31 duomenimis) Savivaldybės administracijoje dirba 228 darbuotojas, iš jų: 99 valstybės tarnautojai, 129 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis ir gaunantys darbo užmokestį iš Savivaldybės biudžeto. 2 valstybės politikai – meras ir mero pavaduotojas, 1 politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas – mero patarėjas.

2011 m. priimta į darbą – 60 darbuotojų, atleisti – 57 darbuotojai; 2012 m. priimti į darbą 35 darbuotojai, atleisti – 36 darbuotojai; 2013 m. priimta į darbą 30 darbuotojų, atleisti – 32 darbuotojai; 2014 m. priimti į darbą 29 darbuotojai, atleisti – 23 darbuotojai; 2015 metais priimti į darbą 36 darbuotojai, atleisti – 10 darbuotojų; 2016 metais priimti į darbą 35 darbuotojai, atleisti – 9 darbuotojai; 2017 metais priimti į darbą 33 darbuotojai, atleisti – 24 darbuotojai, 2018 metais priimti į darbą 53 darbuotojai (3 valstybės tarnautojai, 50 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis), atleisti – 37 darbuotojai; 2019 metais priimti 73 darbuotojai, atleisti – 23; 2020 metais priimta 60 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir 5 valstybės tarnautojai.

PLANAVIMO SISTEMA

Strateginio planavimo tvarka Plungės rajono savivaldybėje reglamentuota Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo tvarkos aprašu, kuris patvirtintas Plungės rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugsėjo 24 d. sprendimas Nr. T1-230 „Dėl Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuris buvo papildytas 2016 m. liepos 28 d. sprendimu Nr. T1-198.

Plungės rajono plėtra planuojama rengiant du svarbius dokumentus – Plungės rajono plėtos strateginį planą ir Plungės rajono savivaldybės teritorijos bendrąjį planą.

2008 m. parengtas Plungės rajono savivaldybės teritorijų bendrasis planas – dokumentas, atspindintis teritorijų naudojimo prioritetus (2018 m. liepos 26 d. Plungės rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-150 patvirtinta Plungės rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano korektūra).

Plungės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T1- 281 patvirtintas ilgalaikis strateginio planavimo dokumentas – Plungės rajono savivaldybės 2021–2030 metų strateginis plėtros planas, apibrėžiantis Plungės rajono viziją iki 2030 m., strateginės plėtros tikslus, uždavinius.

Strateginės veiklos planas yra trumpos trukmės planavimo dokumentas, apibrėžiantis Plungės rajono misiją, strateginius tikslus, priemones ir finansavimo šaltinius trims metams.

Metinis veiklos planas yra einamųjų metų veiklos planavimo dokumentas, kuris rengiamas patvirtinus biudžetą ir kuriame detalizuojamas strateginio veiklos plano priemonių vykdymas.

Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. spalio 5 d. įsakymu Nr. DE-642 „Dėl Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės sudarymo“ buvo patikslinta Plungės rajono savivaldybės strateginio planavimo grupės sudėtis. Šią grupę sudaro: grupės vadovas, grupės vadovo pavaduotojas ir 21 narys.

RYŠIŲ SISTEMA, INFORMACINĖS IR KOMUNIKAVIMO SISTEMOS

Plungės rajono savivaldybės įvaizdžio formavimui reikšminga www.plunge.lt interneto svetainė. Joje skelbiama informacija apie Plungės rajoną, verslo aplinką, investicijas, tarptautinius projektus, apie Savivaldybės mero, tarybos ir Savivaldybės administracijos veiklą, organizacinę struktūrą, turizmo veiklą ir poilsio galimybes, apie kultūros ir švietimo aktualijas, jaunimo ir sporto renginius, atliekamos gyventojų apklausos. Svetainėje yra skyriai: „Rajonas“, „Struktūra ir kontaktai“, „Teisinė informacija“, „Paslaugos“, „Veiklos sritys“, „Administracinė informacija“, „Korupcijos prevencija“, „Tarptautiniai ryšiai“, „Aktualijos“, „Naujienos“, „Nuorodos“, „Klausimai - atsakymai“, „Skelbimai“, „Renginių kalendorius“, „Posėdžių ir vadovų darbotvarkės“, kurie yra nuolatos peržiūrimi ir patikslinami. Interneto svetainės duomenų bazėje yra saugomi Savivaldybės tarybos posėdžių vaizdo įrašai, kuriuos visi lankytojai gali peržiūrėti. Sudaryta galimybė stebėti ir tiesiogines Savivaldybės tarybos posėdžių transliacijas.

Šiuo metu Savivaldybės administracijos darbuotojai naudoja 190 kompiuterių, 11 serverių, 30 spausdintuvų, 24 kopijavimo aparatus, 4 projektorius.

Savivaldybės administracijoje ir pavaldžiose įstaigose naudojama dokumentų valdymo sistema „Kontora“. Dokumentai derinami ir vizuojami elektroniniu būdu.

Plungės rajono savivaldybės administracijos ir pavaldžių įstaigų finansų apskaita vykdoma viena informacine sistema „My Lobster“.

Švietimo, kultūros ir sporto skyriuje įdiegta priėmimo į ugdymo įstaigas sistema.

Dėl karantino sąlygų įvedus nuotolinį darbą buvo nupirktas ir įdiegtas 50 kamerų, skirtų nuotoliniams posėdžiams ir pasitarimams.

CENTRALIZUOTO SAVIVALDYBĖS VIDAUS AUDITO SKYRIAUS STATUSAS

Centralizuota savivaldybės vidaus audito tarnyba Plungės rajono savivaldybės administracijoje įsteigta Plungės rajono savivaldybės tarybos 2003 m. gruodžio 4 d. sprendimu Nr.1-229 „Dėl Centralizuotos savivaldybės vidaus audito tarnybos steigimo ir Plungės rajono savivaldybės administracijos struktūros papildymo“. Plungės rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T1-101 „Dėl Plungės rajono savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 20 d. sprendimo Nr. T1-10-203 „Dėl Plungės rajono savivaldybės administracijos struktūros patvirtinimo pakeitimo“ Centralizuotos savivaldybės vidaus audito tarnybos pavadinimas pakeistas į Centralizuotą savivaldybės vidaus audito skyrių.

Centralizuotas savivaldybės vidaus audito skyrius (toliau – Skyrius) įsteigtas vidaus auditui atlikti Savivaldybės administracijoje, jos struktūriniuose teritoriniuose padaliniuose ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtuose viešuosiuose juridiniuose asmenyse. Skyriaus veiklos tikslas – padėti Savivaldybės administracijos direktoriui siekti Savivaldybės administracijos veiklos tikslo (-ų), jam tobulinant savivaldybės valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę. Skyrius yra nepriklausomas nuo vertinamos Savivaldybės administracijos veiklos, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų veiklos ir nėra už ją atsakingas. Skyriaus, skyriaus vedėjo, vyr. specialistų, atliekančių vidaus auditus, veiklos

nepriklausomumas užtikrinamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito bei Vietos savivaldos įstatymais.

Skyriaus veiklos uždavinys – atliekant Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vidaus auditą įgyvendinti pagrindinius vidaus audito uždavinius:

1. tirti ir vertinti Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę;

2. tirti ir vertinti Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų gautų Europos Sąjungos ir (arba) tarptautinės finansinės paramos lėšų panaudojimo administravimą;

3. teikti Savivaldybės administracijos direktoriui bei Savivaldybės administracijos padalinių, jai pavaldžių ir (arba) jos valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų vadovams rekomendacijas dėl audituoto Savivaldybės administracijos padalinio, jai pavaldaus ir (arba) jos valdymo sričiai priskirto viešojo juridinio asmens valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės tobulinimo;

4. konsultuoti Savivaldybės administracijos direktorių, Savivaldybės administracijos padalinių ir (ar) jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vadovus viešojo juridinio asmens valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės klausimais.

Skyrius, siekdamas savo veiklos tikslo ir įgyvendindamas savo veiklos uždavinį, atlieka šias funkcijas:

1. analizuoja, kaip Savivaldybės administracija, jos struktūriniai padaliniai, jai pavaldūs ir (arba) atskaitingi viešieji juridiniai asmenys:

1.1. laikosi veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

1.2. įgyvendina strateginius planavimo dokumentus;

1.3. vykdo veiklą ekonomiškumo, efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu;

1.4. valdo riziką: nustato, analizuoja rizikos veiksnius ir parenka priemones, kurios sumažintų arba pašalintų neigiamą poveikį viešojo juridinio asmens veiklai;

1.5. valdo, naudoja turtą ir disponuoja juo, saugo jį nuo neteisėtų veikų;

1.6. užtikrina teikiamos informacijos apie finansinę ir kitą veiklą patikimumą, aktualumą, išsamumą ir teisingumą;

2. rengia vidaus audito ataskaitas, kuriose teikia pastebėjimus, išvadas ir rekomendacijas dėl Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės tobulinimo;

3. vertina Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų informacinių sistemų valdymą ir saugumą ir teikia rekomendacijas dėl jų tobulinimo;

4. analizuoja Savivaldybės administracijos, jos struktūrinių padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų gautų Europos Sąjungos ir (arba) tarptautinės finansinės paramos lėšų panaudojimo administravimą, teikia išvadas ir rekomendacijas dėl jo tobulinimo;

5. nagrinėja Savivaldybės administracijos direktoriaus, Savivaldybės administracijos padalinių ir (ar) jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų vadovų prašymus suteikti jiems konsultaciją Savivaldybės administracijos, jos padalinių ir (arba) jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymo, rizikos valdymo ir vidaus kontrolės klausimais ir priima sprendimą dėl konsultacijos suteikimo;

6. analizuoja su Savivaldybės administracijos, jos padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų veikla susijusią informaciją, rengia ir teikia pasiūlymus, kaip pagerinti Savivaldybės administracijos, jos padalinių, jai pavaldžių ir (arba) atskaitingų viešųjų juridinių asmenų valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę;

7. atlieka korupcijos rizikos valdymo vertinimą;

8. atlieka pažangos stebėjimą: stebi ir vertina, kaip įgyvendinamos vidaus audito ataskaitoje pateiktos rekomendacijos;

9. rengia Skyriaus veiklos planus ir metinę Skyriaus veiklos ataskaitą;

10. atlieka kitas teisės aktuose nurodytas funkcijas, susijusias su Skyriaus veiklos tikslo įgyvendinimu.

Skyrius rengia vidaus audito ataskaitas su išvadomis ir rekomendacijomis, kaip ištaisyti vidaus audito metu nustatytus neatitikimus, kaip tobulinti juridinio asmens vidaus kontrolę ir veiklą. Nuolat vykdo pažangos stebėjimą (poauditinę veiklą).

SSGG ANALIZĖ

STIPRIOSIOS PUSĖS	SILPNOSIOS PUSĖS
Patogi rajono geografinė padėtis Lietuvoje; geras susisiekimas su kitais miestais automobiliu ir geležinkeliais; Išskirtiniai gamtiniai sąlygos – didelė saugomų teritorijų tipų gausa. Svarbiausi Plungės r. gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra švarūs ir tinkami rekreacinei veiklai: ežerai, miškai, vaizdingas vidutiniškai stipriai agrariškai įsavintas kraštovaizdis; Aukštas kultūros, meninių renginių lygis ir didelė jų pasiūla; išlaikytos unikalios rajono tradicijos; Gera išvystyti turizmo produktai: Piligrimų turizmas; aktyvaus poilsio turizmas, kaimo turizmas, kultūrinis turizmas; Kokybiškos sveikatos priežiūros paslaugos ir aukštas jų prieinamumas. Šie veiksniai prisideda prie ilgėjančios vidutinės gyventojų gyvenimo trukmės ir žemesnio mirtingumo⁹; Pakankamai plačios įsidarbinimo galimybės – aukšta darbo vietų pasiūla pramonės sektoriuje, turintiems profesinį išsilavinimą; Plungės miestas – pramonės ir gamybos centras apskrityje; Plungės r. sav. – saugi savivaldybė, mažėjantis ir pastoviai žemas nusikaltimų skaičius, lyginant su panašiomis savivaldybėmis ir šalies vidurkiu; Aukštas švietimo paslaugų prieinamumas, stipri Plungės technologijų ir verslo mokykla; Pakankamai efektyvus švietimo įstaigų tinklas ir lėšų panaudojimas: 1 mokiniui tenkanti mokyklos ploto dalis ir vidutinis moksleivių skaičius klasėje atitinka šalies vidurkį; Orientacija ir parama smulkiam ir vidutiniam verslui – Savivaldybės SVV rėmimo priemonė, veikia stiprios asocijuotos verslo struktūros; Stiprus žemės ūkio sektorius, išvystyta logistika, didelis veikiančių žemės ūkio įmonių skaičius; Gera išvystyta rajono infrastruktūra: geležinkelis, transporto mazgas, 330kW elektra, dujotiekis, švarus vanduo; Išplėtotas dviračių takų tinklas apie Platelių ežerą; Kryptingas atliekų tvarkymo sistemos veiklos palaikymas ir naujų paslaugų tiekimas šioje srityje.	Kelių, gatvių ir šaligatvių infrastruktūra; Nepakankamai aiškus Plungės r. įvaizdžio pozicionavimas / informacijos sklaida apie kultūrinius / gamtinius objektus Lietuvoje bei užsienyje; Nepakankamai išvystytas (nepakankamai įvairus) apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūros tinklas; turizmo srityje pagrindinis iššūkis – užsienio turistų skaičiaus ir turistų, kurie praleistų nakvynes, skaičiaus didinimas; Ribota laisvalaikio paslaugų ir aktyvių pramogų pasiūla; Į rajono savivaldą ir iniciatyvas neįsitraukusi vidurinė karta (35-60 metų gyventojai); Augantis mokinių, neišlaikiusių matematikos egzamino / surinkusių žemą balų skaičių, skaičius; dėl to augantis mokinių skaičius, kurie negaus valstybės finansuojamos vietos aukštosiose mokymo įstaigose; Augantis socialinės rizikos šeimų skaičių ir jose augančių vaikų skaičių – šios tendencijos yra priešingos nei šalyje ar panašaus dydžio savivaldybėse; Žemas tiesioginių užsienio ir materialių investicijų skaičius rajone; Vidutinis darbo užmokestis ženkliai mažesnis nei Lietuvos vidurkis; Augantis eismo įvykių skaičius, dideli sužeistų ir žuvusių kelių eismo įvykiuose asmenų skaičiai; Vėluojanti ugdymo įstaigų skaitmenizacija; Kvalifikuotų specialistų trūkumas (mokytojų, gydytojų, psichologų, psichiatrų, inžinerinės pramonės, švietimo pagalbos specialistų trūkumas); Darbo vietų trūkumas paslaugų sektoriuje; •Aukštos nekilnojamo turto kainos, žema gyvenamųjų būstų pasiūla; Nepakankamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir integruotų kompleksinių paslaugų pasiūla (pvz., pirminė – antrinė sveikatos priežiūra; policija – Užimtumo tarnyba; švietimo įstaigos – sveikatos priežiūra – vaikų psichiatrijos paslaugos); Didelis šešėlis privačių paslaugų rinkoje;

GALIMYBĖS

Didesnis nuotolis nuo didžiųjų šalies miestų, lemiantis didesnę apgyvendinimo paslaugų pasiūlos ir kokybės poreikį;

Platesnis atsinaujinančių išteklių panaudojimas – vėjo jėgainių plėtra; ES lėšų pritraukimas aplinkos ir infrastruktūros gerinimui;

Paslaugų skaitmenizacija aptarnavimo, paslaugų, viešojo valdymo sektoriuose;

Bendradarbiavimas su Lietuvos ir užsienio miestais-partneriais vystant įvairias paslaugų kokybės gerinimo / įvairovės didinimo iniciatyvas;

Kompensacijų verslui būsto nekilnojamo turto plėtrai skyrimas, taip sumažinant būsto kainas ir pritraukiant jaunas šeimas bei kvalifikuotus specialistus;

Pramoninės teritorijos išplėtimas, siekiant pritraukti daugiau pramonės specializacijos įmonių;

Investuotojų pritraukimas, steigiant pramonės parką ar kito darinio ekonomines zonas;

Plungės jūros pakrančių įveiklinimas padidintų Plungės miesto patrauklumą;

Platelių kurortinės teritorijos statuso siekimas.

Nepakankamai išvystyta moderni infrastruktūra: elektromobilių krovimo vietos, parkavimosi vietos;

Autobusų parko maršrutai nepatenkina dirbančiųjų poreikių; jungiamojo transporto stoka nuo Plungės stoties iki Nacionalinio parko (Šaltojo karo muziejaus).

GRĖSMĖS

Vidinė ir išorinė gyventojų migracija;

Mažėjantis gyventojų skaičius, įskaitant mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimą;

Senstanti visuomenė – didėjantis gyventojų medianinis amžius, vaikų / jaunimo ir darbingo amžiaus gyventojų dalies mažėjimas;

Šalies ir rajono politikos nestabilumas;

Šalies urbanizacija, lemianti didesnes investicijas į didžiuosius šalies miestus;

Plungės priskyrimas prie lokalaus centro Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrajame plane (projektas);

Nuotolis nuo tankiausiai apgyvendintų bei didžiausią gyventojų skaičių turinčių miestų, galintis riboti vidinio turizmo srautus vienos dienos išvykoms;

Didelė konkurencija investicijų ir specialistų pritraukime su Telšiais, Mažeikiais ir Klaipėda;

Žmonių trūkumas gali privesti prie nepatrauklumo verslo plėtrai ir darbo jėgos stygiaus;

Aukštos nekilnojamo turto kainos gali trukdyti pritraukti jaunas šeimas, kvalifikuotus specialistus, kurie nori turėti nuosavą turtą.